ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 15ης Ιουλίου 2015*

«Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Ευρωπαϊκή αγορά του προεντεταμένου χάλυβα — Καθορισμός των τιμών, κατανομή της αγοράς και ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριών εμπορικής φύσεως — Απόφαση διαπιστώνουσα παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ — Ενιαία, σύνθετη και διαρκής παράβαση — Παραγραφή — Κατευθυντήριες γραμμές του 2006 για τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων — Καταλογισμός της ευθύνης για παράβαση σε μητρική εταιρία — Αναλογικότητα — Αρχή της εξατομικεύσεως των ποινών και των κυρώσεων — Πλήρης δικαιοδοσία»

Στις υποθέσεις T-389/10 και T-419/10,

Siderurgica Latina Martin SpA (SLM), με έδρα το Ceprano (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους G. Belotti και F. Covone, δικηγόρους,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-389/10,

Ori Martin SA, με έδρα το Λουξεμβούργο (Λουξεμβούργο), εκπροσωπούμενη από τον P. Ziotti, δικηγόρο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-419/10,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης, στην υπόθεση T-389/10, αρχικώς από τους B. Gencarelli, V. Bottka και P. Rossi, εν συνεχεία δε από τους V. Bottka, P. Rossi και G. Conte και, στην υπόθεση T-419/10, αρχικώς από τους B. Gencarelli, V. Bottka και P. Rossi, εν συνεχεία δε από τους V. Bottka, P. Rossi και G. Conte,

καθής,

με αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως και μεταρρυθμίσεως της αποφάσεως C(2010) 4387 τελικό της Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 2010, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση COMP/38344 — Προεντεταμένος χάλυβας), όπως διαμορφώθηκε με την τροποποιητική απόφαση C(2010) 6676 τελικό της Επιτροπής, της 30ής Σεπτεμβρίου 2010, και με την απόφαση C(2011) 2269 τελικό της Επιτροπής, της 4ης Απριλίου 2011,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους S. Frimodt Nielsen (εισηγητή), πρόεδρο, F. Dehousse και A. M. Collins, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν των επ' ακροατηρίου συζητήσεων της 30ής Ιουνίου 2014,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση[1] *[παραλειπόμενα]*

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

44 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 13 Σεπτεμβρίου 2010, η SLM άσκησε προσφυγή στην υπόθεση Τ-389/10.

45 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 14 Σεπτεμβρίου 2010, η Ori Martin άσκησε προσφυγή στην υπόθεση Τ-419/10.

46 Με απόφαση της 29ης Οκτωβρίου 2010, το Γενικό Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) γνωστοποίησε στις προσφεύγουσες ότι δύνανται να προσαρμόσουν τους λόγους τους ακυρώσεως και τα αιτήματά τους προκειμένου να συνεκτιμήσουν τις τροποποιήσεις που επήλθαν με την πρώτη τροποποιητική απόφαση. Οι SLM και Ori Martin δεν έκαναν χρήση της δυνατότητας αυτής.

47 Με απόφαση της 6ης Ιουνίου 2011, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε από την Επιτροπή να του προσκομίσει τη δεύτερη τροποποιητική απόφαση.

48 Στις 22 Ιουνίου 2011, η Επιτροπή γνωστοποίησε τη δεύτερη τροποποιητική απόφαση.

49 Με απόφαση της 30ής Ιουνίου 2011, το Γενικό Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) γνωστοποίησε στις προσφεύγουσες ότι δύνανται να προσαρμόσουν τους λόγους τους ακυρώσεως και τα αιτήματά τους προκειμένου να συνεκτιμήσουν τις τροποποιήσεις που επήλθαν με τη δεύτερη τροποποιητική απόφαση.

50 Οι SLM και Ori Martin υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους επί της δεύτερης τροποποιητικής αποφάσεως, της οποίας ήσαν αποδέκτριες, στο πλαίσιο των υπομνημάτων τους απαντήσεως που κατατέθηκαν στις 13 Απριλίου 2011.

51 Στις 20 Οκτωβρίου 2011, η Επιτροπή κατέθεσε το πρωτότυπο των υπομνημάτων της ανταπαντήσεως στη γλώσσα διαδικασίας, καθώς και τα σχόλιά της επί των παρατηρήσεων που είχαν υποβάλει οι SLM και Ori Martin επί της δεύτερης τροποποιητικής αποφάσεως και με τον τρόπο αυτό ολοκληρώθηκε η γραπτή διαδικασία.

52 Κατόπιν μεταβολής της συνθέσεως των τμημάτων του Γενικού Δικαστηρίου στις 23 Σεπτεμβρίου 2013, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο έκτο τμήμα, στο οποίο ανατέθηκαν, κατά συνέπεια, οι υπό κρίση υποθέσεις.

53 Οι προκαταρκτικές εκθέσεις που προβλέπονται από το άρθρο 52, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991 κοινοποιήθηκαν στο έκτο τμήμα στις 8 Νοεμβρίου 2013.

54 Στην υπόθεση Τ-389/10, με απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2013, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε από τους διαδίκους να απαντήσουν σε σειρά μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας.

1 — Παρατίθενται μόνον οι σκέψεις των οποίων η δημοσίευση κρίνεται σκόπιμη από το Γενικό Δικαστήριο.

55 Με έγγραφα της 28ης Ιανουαρίου και της 28ης Φεβρουαρίου 2014, αντιστοίχως, η SLM και η Επιτροπή απάντησαν στα μέτρα αυτά. Εντούτοις, η Επιτροπή επισήμανε με την απάντησή της ότι δεν μπορούσε να ανταποκριθεί πλήρως σε ορισμένα αιτήματα προσκομίσεως εγγράφων εκ του λόγου ότι τα αιτούμενα έγγραφα της είχαν διαβιβαστεί στο πλαίσιο της εκτιμήσεως αιτήσεων περί επιείκειας. Η SLM διατύπωσε τα σχόλιά της επ' αυτής της παρατηρήσεως της Επιτροπής.

56 Στις 16 Μαΐου 2014, στο πλαίσιο των αποδεικτικών μέτρων του άρθρου 65 του Κανονισμού του Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991, το Γενικό Δικαστήριο διέταξε την Επιτροπή να προσκομίσει τα έγγραφα που είχε αρνηθεί να προσκομίσει με την απάντησή της στα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας της 17ης Δεκεμβρίου 2013.

57 Αυθημερόν, με μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε από την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα σχετικά με τη διερεύνηση ή τη δίωξη της παραβάσεως κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας.

58 Στις 27 Μαΐου και στις 6 Ιουνίου 2014, αντιστοίχως, η Επιτροπή προσκόμισε τα αιτηθέντα έγγραφα.

59 Στην υπόθεση Τ-419/10, με απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2013, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε από τους διαδίκους να απαντήσουν σε σειρά μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας.

60 Με έγγραφα της 28ης και της 30ής Ιανουαρίου 2014 αντιστοίχως, η Ori Martin και η Επιτροπή απάντησαν στα μέτρα αυτά.

61 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις γραπτές και προφορικές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 30ής Ιουνίου 2014. Εξάλλου, οι διάδικοι κλήθηκαν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί ενδεχόμενης συνεκδικάσεως των υπό κρίση υποθέσεων Τ-389/10 και Τ-419/10 προς έκδοση κοινής αποφάσεως, συμφώνως προς το άρθρο 50, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991.

62 Στην υπόθεση Τ-389/10, η SLM ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— να προσδιορίσει εκ νέου, υπό το φως της δεύτερης τροποποιητικής αποφάσεως, το ύψος του προστίμου που της επιβλήθηκε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με την Ori Martin·

— ως αποδεικτικά μέσα, να διατάξει συμφώνως προς τα άρθρα 65, στοιχείο γ', και 68 επ. του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991, την υποβολή ερωτήσεων ή την εξέταση ως μαρτύρων των εκπροσώπων της Redaelli και της ITC για το ζήτημα: «Είναι ακριβές ότι η SLM δεν συμμετείχε στις συναντήσεις που είχαν ως αντικείμενο την επίμαχη σύμπραξη πριν από τα τέλη του 1999;», και να ζητήσει από την Επιτροπή να προσκομίσει πίνακα από τον οποίο να προκύπτει ο αριθμός των υπαλλήλων, περιλαμβανομένων των διευθυντών και των προϊσταμένων τμημάτων που επιλήφθηκαν διαδοχικά του φακέλου μεταξύ των αρχών του 2002 και του Ιουνίου 2010·

— να υποχρεώσει την Επιτροπή να επιστρέψει τους δεδουλευμένους τόκους επί του ήδη καταβληθέντος ποσού·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

63 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή και τα αιτήματα περί διεξαγωγής αποδείξεων·

— να καταδικάσει την SLM στα δικαστικά έξοδα.

64 Στην υπόθεση Τ-419/10, η Ori Martin ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση, στον βαθμό που καταλογίζει σε αυτήν την ευθύνη των κολαζόμενων συμπεριφορών·

— να ακυρώσει ή να μειώσει το ποσό του προστίμου που της επιβλήθηκε·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

65 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την Ori Martin στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

66 Αφού άκουσε τους διαδίκους στις αγορεύσεις τους επί του ζητήματος αυτού (σκέψη 61 ανωτέρω), το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε τη συνεκδίκαση των υπό κρίση υποθέσεων προς έκδοση κοινής αποφάσεως, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 50 του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991.

67 Προς στήριξη της προσφυγής της, η SLM προβάλλει διάφορους λόγους ακυρώσεως.

68 Οι δύο πρώτοι λόγοι ακυρώσεως προβάλλονται ως λόγοι δυνάμενοι να επιφέρουν την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά την SLM και αφορούν, αφ' ενός, την παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας της διαδικασίας και, αφ' ετέρου, την παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως.

69 Οι λοιποί λόγοι ακυρώσεως προβάλλονται ως λόγοι δυνάμενοι να επιφέρουν τη μείωση του ποσού του επίμαχου προστίμου. Αυτοί οι λόγοι ακυρώσεως αφορούν, πρώτον, την εσφαλμένη εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 αντί των κατευθυντήριων γραμμών για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 1998)· δεύτερον, την παράβαση του νομίμου ορίου του 10 % και της συναφούς υποχρεώσεως αιτιολογήσεως· τρίτον, την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως όσον αφορά τον καθορισμό της σοβαρότητας και της προσαυξήσεως για αποτρεπτικούς σκοπούς· τέταρτον, την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας· πέμπτον, την εσφαλμένη εκτίμηση της διάρκειας της συμμετοχής της SLM στη σύμπραξη· έκτον, τη μη συνεκτίμηση των ελαφρυντικών περιστάσεων για την SLM· έβδομον, τη μη συνεκτίμηση των δηλώσεων της SLM· όγδοον, τη μη συνεκτίμηση της αδυναμίας καταβολής της SLM και, ένατον, την παραγραφή της παραβάσεως.

70 Κατόπιν της δεύτερης τροποποιητικής αποφάσεως, η SLM προσάρμοσε τους λόγους της ακυρώσεως προκειμένου να αναδείξει μια νέα πτυχή της διαφοράς σχετικά με τα σφάλματα υπολογισμού που διέπραξε η Επιτροπή στο πλαίσιο του καθορισμού του μέρους του προστίμου για το οποίο μόνη υπεύθυνη είναι η SLM και του μέρους για το οποίο οι SLM και Ori Martin ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον.

71 Από την απάντηση της SLM στα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας συνάγεται ότι παρέλκει πλέον η δικαστική εκτίμηση των λόγων ακυρώσεως που είχαν αρχικώς προβληθεί όσον αφορά, αφ' ενός, την παραβίαση του νομίμου ορίου του 10 % και της συναφούς υποχρεώσεως αιτιολογήσεως –παρά μόνο στον βαθμό που τούτο συνδέεται με τον προσδιορισμό των συνεπειών τις οποίες ενδέχεται να έχουν

τα προβληθέντα συναφώς επιχειρήματα επί της κατανομής των δικαστικών δαπανών υπέρ της SLM– και, αφ' ετέρου, τη μη συνεκτίμηση της αδυναμίας καταβολής της SLM. Το Γενικό Δικαστήριο έλαβε γνώση των ανωτέρω κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

72 Η δε Ori Martin προβάλλει τρεις λόγους ακυρώσεως προς στήριξη της προσφυγής της. Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αφορά την παραγραφή της παραβάσεως. Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως αφορά την παράβαση διαφόρων κανόνων που εφαρμόζονται επί του καταλογισμού της ευθύνης λόγω παραβάσεως στην Ori Martin ως έχουσα τη σχεδόν αποκλειστική κυριότητα της SLM. Ο τρίτος λόγος ακυρώσεως βάλλει κατά ορισμένων πτυχών του υπολογισμού του ύψους του προστίμου και διατυπώνει επιφυλάξεις ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 αντί των κατευθυντήριων γραμμών του 1998.

73 Τα επιχειρήματα της SLM και της Ori Martin συμπίπτουν όσον αφορά την παραγραφή, τη δυνατότητα εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 αντί των κατευθυντήριων γραμμών του 1998, καθώς και ορισμένες πτυχές του υπολογισμού του ύψους του προστίμου. Τα επιχειρήματα αυτά θα εξεταστούν από κοινού.

Α – *Επί της παραγραφής της παραβάσεως*

1. *Επιχειρήματα των διαδίκων*

74 Οι SLM και Ori Martin υποστηρίζουν ότι η εξουσία της Επιτροπής να επιβάλλει πρόστιμα έχει παραγραφεί εν προκειμένω. Ο χρόνος παραγραφής άρχισε να τρέχει στις 19 Σεπτεμβρίου 2002, ημερομηνία παύσεως της παραβάσεως, και έληξε στις 19 Σεπτεμβρίου 2007. Καμία δραστηριότητα στην οποία προέβη η Επιτροπή μετά την ημερομηνία αυτή και πριν από την ανακοίνωση των αιτιάσεων, ήτοι οι ερωτήσεις της περί του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων, οι θέσεις της επί των αιτήσεων περί επιείκειας, καθώς και έλεγχος ο οποίος διενεργήθηκε στις 7 και 8 Ιουνίου 2006 στα γραφεία ορκωτού λογιστή, δεν ήταν αναγκαία για τη διερεύνηση της υποθέσεως ή τη δίωξη της παραβάσεως. Επομένως, η αποστολή της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, στις 30 Σεπτεμβρίου 2008, πραγματοποιήθηκε μετά το πέρας της πενταετούς προθεσμίας από την ημερομηνία τερματισμού της παραβάσεως την οποία προβλέπει το άρθρο 25 του κανονισμού 1/2003.

75 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

2. *Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου*

76 Από το άρθρο 25 του κανονισμού 1/2003 συνάγεται ότι το δικαίωμα της Επιτροπής να επιβάλλει πρόστιμα υπόκειται σε πενταετή παραγραφή όσον αφορά τις παραβάσεις των διατάξεων του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Η παραγραφή αυτή αρχίζει να τρέχει από την ημέρα που τερματίστηκε η παράβαση.

77 Εντούτοις, κάθε πράξη της Επιτροπής η οποία αποσκοπεί στη διενέργεια ανακρίσεως ή στη δίωξη της παραβάσεως επιφέρει διακοπή της παραγραφής αυτής. Τα γραπτά αιτήματα της Επιτροπής περί παροχής πληροφοριών, καθώς και τα γραπτά εντάλματα έρευνας που εκδίδονται από την Επιτροπή για τους υπαλλήλους της, συγκαταλέγονται, ως παραδείγματα, μεταξύ των πράξεων που διακόπτουν την παραγραφή.

78 Συναφώς, το άρθρο 25 του κανονισμού 1/2003 ορίζει σαφώς ότι η διακοπή της παραγραφής ισχύει από την ημερομηνία κοινοποιήσεως της πράξεως σε μία τουλάχιστον επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που συμμετείχε στην παράβαση και ότι η διακοπή αυτή ισχύει έναντι όλων των επιχειρήσεων και των ενώσεων επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην παράβαση.

79 Εν προκειμένω πρέπει να τονιστεί ότι, εντός της πενταετούς προθεσμίας που άρχισε να τρέχει στις 19 Σεπτεμβρίου 2002, ημερομηνία παύσεως της παραβάσεως, η Επιτροπή κοινοποίησε σε διάφορες επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην παράβαση σωρεία αιτημάτων παροχής πληροφοριών με αντικείμενο τη διερεύνηση ή τη δίωξη της παραβάσεως.

80 Στο πλαίσιο παραδειγμάτων που αναφέρει η Επιτροπή στην απάντησή της επί των ερωτήσεων του Γενικού Δικαστηρίου για το ζήτημα αυτό, συνάγεται από τη δικογραφία ότι, στις 19 Απριλίου 2006, η Επιτροπή απηύθυνε στην ITC αίτημα παροχής πληροφοριών, η οποία αφορούσε μεταξύ άλλων τον ρόλο που είχε Ιταλός ορκωτός λογιστής στο πλαίσιο της συμπράξεως. Ομοίως, δεν αμφισβητείται ότι, στις 7 και 8 Ιουνίου 2006, η Επιτροπή προέβη σε έλεγχο επ' ευκαιρία του οποίου κατέσχε σωρεία εγγράφων, που απαριθμούνται στο συνημμένο 5 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα οποία της παρέσχον τη δυνατότητα να συγκεντρώσει σημαντικά στοιχεία σχετικά με την ομάδα Ιταλίας.

81 Ενεργώντας με τον τρόπο αυτό, η Επιτροπή νομίμως διέκοψε την παραγραφή έναντι όλων των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην παράβαση πριν από τις 19 Σεπτεμβρίου 2007. Επομένως, η εξουσία της Επιτροπής να επιβάλλει πρόστιμα δεν είχε παραγραφεί όταν εξέδωσε την ανακοίνωση των αιτιάσεων, ήτοι στις 30 Σεπτεμβρίου 2008, ή όταν εξέδωσε την αρχική απόφαση, ήτοι στις 30 Ιουνίου 2010.

82 Επομένως, οι λόγοι ακυρώσεως που αφορούν την παραγραφή πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Β – *Επί της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 αντί των κατευθυντήριων γραμμών του 1998*

1. *Επιχειρήματα των διαδίκων*

83 Οι SLM και Ori Martin προσάπτουν στην Επιτροπή ότι εφάρμοσε τις κατευθυντήριες γραμμές του 2006 προκειμένου να επιβάλει κυρώσεις για πράξεις προγενέστερες της ημερομηνίας δημοσιεύσεώς τους. Ειδικότερα, η SLM υποστηρίζει ότι η αναδρομική εφαρμογή αυστηρότερου ποινικού νόμου αντιβαίνει στις αρχές της νομιμότητας των ποινών και της μη αναδρομικότητας του ποινικού νόμου. Ιδίως, η Επιτροπή δεν μπορούσε να αντιτάξει σε τρίτους τον κανόνα περί εφαρμογής του διαχρονικού δικαίου του σημείου 38 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, δεδομένου ότι αυτοί οι νέοι προσανατολισμοί δεν είχαν καθοριστεί με τη συνδρομή άλλων οργάνων ή κρατών μελών. Η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 στην κατάσταση της SLM χαρακτηριζόταν επίσης από το στοιχείο της άνισης μεταχειρίσεως, δεδομένου ότι στην πλειονότητα των επιχειρήσεων που τιμωρήθηκαν για πράξεις παρεμφερείς προς αυτές που προσάπτονται στην SLM κατ' εφαρμογήν των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 επιβλήθηκαν πρόστιμα μικρότερου ύψους, της τάξεως του 1 έως 5 % του κύκλου εργασιών τους. Το ύψος του προστίμου θα έπρεπε να αναθεωρηθεί από το Γενικό Δικαστήριο λαμβανομένων υπόψη των κατευθυντήριων γραμμών του 1998 που ίσχυαν κατά τον χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών και της κινήσεως της διοικητικής διαδικασίας.

84 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

2. *Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου*

85 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, που επιγράφεται «Μη επιβολή ποινής άνευ νόμου», ορίζει:

«Ουδείς δύναται να καταδικασθεί διά πράξιν ή παράλειψιν η οποία, καθ' ην στιγμήν διεπράχθη, δεν απετέλει αδίκημα συμφώνως προς το εθνικόν ή διεθνές δίκαιον. Ούτε και επιβάλλεται βαρυτέρα ποινή από εκείνην η οποία επεβάλλετο κατά την στιγμήν της διαπράξεως του αδικήματος.»

86 Παρεμφερής διάταξη περιλαμβάνεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του οποίου το άρθρο 49, παράγραφος 1, προβλέπει ότι:

«Κανείς δεν μπορεί να καταδικασθεί για πράξη ή παράλειψη, η οποία δεν αποτελούσε, κατά τη στιγμή της τελέσεώς της, αδίκημα κατά το εθνικό ή το διεθνές δίκαιο. Ούτε επιβάλλεται βαρύτερη ποινή από εκείνη η οποία ίσχυε κατά τη στιγμή της τελέσεως του αδικήματος. Εάν, μετά την τέλεση του αδικήματος, προβλεφθεί με νόμο ελαφρύτερη ποινή, επιβάλλεται αυτή η ποινή.»

87 Συναφώς, το άρθρο 53 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων διευκρινίζει ότι η προπαρατεθείσα διάταξη δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως περιορίζουσα ή θίγουσα τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες που αναγνωρίζονται ιδίως από τις διεθνείς συμβάσεις, στις οποίες είναι μέρος η Ένωση ή όλα τα κράτη μέλη, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

88 Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να τονισθεί ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτος κανονισμός εφαρμογής των άρθρων [101 ΣΛΕΕ] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), όριζε ότι:

«2. Η Επιτροπή δύναται με απόφασή της να επιβάλλει στις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμο ύψους χιλίων [ευρώ] μέχρις ενός εκατομμυρίου [ευρώ], ή και ποσό μεγαλύτερο από αυτό μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο από [κάθε] μία των επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν συνεργήσει στην παράβαση, όταν εκ προθέσεως ή εξ αμελείας:

α) διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου [101], παράγραφος 1, [ΣΛΕΕ] ή του άρθρου [102 ΣΛΕΕ] […].

Κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, εκτός από τη σοβαρότητα της παραβάσεως, και η διάρκειά της.»

89 Η διάταξη αυτή καταργήθηκε από 1ης Μαΐου 2004, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 43 του κανονισμού 1/2003, προκειμένου να αντικατασταθεί από το άρθρο 23, παράγραφοι 2 και 3, του εν λόγω κανονισμού το οποίο ορίζει ότι:

«2. Η Επιτροπή δύναται με απόφασή της να επιβάλει σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμα, σε περίπτωση που αυτές, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας:

α) διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου [101 ΣΛΕΕ] ή του άρθρου [102 ΣΛΕΕ] […]

Για καθεμία από τις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην παράβαση, το πρόστιμο δεν υπερβαίνει το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος.

[…]

3. Κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, εκτός από τη σοβαρότητα της παραβάσεως, και η διάρκειά της.»

90 Εν συνεχεία, την 1η Σεπτεμβρίου 2006, η Επιτροπή δημοσίευσε στην Επίσημη Εφημερίδα τις κατευθυντήριες γραμμές του 2006. Το έγγραφο αυτό εκθέτει τη μέθοδο την οποία προτίθεται να ακολουθεί η Επιτροπή, οσάκις καθορίζει το ύψος του πρόστιμου που επιβάλλεται σε επιχειρήσεις οι οποίες παρέβησαν τις διατάξεις του άρθρου 81 ΕΚ (νυν άρθρου 101 ΣΛΕΕ). Το σημείο 38 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 έχει ως εξής:

«Οι [κατευθυντήριες γραμμές του 2006] θα εφαρμόζονται σε όλες τις υποθέσεις στις οποίες κοινοποιήθηκε ανακοίνωση αιτιάσεων μετά την ημερομηνία δημοσίευσής τους στην Επίσημη Εφημερίδα, ανεξαρτήτως εάν το πρόστιμο επιβάλλεται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού [...] 1/2003 ή του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17.»

91 Οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 αντικαθιστούν επομένως τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998.

92 Συναφώς, από πάγια νομολογία συνάγεται ότι οι κανόνες εσωτερικής συμπεριφοράς που θεσπίζει η διοίκηση για την παραγωγή εννόμων αποτελεσμάτων επί τρίτων, όπως είναι οι επιχειρήσεις που ενδέχεται να διαπράξουν παραβάσεις του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, μολονότι δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως κανόνες αναγκαστικού δικαίου λόγω του χαρακτήρα τους ως μέτρων εσωτερικής τάξεως, εντούτοις διατυπώνουν ενδεικτικούς κανόνες συμπεριφοράς από τους οποίους η διοίκηση δεν μπορεί να παρεκκλίνει σε συγκεκριμένη περίπτωση, εκτός εάν προβάλλει αιτιολογίες συμβατές προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως (απόφαση της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Συλλογή, EU:C:2005:408, σκέψεις 209 και 210).

93 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006, οι οποίες αποτελούν τέτοιους κανόνες συμπεριφοράς, περιλαμβάνονται, στην έννοια του «δικαίου» που προβλέπουν το άρθρο 7, παράγραφος 1, της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και το άρθρο 49, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (βλ., στο ίδιο πνεύμα και κατ' αναλογίαν, αποφάσεις Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 92 ανωτέρω, EU:C:2005:408, σκέψη 216, και της 18ης Μαΐου 2006, Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής, C-397/03 P, Συλλογή, EU:C:2006:328, σκέψη 20).

94 Μολονότι οι διατάξεις αυτές δεν θα μπορούσαν να ερμηνευθούν ως απαγορεύουσες τη σταδιακή διευκρίνιση των κανόνων περί ποινικής ευθύνης, εντούτοις μπορούν να αντιταχθούν στην αναδρομική εφαρμογή μιας νέας ερμηνείας κανόνα ο οποίος προβλέπει παράβαση (βλ., στο ίδιο πνεύμα και κατ' αναλογίαν, απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 92 ανωτέρω, EU:C:2005:408, σκέψη 217, και τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου που παρατίθεται στη σκέψη 215 της εν λόγω αποφάσεως).

95 Ως εκ τούτου, εν αντιθέσει προς όσα υποστηρίζει η Επιτροπή, το γεγονός και μόνον ότι οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 τηρούν το προβλεπόμενο στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 ανώτατο όριο του 10 % του κύκλου εργασιών των τιμωρούμενων με πρόστιμο επιχειρήσεων, το οποίο έχει εφαρμογή σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά που αποτελούν το ιστορικό της παρούσας διαφοράς, δεν αρκεί προκειμένου να αποδειχθεί ότι η εφαρμογή των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών του 2006 δεν παραβιάζει την αρχή της μη αναδρομικότητας του ποινικού νόμου.

96 Πράγματι, είναι ενδεχόμενο να παραβιάζεται η αρχή αυτή στην περίπτωση που προκρίνεται ερμηνεία η οποία δεν ήταν ευλόγως προβλέψιμη κατά τον χρόνο διαπράξεως της κολαζόμενης παραβάσεως (απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 92 ανωτέρω, EU:C:2005:408, σκέψη 218).

97 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι οι κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να θεωρούνται ως ερμηνεία, προερχόμενη από την Επιτροπή, σχετική με τη συμπεριφορά που αυτή δεσμεύεται να ακολουθήσει, οσάκις σκοπεύει να προβεί στην επιβολή προστίμων ενώ από την νομολογία συνάγεται ότι οι

τροποποιήσεις που επιφέρει η Επιτροπή σε τέτοιες ερμηνείες πρέπει να είναι συμβατές προς τις αρχές της μη αναδρομικότητας του ποινικού νόμου και της ασφάλειας δικαίου, υπό την προϋπόθεση ότι οι τροποποιήσεις αυτές μπορούν να θεωρηθούν ως ευλόγως προβλέψιμες.

98 Από τη νομολογία προκύπτει, επίσης, ότι το περιεχόμενο της έννοιας της προβλεψιμότητας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το περιεχόμενο του κειμένου για το οποίο πρόκειται, από τον τομέα τον οποίο καλύπτει, καθώς και από τον αριθμό και την ιδιότητα των αποδεκτών του. Η προβλεψιμότητα του νόμου επ' ουδενί αποκλείει το ενδεχόμενο να ζητήσει ο ενδιαφερόμενος διαφωτιστικές συμβουλές για να αξιολογήσει, σε εύλογο βαθμό και λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων γνωρισμάτων της περιπτώσεώς του, τις πιθανές συνέπειες συγκεκριμένης πράξεως. Τούτο ισχύει ιδίως στην περίπτωση επαγγελματιών οι οποίοι συνηθίζουν να επιδεικνύουν μεγάλη επιμέλεια στην άσκηση του επαγγέλματός τους και από τους οποίους μπορεί να αναμένεται ιδιαίτερη μέριμνα όσον αφορά την εκτίμηση των κινδύνων που συνεπάγονται οι παράνομες πράξεις τους (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 92 ανωτέρω, EU:C:2005:408, σκέψη 219 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

99 Εντούτοις, η αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού επιβάλλει να μπορεί η Επιτροπή να προσαρμόζει οποτεδήποτε το επίπεδο των προστίμων στις ανάγκες της πολιτικής αυτής. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε διοικητική διαδικασία δυνάμενη να καταλήξει στην επιβολή προστίμου δεν μπορούν να έχουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ούτε στο γεγονός ότι η Επιτροπή δεν θα υπερβεί το ύψος των προστίμων που εφάρμοζε προηγουμένως ούτε σε ορισμένη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων αυτών (βλ. απόφαση Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής, σκέψη 93 ανωτέρω, EU:C:2006:328, σκέψεις 21 και 22 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

100 Κατά συνέπεια, εν προκειμένω οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ότι η Επιτροπή έχει ανά πάσα στιγμή τη δυνατότητα να αποφασίσει να αυξήσει το ποσό των προστίμων σε σχέση με την πρακτική που εφάρμοζε κατά το παρελθόν. Τούτο ισχύει όχι μόνον όταν η Επιτροπή προβαίνει σε αύξηση του ποσού των προστίμων σε ειδικές περιπτώσεις, αλλά και όταν η αύξηση αυτή συντελείται με την εφαρμογή, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, κανόνων συμπεριφοράς που έχουν γενική ισχύ όπως είναι οι κατευθυντήριες γραμμές (βλ. απόφαση Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής, σκέψη 93 ανωτέρω, EU:C:2006:328, σκέψεις 23 και 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

101 Επομένως, τέτοιες επιχειρήσεις δεν μπορούν βασίμως να θεωρήσουν ότι, αφού η Επιτροπή εξέδωσε τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998, δεν μπορούσε επ' ουδενί να εφαρμόσει σε εκκρεμείς διαδικασίες τους νέους προσανατολισμούς χωρίς να προσβάλλει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων. Εντούτοις πρέπει να διαπιστωθεί εάν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 πληρούν, εν προκειμένω, τις απαιτήσεις της ασφάλειας δικαίου και της προβλεψιμότητας που έχει διατυπώσει η νομολογία.

102 Συναφώς πρέπει να υπομνησθεί ότι, δυνάμει του σημείου τους 38, οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 εφαρμόζονται σε όλες τις υποθέσεις για τις οποίες έχει κοινοποιηθεί ανακοίνωση αιτιάσεων μετά τη δημοσίευσή τους στην Επίσημη Εφημερίδα. Επομένως, δεδομένου ότι η δημοσίευση αυτή έγινε την 1η Σεπτεμβρίου 2006 και δεδομένου ότι η ανακοίνωση αιτιάσεων κοινοποιήθηκε εν προκειμένω το νωρίτερο στις 30 Σεπτεμβρίου 2008, το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε υπολογίσθηκε βάσει της μεθοδολογίας που προβλέπουν οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006.

103 Πρώτον πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της SLM που στηρίζεται στην αναρμοδιότητα της Επιτροπής να εκδώσει και να αντιτάξει στους τρίτους τον κανόνα διαχρονικού δικαίου τον οποίο θέτει το σημείο 38 των κατευθυντήριων γραμμών. Πράγματι, η αντιταξιμότητα του κανόνα αυτού, ο οποίος συμβάλλει στην τήρηση της αρχής της ασφάλειας δικαίου διευκρινίζοντας κατά τρόπο σαφή και αντικειμενικό τις προϋποθέσεις διαχρονικής εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, απορρέει από την ευχέρεια, η οποία έχει αναγνωριστεί στην Επιτροπή από τη νομολογία, να

αυτοπεριορίζεται διευκρινίζοντας τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες προτίθεται να ασκεί το περιθώριο εκτιμήσεως που της παρέχει ο κανονισμός 1/2003 ο οποίος συνιστά τη νομική βάση της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ., στο ίδιο πνεύμα, αποφάσεις Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 92 ανωτέρω, EU:C:2005:408, σκέψεις 211 και 213, και της 2ας Φεβρουαρίου 2012, Denki Kagaku Kogyo και Denka Chemicals κατά Επιτροπής, T-83/08, EU:T:2012:48, σκέψη 108).

104 Δεύτερον πρέπει, επομένως, να εξεταστεί εάν η έκδοση των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 ήταν επαρκώς προβλέψιμη κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται στις σκέψεις 96 έως 100 ανωτέρω.

105 Συναφώς, η βασική καινοτομία των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, όπως συνάγεται από τα σημεία τους 5 έως 7, συνίσταται στη λήψη ως αφετηρίας για τον υπολογισμό του ύψους του προστίμου ενός βασικού ποσού, το οποίο υπολογίζεται αναλόγως της αξίας των πωλήσεων των αγαθών ή των υπηρεσιών που σχετίζονται με την παράβαση, της διάρκειας και της σοβαρότητάς της, συμπεριλαμβανομένου ενός ειδικού ποσού προκειμένου να αποτρέπονται οι επιχειρήσεις από την εμπλοκή τους σε παράνομες συμπεριφορές. Έτσι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 στηρίζονται στα κριτήρια της σοβαρότητας και της διάρκειας, τα οποία ορίζει ο κανονισμός 17 και επαναλαμβάνει ο κανονισμός 1/2003, τα οποία είχαν ήδη ληφθεί υπόψη στις κατευθυντήριες γραμμές του 1998 (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση Denki Kagaku Kogyo και Denka Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψη 103 ανωτέρω, EU:T:2012:48, σκέψη 114).

106 Εξάλλου, το ενδεχόμενο να μη μπορεί ένας συνετός επιχειρηματίας να καθορίσει εκ των προτέρων με ακρίβεια το ύψος των προστίμων που θα επιβάλλει η Επιτροπή σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση δεν είναι καθ' εαυτό αντίθετο προς την απαίτηση της προβλεψιμότητας, η οποία αποτελεί εγγενές στοιχείο της αρχής της μη αναδρομικότητας του ποινικού νόμου. Πράγματι, οι σκοποί της καταστολής και της αποτροπής, τους οποίους επιδιώκει η πολιτική του ανταγωνισμού, ενδέχεται να δικαιολογούν τη μη παροχή στις επιχειρήσεις της δυνατότητας να εκτιμούν επακριβώς τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που θα αντλούσαν από τη συμμετοχή τους σε παράβαση. Αρκεί οι επιχειρήσεις, εν ανάγκη με τη συνδρομή νομικού συμβούλου, να μπορούν να προβλέψουν με επαρκή ακρίβεια τα κριτήρια και την τάξη μεγέθους των προστίμων που θα αντιμετωπίσουν. Εξάλλου, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, τα κριτήρια που ελήφθησαν υπόψη στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006 απορρέουν από αυτά τα οποία μνημονεύονται στον κανονισμό 17, τα οποία είχαν ήδη ληφθεί υπόψη στις κατευθυντήριες γραμμές του 1998 (βλ., στο ίδιο πνεύμα, αποφάσεις της 22ας Μαΐου 2008, Evonik Degussa κατά Επιτροπής, C-266/06 P, EU:C:2008:295, σκέψη 55, και Denki Kagaku Kogyo και Denka Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψη 103 ανωτέρω, EU:T:2012:48, σκέψη 118).

107 Από τα ανωτέρω πρέπει να συναχθεί ότι οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006 και η νέα μέθοδος υπολογισμού των προστίμων που αυτές προβλέπουν, έστω και αν υποτεθεί ότι είχε επιβαρυντικό αποτέλεσμα από πλευράς επιπέδου των επιβληθέντων προστίμων, μπορούσαν ευλόγως να προβλεφθούν από επιχειρήσεις όπως η SLM κατά τον χρόνο διαπράξεως της οικείας παραβάσεως. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή, εφαρμόζοντας, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τις κατευθυντήριες γραμμές του 2006 προκειμένου να υπολογίσει το ύψος του προστίμου που θα έπρεπε να επιβληθεί για παράβαση διαπραχθείσα πριν από την έκδοσή τους, δεν παρέβη την αρχή της μη αναδρομικότητας (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση Denki Kagaku Kogyo και Denka Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψη 103 ανωτέρω, EU:T:2012:48, σκέψεις 117 και 124).

108 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως σχετικά με την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 αντί των κατευθυντήριων γραμμών του 1998 πρέπει να απορριφθεί, παρέλκει δε η εκτίμηση του ζητήματος εάν η SLM βασίμως υποστηρίζει ότι μια τέτοια εφαρμογή είχε ως αποτέλεσμα πρόστιμο βαρύτερο από εκείνο που θα της είχε επιβληθεί εάν είχε υπολογισθεί κατ' εφαρμογήν των κατευθυντήριων γραμμών του 1998.

109 Πράγματι, όπως υπεμνήσθη στις σκέψεις 99 και 100 ανωτέρω, οι αρχές που επικαλέστηκε η SLM δεν αντιτίθενται στην εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών που έχουν, ενδεχομένως, επιβαρυντικό αποτέλεσμα ως προς το ύψος των προστίμων που επιβάλλονται για διαπραχθείσες παραβάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η πολιτική την οποία υλοποιούν είναι ευλόγως προβλέψιμη κατά τον χρόνο διαπράξεως των οικείων παραβάσεων (βλ. αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 2007, BASF και UCB κατά Επιτροπής, Τ-101/05 και Τ-111/05, Συλλογή, EU:T:2007:380, σκέψεις 233 και 234 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και Denki Kagaku Kogyo και Denka Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψη 103 ανωτέρω, EU:T:2012:48, σκέψη 126 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

110 Εν πάση περιπτώσει πρέπει να παρατηρηθεί ότι η SLM, περιοριζόμενη στην ανασκόπηση των στοιχείων του υπολογισμού που έγιναν δεκτά από την Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν κατόρθωσε να αποδείξει ότι το ποσό του προστίμου το οποίο θα μπορούσε να της επιβληθεί βάσει της μεθοδολογίας που ορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του 1998 θα ήταν οπωσδήποτε μικρότερο. Πράγματι, η SLM αρκείται εν προκειμένω να επισημάνει ορισμένες διαφορές που υφίστανται μεταξύ των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 και των κατευθυντήριων γραμμών του 1998 (επιπρόσθετο ποσό, λεπτομέρειες συνεκτιμήσεως της διάρκειας της παραβάσεως, περιεχόμενο των ελαφρυντικών περιστάσεων) χωρίς να επισημαίνει το αποτέλεσμα στο οποίο θα μπορούσε να καταλήξει η Επιτροπή εφαρμόζοντας τις κατευθυντήριες γραμμές του 1998, στις οποίες χρησιμοποιείται, επίσης, διαφορετικό σημείο αφετηρίας του υπολογισμού από εκείνο που χρησιμοποιείται στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006.

111 Ομοίως, προκειμένου να δοθεί απάντηση στην SLM, η οποία αμφισβητεί τη λογική της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 των οποίων αποτέλεσε, όπως φρονεί, αδίκως αντικείμενο, υποστηρίζοντας ότι η εφαρμογή αυτή στοιχειοθετεί παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, αρκεί να λεχθεί ότι το ζήτημα αυτό είναι άσχετο προς εκείνο της συμβατότητας της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 προς την αρχή της μη αναδρομικότητας. Τα συναφώς προβληθέντα από την SLM επιχειρήματα θα εξετασθούν εν συνεχεία σε σχέση με τα πανομοιότυπα επιχειρήματα τα οποία προέβαλε όσον αφορά τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη από την Επιτροπή στο πλαίσιο της εφαρμογής αυτών των κατευθυντήριων γραμμών προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του επίμαχου προστίμου.

112 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως σχετικά με την εσφαλμένη εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 αντί των κατευθυντήριων γραμμών του 1998 πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Γ – *Επί των στοιχείων που ελήφθησαν υπόψη για τον υπολογισμό του ύψους του προστίμου καθώς και επί της επεξεργασίας των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιον της Επιτροπής*

113 Η SLM προβάλλει διάφορους λόγους ακυρώσεως, οι οποίοι αφορούν τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη από την Επιτροπή προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου. Αυτοί οι λόγοι ακυρώσεως αφορούν την «έλλειψη αιτιολογίας κατά τον καθορισμό της κυρώσεως»· τη χρήση, μετά το 2000, του ευρωπαϊκού κύκλου εργασιών της SLM για τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου· την «έλλειψη αιτιολογίας κατά τον καθορισμό της σοβαρότητας που είναι κοινή για τις επιχειρήσεις προκειμένου να καθοριστεί το βασικό ποσό» και την «έλλειψη αιτιολογίας κατά τον καθορισμό του επιπρόσθετου ποσού που προβλέπει το σημείο 25 των κατευθυντηρίων γραμμών» καθώς και την παραβίαση συναφώς της αρχής ne bis in idem· την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως για τον λόγο ότι η κύρωση δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη την «προβαλλόμενη σοβαρότητα της παραβάσεως», τα «αποτελέσματά της», «την οικονομική συνάφεια του τομέα», την προγενέστερη πρακτική της Επιτροπής, ή τα «πραγματικά περιστατικά που προσάπτονται στην SLM και στις λοιπές εμπλεκόμενες επιχειρήσεις»· την εσφαλμένη εκτίμηση της διάρκειας συμμετοχής της SLM στην παράβαση· τη μη συνεκτίμηση των ελαφρυντικών περιστάσεων που συνδέονται με τα μικρά μερίδιά της στην αγορά, τη συνεργασία με την Επιτροπή και τον «αμελητέο ρόλο» της SLM στην παράβαση και τη μη συνεκτίμηση των δηλώσεων που έγιναν στο πλαίσιο της αιτήσεως περί επιείκειας.

114 Προκειμένου να καταστεί ευχερέστερη η εξέταση αυτών των λόγων ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο πρότεινε, πράγμα το οποίο απεδέχθη η SLM, την ομαδοποίησή τους με γνώμονα τα διάφορα στάδια που ακολούθησε η Επιτροπή προκειμένου να καθορίσει το ύψος του προστίμου, ήτοι, αφ' ενός, τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη προκειμένου να προσδιοριστεί το βασικό ποσό (αξία των πωλήσεων, σοβαρότητα, διάρκεια, επιπρόσθετο ποσό) και, αφ' ετέρου, τα στοιχεία που δύνανται να ληφθούν υπόψη προκειμένου να αναπροσαρμοστεί το ποσό αυτό (ελαφρυντικές περιστάσεις και ανακοίνωση περί επιείκειας, ικανότητα καταβολής του προστίμου). Θα ληφθούν επίσης υπόψη οι διασταυρούμενες αιτιάσεις που προέβαλε η SLM όσον αφορά την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως ή την παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως.

115 Εξάλλου, στο πλαίσιο λόγου ακυρώσεως που στηρίζεται στην παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως, η SLM επισημαίνει τέσσερις πτυχές της δικογραφίας, από τις οποίες προκύπτει ότι η Επιτροπή απέρριψε κατά τρόπο μεροληπτικό και ανεπιεική τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η SLM προκειμένου να δώσει μεγαλύτερη βαρύτητα σε άλλα στοιχεία που είχε στη διάθεσή της. Οι πτυχές αυτές αφορούν την εξέταση στην οποία υποβλήθηκαν τα τιμολόγια που είχε προσκομίσει η SLM στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, τη σημασία που αποδόθηκε στις συναντήσεις της ομάδας Ιταλίας στις οποίες δεν καταγράφεται η παρουσία της SLM, η επιρροή που θα μπορούσαν να ασκήσουν οι ημερομηνίες λήψεως των αναγκαίων τεχνικών εγκρίσεων για τη διάθεση στο εμπόριο προεντεταμένου χάλυβα σε διάφορα κράτη μέλη της Ένωσης και την ημερομηνία κατά την οποία άρχισαν οι έλεγχοι του προσώπου στο οποίο είχε ανατεθεί η αποστολή αυτή από τα μέλη της ομάδας Ιταλίας.

116 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι οι προβληθείσες ανωτέρω από την SLM τέσσερεις πτυχές προβάλλονται, επίσης, στο πλαίσιο διαφόρων λόγων ακυρώσεως σχετικών με τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για τον υπολογισμό του ύψους του προστίμου, λόγος για τον οποίο θα εξεταστούν από κοινού.

117 Από κοινού εξεταζόμενα, τα επιχειρήματα αυτά βάλλουν κατ' ουσίαν κατά της αποφάσεως της Επιτροπής η οποία διαπιστώνει τη συμμετοχή της SLM σ' ένα σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα του προεντεταμένου χάλυβα από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002 χωρίς να λαμβάνει υπόψη το περιεχόμενο ή τη διάρκεια της συμμετοχής που είχε επικαλεστεί ή είχε αναγνωρίσει η SLM, η οποία υποστηρίζει, αφ' ενός, ότι δεν συμμετείχε στην παράβαση πριν από τα τέλη του 1999 και, αφ' ετέρου, ότι η συμμετοχή της περιοριζόταν τότε στην Ιταλία, και μόνον εν συνεχεία σχεδίασε τη συμμετοχή της για άλλες χώρες.

118 Η δε Ori Martin, στο πλαίσιο του λόγου της ακυρώσεως σχετικά με ορισμένες πτυχές του υπολογισμού του ύψους του προστίμου, προβάλλει διάφορα σφάλματα εκτιμήσεως διαπραχθέντα από την Επιτροπή κατά την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, καθώς και την παράβαση του άρθρου 23 του κανονισμός 1/2003, την παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, την παραβίαση των αρχών του προσωποπαγούς χαρακτήρα των ποινών και της νομιμότητας, και την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως. Κατ' ουσίαν, η Ori Martin προβάλλει τρεις αιτιάσεις στο πλαίσιο αυτού του λόγου ακυρώσεως: η πρώτη στηρίζεται σε εσφαλμένη εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως που προσάπτεται στην SLM· η δεύτερη στηρίζεται σε παράνομη εφαρμογή του επιπρόσθετου ποσού που προβλέπει το σημείο 25 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 και, η τρίτη, σε μη συνεκτίμηση ορισμένων ελαφρυντικών περιστάσεων.

119 Οι αιτιάσεις αυτές θα εξεταστούν από κοινού με αυτές που προέβαλε η SLM για τα ίδια ζητήματα.

120 Κατ' ουσίαν πρέπει να τονιστεί ότι, στο πλαίσιο επικρίσεως του αποτελέσματος των εκτιμήσεων που πραγματοποιήθηκαν από την Επιτροπή βάσει της μεθοδολογίας η οποία καθορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006 προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι δεν ελήφθησαν δεόντως υπόψη οι ιδιαιτερότητες της συμμετοχής της SLM στην παράβαση, η οποία ήταν και όψιμη και περιορισμένη.

1. *Εισαγωγικές παρατηρήσεις*

Περιεχόμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως

121 Από το άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως συνάγεται ότι η SLM και η Ori Martin παρέβησαν το άρθρο 101 ΣΛΕΕ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ συμμετέχοντας η μεν SLM, από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002, η δε Ori Martin, από την 1η Ιανουαρίου 1999 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002, σε «σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα του προεντεταμένου χάλυβα στην εσωτερική αγορά και, από την 1η Ιανουαρίου 1994, εντός του ΕΟΧ» (στο εξής: σύμπραξη ή ενιαία παράβαση, δεδομένου ότι μια τέτοια παράβαση είναι επίσης σύνθετη και διαρκής κατά τη συνήθως χρησιμοποιούμενη ορολογία).

Συνιστώσες της συμπράξεως και χαρακτηρισμός της παραβάσεως ως ενιαίας

122 Στην αιτιολογική σκέψη 122 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η σύμπραξη περιγράφεται ως «συνεννόηση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, αποτελούμενη από τις λεγόμενες “συνεννοήσεις της Ζυρίχης” και από τις λεγόμενες “ευρωπαϊκές συνεννοήσεις” και/ή από συνεννοήσεις σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο κατά περίπτωση». Στις αιτιολογικές σκέψεις 123 έως 135 της προσβαλλομένης αποφάσεως παρατίθενται εν συντομία οι διάφορες συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές οι οποίες εν συνεχεία εκτίθενται αναλυτικά και εξετάζονται βάσει του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ.

123 Σχηματικά, η σύμπραξη συνίσταται στις εξής συνεννοήσεις:

— Η ομάδα Ζυρίχης αποτέλεσε το πρώτο στάδιο της συμφωνίας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Η συμφωνία αυτή διήρκεσε από την 1η Ιανουαρίου 1984 έως τις 9 Ιανουαρίου 1996 και αποσκοπούσε στον καθορισμό ποσοστώσεων ανά χώρα (Αυστρία, Γερμανία, Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία και Μπενελουξ), την κατανομή πελατών, τον καθορισμό των τιμών και την ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριών εμπορικής φύσεως. Σ’ αυτή συμμετείχαν οι εταιρίες Tréfileurope, Nedri, WDI, DWK και Redaelli, η οποία εκπροσωπούσε πολλές άλλες ιταλικές επιχειρήσεις τουλάχιστον από το 1993 και το 1995, και, εν συνεχεία, συνέπραξαν με αυτές η Emesa το 1992 και η Tycsa το 1993.

— Η ομάδα Ιταλίας αποτέλεσε συνεννόηση σε εθνικό επίπεδο, η οποία διήρκεσε από τις 5 Δεκεμβρίου 1995 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002. Η συμφωνία αυτή είχε ως αντικείμενο τον καθορισμό ποσοστώσεων για την Ιταλία, καθώς και τις εξαγωγές από τη χώρα αυτή προς την υπόλοιπη Ευρώπη. Σ’ αυτή μετείχαν οι ιταλικές εταιρίες Redaelli, ITC, CB και Itas, εν συνεχεία δε έγιναν μέλη της η Tréfileurope και η Tréfileurope Italia (στις 3 Απριλίου 1995), η SLM (στις 10 Φεβρουαρίου 1997), η Trame (στις 4 Μαρτίου 1997), η Tycsa (στις 17 Δεκεμβρίου 1996), η DWK (στις 24 Φεβρουαρίου 1997) και η Austria Draht (στις 15 Απριλίου 1997).

— Η συμφωνία του Νότου ήταν περιφερειακή συνεννόηση, την οποία διαπραγματεύτηκαν και, το 1996, συνήψαν οι ιταλικές επιχειρήσεις Redaelli, ITC, CB και Itas, με την Tycsa και την Tréfileurope, και με την οποία καθοριζόταν ο βαθμός διεισδύσεως εκάστου των συμμετεχόντων στις χώρες του Νότου (Βέλγιο Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία και Λουξεμβούργο) και δεσμεύονταν οι συμβαλλόμενοι να διαπραγματευτούν το σύνολο των ποσοστώσεων με τους λοιπούς παραγωγούς της Βόρειας Ευρώπης.

— Η ομάδα Ευρώπης αποτέλεσε το δεύτερο στάδιο της πανευρωπαϊκής συμφωνίας. Η συμφωνία αυτή συνήφθη τον Μάιο του 1997 από τις Tréfileurope, Nedri, WDI, DWK, Tycsa και Emesa (τα «μόνιμα μέλη» ή οι «έξι παραγωγοί») και διήρκεσε έως τον Σεπτέμβριο 2002. Σκοπός της συμφωνίας ήταν η υπέρβαση της κρίσεως στο εσωτερικό της ομάδας Ζυρίχης, η κατανομή νέων ποσοστώσεων (οι οποίες είχαν υπολογιστεί για το χρονικό διάστημα μεταξύ τετάρτου τριμήνου

του 1995 και πρώτου τριμήνου του 1997), η κατανομή πελατών και ο καθορισμός των τιμών. Οι έξι παραγωγοί συμφώνησαν κανόνες συντονισμού και όρισαν συντονιστές υπεύθυνους για την υλοποίηση των συνεννοήσεων ανά χώρα και για τον συντονισμό με άλλες ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, οι οποίες δραστηριοποιούνταν στις ίδιες χώρες ή είχαν τους ίδιους πελάτες. Περαιτέρω, πραγματοποιούνταν τακτικές συναντήσεις εκπροσώπων τους σε διαφορετικά επίπεδα, με σκοπό την εποπτεία της υλοποιήσεως των συνεννοήσεων. Αντήλλαξαν ευαίσθητα στοιχεία εμπορικής φύσεως. Σε περίπτωση αποκλίσεως από τη συμφωνηθείσα εμπορική πρακτική, εφαρμοζόταν ένα κατάλληλο σύστημα αντισταθμίσεως.

— Ο συντονισμός όσον αφορά τον πελάτη Addtek. Στο πλαίσιο της συμπράξεως αυτής σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, οι «έξι παραγωγοί», ενίοτε με τη συμμετοχή των Ιταλών παραγωγών και της Fundia, προέβαιναν σε διμερείς (ή πολυμερείς) επαφές και μετείχαν στον καθορισμό των τιμών και στην παραχώρηση πελατών κατά περίπτωση, εφόσον είχαν συμφέρον προς τούτο. Επί παραδείγματι, οι Tréfileurope, Nedri, WDI, Tycsa, Emesa, CB και Fundia συντόνιζαν από κοινού τις τιμές και τις ποσότητες των πωλήσεων για τον πελάτη Addtek. Τα σχέδια αυτά αφορούσαν κυρίως τη Φινλανδία, τη Σουηδία και τη Νορβηγία, αλλά και τις Κάτω Χώρες, τη Γερμανία, τις Βαλτικές χώρες, την Κεντρική και την Ανατολική Ευρώπη. Ο συντονισμός όσον αφορά την Addtek είχε ήδη λάβει χώρα κατά τη διάρκεια του σταδίου της ομάδας Ζυρίχης της συνεννοήσεως σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και εξακολούθησε τουλάχιστον έως τα τέλη του 2001.

— Οι συζητήσεις μεταξύ της ομάδας Ευρώπης και της ομάδας Ιταλίας. Κατά το διάστημα τουλάχιστον από τον Σεπτέμβριο 2000 έως τον Σεπτέμβριο 2002, οι έξι παραγωγοί, οι ITC, CB, Redaelli, Itas και SLM πραγματοποιούσαν τακτικές συναντήσεις με σκοπό την ένταξη των ιταλικών επιχειρήσεων στην ομάδα Ευρώπης ως μονίμων μελών. Οι ιταλικές επιχειρήσεις επιθυμούσαν την αύξηση της ποσοστώσεως της Ιταλίας στην Ευρώπη, ενώ η ομάδα Ευρώπης ήταν υπέρ της διατηρήσεως του υφιστάμενου καθεστώτος. Προς τούτο, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις της ομάδας Ιταλίας για τον καθορισμό ενιαίας θέσεως, συναντήσεις της ομάδας Ευρώπης για την εξέταση της θέσεως αυτής και/ή για τον καθορισμό της θέσεως της εν λόγω ομάδας, και συναντήσεις μεταξύ των μετεχόντων στην ομάδα Ευρώπης και Ιταλούς εκπροσώπους, προς επίτευξη συμφωνίας για την κατανομή της ποσοστώσεως της Ιταλίας σε συγκεκριμένη αγορά. Οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις αντάλλασσαν ευαίσθητες πληροφορίες εμπορικής φύσεως. Προς επίτευξη της ανακατανομής της ευρωπαϊκής ποσοστώσεως, με σκοπό την ένταξη των Ιταλών παραγωγών, οι επιχειρήσεις αυτές συμφώνησαν να χρησιμοποιήσουν μια νέα περίοδο αναφοράς (30 Ιουνίου 2000-30 Ιουνίου 2001). Οι εν λόγω επιχειρήσεις συμφώνησαν επίσης, όσον αφορά τον συνολικό όγκο εξαγωγών των ιταλικών επιχειρήσεων στην Ευρώπη, να κατανέμονται αυτές ανά χώρα. Παράλληλα, συζήτησαν για τις τιμές, οι δε μετέχοντες στην ομάδα Ευρώπης επιδίωκαν να ισχύσει σε ευρωπαϊκή κλίμακα ο μηχανισμός καθορισμού των τιμών που εφάρμοζαν οι Ιταλοί παραγωγοί στο πλαίσιο της ομάδας Ιταλίας.

— Η ομάδα Ισπανίας. Παράλληλα με τη συνεννόηση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και στο πλαίσιο της ομάδας Ιταλίας, πέντε ισπανικές επιχειρήσεις (οι Trefilerías Quijano, Tycsa, Emesa, Galycas και Proderac, η τελευταία από τον Μάιο 1994) και δύο πορτογαλικές επιχειρήσεις (Socitrel, από τον Απρίλιο 1994, και η Fapricela, από τον Δεκέμβριο 1998) συμφώνησαν, όσον αφορά την Ισπανία και την Πορτογαλία, και για μια περίοδο βαίνουσα, τουλάχιστον, από τον Δεκέμβριο 1992 έως τον Σεπτέμβριο 2002, να διατηρήσουν σταθερά τα μερίδιά τους στην αγορά και να καθορίσουν ποσοστώσεις, να παραχωρήσουν πελάτες, περιλαμβανομένων των δημοσίων έργων, και να καθορίσουν τις τιμές και τους όρους πληρωμής. Αντήλλαξαν, επίσης, ευαίσθητες πληροφορίες εμπορικής φύσεως.

124 Κατά την Επιτροπή, όλες οι ανωτέρω περιγραφείσες συνεννοήσεις έχουν τα χαρακτηριστικά ενιαίας και συνεχούς παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (αιτιολογικές σκέψεις 135 ή 609, ή τμήμα 12.2.2 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

125 Ειδικότερα, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι προαναφερθείσες συνεννοήσεις αποτελούσαν μέρος συνολικού σχεδίου με το οποίο καθοριζόταν η πολιτική των συμμετεχόντων στη σύμπραξη σε όλες τις γεωγραφικές περιοχές: «οι επιχειρήσεις αυτές περιόρισαν την ατομική εμπορική τους δραστηριότητα προς επίτευξη ενός αντίθετου προς τους κανόνες του ανταγωνισμού ενιαίου σκοπού και ενός αντίθετου προς τους κανόνες του ανταγωνισμού ενιαίου εμπορικού στόχου, ήτοι να νοθεύσουν ή να εξουδετερώσουν τις κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά του προεντεταμένου χάλυβα εντός του ΕΟΧ, και να επιβάλουν μια συνολική ισορροπία, ιδίως διά του καθορισμού των τιμών, της κατανομής των πελατών και της ανταλλαγής ευαίσθητων πληροφοριών εμπορικής φύσεως» (αιτιολογική σκέψη 610, βλ. επίσης τμήμα 9.3 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

126 Η Επιτροπή τόνισε συναφώς τα εξής:

«Το σχέδιο, το οποίο συνυπέγραψαν οι DWK, WDI, Tréfileurope, Tycsa, Emesa, Fundia, Austria Draht, Redaelli, CB, ITC, Itas, SLM, Trame, Proderac, Fapricela, Socitrel, Galycas et Trefilerías Quijano (όχι όλες ταυτοχρόνως), αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε εντός περιόδου τουλάχιστον 18 ετών, μέσω ενός συνόλου αθέμιτων συνεννοήσεων, ειδικών συμφωνιών και/ή εναρμονισμένων πρακτικών. Ο μόνος και κοινός σκοπός του συνίστατο στον περιορισμό του ανταγωνισμού μεταξύ των συμμετεχόντων μέσω παρεμφερών μηχανισμών για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού (βλ. τμήμα 9.3.1). Ακόμη και όταν μια συνεννόηση δημιουργούσε προβλήματα, οι λοιπές εξακολουθούσαν να λειτουργούν κανονικά» (αιτιολογική σκέψη 612 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη όσον αφορά την SLM

127 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η SLM είχε συμμετάσχει άμεσα στη σύμπραξη και, ειδικότερα, στην ομάδα Ιταλίας και στην ένταξη των Ιταλών παραγωγών στην ομάδα Ευρώπης από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002 (αιτιολογική σκέψη 862 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

128 Η Επιτροπή αναφέρθηκε συναφώς στα ακόλουθα στοιχεία που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 474 έως 478 της προσβαλλομένης αποφάσεως σε τμήμα σχετικό με την ατομική συμμετοχή της SLM στην ομάδα Ιταλίας:

«(474) Όσον αφορά την SLM, σωρεία ενδείξεων καταδεικνύουν ότι ήταν ενημερωμένη για την ιταλική συμφωνία από τις 18 Δεκεμβρίου 1995 όταν αποφασίστηκε να ενημερωθεί, μεταξύ άλλων, η SLM για τις νέες τιμές που θα έπρεπε να εφαρμόζονται το 1996 […]. Ομοίως, στο πλαίσιο της συναντήσεως της 17ης Δεκεμβρίου 1996 […], διανεμήθηκε πίνακας με την κατανομή των τόνων ανά πελάτη και τον καθορισμό των βασικών προμηθευτών για ορισμένο αριθμό πελατών στην ιταλική αγορά για το 1997. Έστω και εάν οι στήλες που αφορούσαν την SLM έμειναν κενές, η συνεκτίμηση της επιχειρήσεως στον πίνακα αποτελεί ένδειξη ότι διεξήχθησαν ή υπήρχε τουλάχιστον η πρόθεση να διεξαχθούν συζητήσεις μεταξύ των μελών. Η περίπτωσή της απετέλεσε εκ νέου το αντικείμενο συζητήσεων στο πλαίσιο των συναντήσεων της 17ης Ιανουαρίου 1997 και της 27ης Ιανουαρίου 1997. Η πρώτη αποδεδειγμένη χορήγηση ποσοστώσεως στην SLM έγινε στο πλαίσιο της συναντήσεως της 10ης Φεβρουαρίου 1997, την οποία η Επιτροπή θεωρεί, κατά συνέπεια, ως την ημερομηνία ενάρξεως της εμπλοκής της SLM στην ιταλική συνεννόηση. Συγκεκριμένα, οι χειρόγραφες σημειώσεις της ITC […] που ελήφθησαν στο πλαίσιο της συναντήσεως αυτής περιέχουν κατάλογο με ποσότητες παραδοθείσες (παραδοτέες) σε ορισμένους πελάτες, μεταξύ της SLM, αφ' ενός, και των Redaelli, CB, Tycsa, ITC […], αφ' ετέρου. Οι χειρόγραφες σημειώσεις της ITC επισημαίνουν ρητώς ότι οι CB και ITC είχαν λάβει τις πληροφορίες περί πωλήσεως οι οποίες αφορούσαν την SLM από τον [εκπρόσωπο της SLM]. Η περίπτωση της SLM συζητήθηκε επίσης στις 7 Απριλίου 1997. Περαιτέρω, υπάρχουν ακριβείς αποδείξεις περί της συμμετοχής της SLM σε εκατό και πλέον συναντήσεις με αντικείμενο την ιταλική αγορά κατά το διάστημα από

15 Απριλίου 1997 έως τον Σεπτέμβριο 2002. Όταν δεν ήταν παρούσα, η περίπτωσή της συζητείτο μεταξύ των λοιπών μελών της ομάδας Ιταλίας, πράγμα που αποδεικνύει την πάγια συμβολή και συμμετοχή της στην ομάδα Ιταλίας.

(475) Η ίδια η SLM επιβεβαιώνει τη συμμετοχή της στην ομάδα Ιταλίας από τα τέλη του 1999 έως το 2002 μέσω [δύο εκπροσώπων της SLM] και αναγνωρίζει ότι, το 2001, η διεύθυνση της επιχειρήσεως είχε επίσης λάβει μέρος σε ορισμένες συναντήσεις μεταξύ ευρωπαίων παραγωγών στο ξενοδοχείο Villa Malpensa. Τέλος, η SLM δηλώνει επίσης ότι στο πλαίσιο συναντήσεως στην έδρα της Redaelli, τέλη του 1998 ή αρχές του 1999, προσκλήθηκε να συμμετάσχει σε περιοδικές συναντήσεις ή να συζητήσει ενδεχόμενο περιορισμό της παραγωγής. Αρχικώς αρνήθηκε, πλην όμως εν συνεχεία αποφάσισε να συμμετάσχει.

(476) Εντούτοις, η SLM αμφισβητεί τα συμπεράσματα τα οποία συνήγαγε η Επιτροπή όσον αφορά την ημερομηνία ενάρξεως της συμμετοχής στην σύμπραξη, υποστηρίζοντας ότι είχε συμμετάσχει μόνο στην ομάδα Ιταλίας από τα τέλη του 1999. Πρώτον, η SLM υποστηρίζει ότι δεν ήταν παρούσα στην συνάντηση της 10ης Φεβρουαρίου 1997. Η Επιτροπή παρατηρεί εντούτοις ότι τα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία που έχει στη διάθεσή της σε σχέση με τη συνάντηση της 10ης Φεβρουαρίου 1997 (χειρόγραφες σημειώσεις της ITC) καταδεικνύουν αναλυτική χορήγηση ποσοστώσεων για ορισμένους πελάτες, ιδίως στην SLM. Όπως διευκρινίστηκε ανωτέρω, τα στοιχεία είχαν διαβιβαστεί από […] τον ίδιο τον εκπρόσωπο της SLM […], πράγμα το οποίο καταδεικνύει ότι η SLM είχε διανείμει τις πληροφορίες της πριν από τη συνάντηση. Επομένως, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η δήθεν απουσία της από τη συνάντηση αυτή.

(477) Έστω και αν στις 4 Μαρτίου 1997, η SLM διατύπωσε ορισμένες επιφυλάξεις ως προς τη μελλοντική θέση της στη σύμπραξη, συνέχισε να συμμετέχει στις συναντήσεις της συμπράξεως ήδη από τον επόμενο μήνα, ήτοι ήδη από τη συνάντηση της 15ης Απριλίου 1997 κατά τη διάρκεια της οποίας καθορίστηκαν οι τιμές των πρώτων υλών και των τιμών πωλήσεως για τη Γαλλία, την Ισπανία και τη Γερμανία και διεξήχθησαν συζητήσεις σχετικά με τις πωλήσεις που πραγματοποίησε η Redaelli σε ορισμένους πελάτες, καθώς και σχετικά με τις προσφορές σε πελάτες στις οποίες προέβησαν οι SLM και CB. Πράγματι, η SLM συνέχισε να συμμετέχει σε τακτική βάση στις συναντήσεις της ομάδας Ιταλίας και συζητούσε με τους λοιπούς συμμετέχοντες στη σύμπραξη μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή διενήργησε τους ελέγχους της. Εν αντιθέσει προς όσα υποστηρίζει η SLM, οι "επιφυλάξεις" της δεν μπορούν βεβαίως να ερμηνευθούν ως διακοπή της συμμετοχής της στη σύμπραξη.

(478) Μολονότι, κατά τη Redaelli, η SLM δεν είχε προσχωρήσει στη συμφωνία για την κατανομή της ιταλικής αγοράς ευθύς εξ αρχής, οι ITC, Tréfileurope και CB επιβεβαιώνουν τη συμμετοχή της SLM στις συναντήσεις της ομάδας Ιταλίας. Ούσα ενήμερη περί της ιταλικής συμφωνίας ευθύς εξ αρχής (απόφαση των μελών να ενημερώσουν την SLM), η Επιτροπή φρονεί, επί τη βάσει εγγράφων αποδεικτικών στοιχείων […], ότι η διαρκής συμμετοχή της SLM άρχισε στις 10 Φεβρουαρίου 1997 και τερματίστηκε στις 19 Σεπτεμβρίου 2002.»

129 Στις αιτιολογικές σκέψεις 649 και 650 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στο μέρος που αφορά τον ενιαίο, σύνθετο και διαρκή χαρακτήρα της παραβάσεως, η Επιτροπή τόνισε τα εξής:

«(649) Ως προς την SLM, πέραν της συμμετοχής της στην ομάδα Ιταλίας ήδη από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 […], συμμετείχε επίσης στις συζητήσεις για την επέκταση της ομάδας Ευρώπης ήδη από τις 11 Σεπτεμβρίου 2000 […]. Η SLM δεν αμφισβητεί την παρουσία της στην εν λόγω συνάντηση της 11ης Σεπτεμβρίου 2000. Εντούτοις, ακόμη και πριν από αυτήν την ημερομηνία, η SLM γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι η ομάδα Ιταλίας, στην οποία συμμετείχε, αποτελούσε αναπόσπαστο μέρος ενός ευρύτερου συστήματος το οποίο περιελάμβανε επίσης ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο. Πρώτον, η Επιτροπή έχει αποδεικτικά στοιχεία ότι η SLM, σε πρώιμο στάδιο της συμμετοχής της στην ομάδα Ιταλίας, συνάντησε

επιχειρήσεις οι οποίες συμμετείχαν σε άλλες ομάδες, όπως την DWK, την Tréfileurope (συμμετέχουσα στην πανευρωπαϊκή συνεννόηση) και την Tycsa (συμμετέχουσα στην πανευρωπαϊκή συνεννόηση και στην ομάδα Ισπανίας), και ότι διεξήγαγε με αυτές συζητήσεις για τους εφαρμοστέους επί της ευρωπαϊκής αγοράς όρους. Π.χ., κατά τη συνάντησή τους της 15ης Απριλίου 1997, εξέτασαν το ζήτημα των τιμών σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες (Γαλλία, Ισπανία και Γερμανία), καθώς και το ζήτημα των εισαγωγών και εξαγωγών […]. Εν συνεχεία, στις 29 Νοεμβρίου 1999 […], η SLM είχε συνάντηση με τις Redaelli, Austria Draht, Tréfileurope, Tycsa και DWK, στο πλαίσιο της οποίας συζητήθηκαν, όχι μόνον οι τιμές στις οποίες πωλούσαν στην Ισπανία και την Πορτογαλία δύο επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην ομάδα Ισπανίας, ήτοι οι Emesa και Fapricela, αλλά επίσης και το ζήτημα της Addtek, του μεγαλύτερου πελάτη χονδρικής της σκανδιναβικής αγοράς πέριξ του οποίου είχε δημιουργηθεί η "σκανδιναβική ομάδα" […]. Η SLM συμμετείχε επίσης στη συζήτηση για την κατάσταση και τα εγγενή προβλήματα της ευρωπαϊκής αγοράς, στις 18 Ιανουαρίου 2000 (με τις Redaelli, ITC, Itas, AFT/Tréfileurope Italia, CB, Nedri, Tycsa και Tréfileurope). Στις 21 Φεβρουαρίου 2000, η SLM συνάντησε τις Redaelli, ITC, Itas, Tréfileurope Italia, CB, Tréfileurope, DWK και Tycsa (αυτή την τελευταία τηλεφωνικώς) και συζήτησε, μεταξύ άλλων, το ζήτημα των ποσοτήτων στην Ισπανία και της αυξήσεως των τιμών στη Γερμανία […]. Στο πλαίσιο συναντήσεως που διεξήχθη στις 13 Μαρτίου 2000 μεταξύ των SLM, Redaelli, ITC, Itas, CB, Tréfileurope Italia, DWK, Tycsa και Trame εξετάστηκε η κατάσταση στις Κάτω Χώρες και στην Ελβετία. Στις 15 Μαΐου 2000, παρουσία των SLM, ITC, Itas, Tréfileurope Italia, CB, SLM, Trame και DWK, η Tréfileurope δήλωσε ότι η ομάδα Ευρώπης και η ομάδα Ιταλίας διένυαν αμφότερες περίοδο κρίσεως. Τέλος, στις 12 Ιουνίου 2000, η SLM παρέστη σε συνάντηση με τις Redaelli, ITC, ITAS, Tréfileurope Italia, CB, Trame, Tycsa και DWK, στο πλαίσιο της οποίας επισημάνθηκε ότι η ομάδα Ευρώπης παραπονείται για την Tycsa […].

(650) Ως εκ τούτου, αποδεικνύεται επαρκώς ότι ήδη, από τις 29 Νοεμβρίου 1999 τουλάχιστον, η SLM γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι συμμετέχοντας στην ομάδα Ιταλίας, ελάμβανε μέρος σ' ένα ευρύτερο σύστημα, το οποίο περιελάμβανε διάφορα επίπεδα, με σκοπό τη σταθεροποίηση της αγοράς προεντεταμένου χάλυβα προκειμένου να αποφευχθεί ενδεχόμενη μείωση των τιμών.»

130 Εξάλλου, σε απάντηση στις παρατηρήσεις της SLM όσον αφορά τη συμμετοχή της στην ομάδα Ιταλίας πριν από τα τέλη 1999, η Επιτροπή τόνισε τα εξής:

«(863)
Η SLM αμφισβητεί τη συμμετοχή της στη σύμπραξη και ιδίως στην ομάδα Ιταλίας έως τα τέλη του 1999. Εντούτοις, η συμμετοχή της στην ομάδα Ιταλίας από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 αποδεικνύεται σαφώς επί τη βάσει εγγράφων αποδεικτικών στοιχείων και διαφόρων δηλώσεων περί αιτήσεως επιείκειας της ITC, της Tréfileurope και της CB […]. Η SLM υποστηρίζει επίσης ότι, παρά τη συμμετοχή της σε ορισμένες συναντήσεις της ομάδας Ιταλίας, επέδειξε επιθετική εμπορική πολιτική, ότι δεν ενέκρινε κάποια παράνομη συμφωνία και ότι, οσάκις διένειμε στοιχεία στους ανταγωνιστές, τα στοιχεία αυτά έστω και αν ήσαν αξιόπιστα, ουδέποτε ήσαν πραγματικά και αληθινά. Συναφώς, αρκεί να λεχθεί και πάλι ότι οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ ανταγωνιστών που έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα είτε την άσκηση επιρροής επί της συμπεριφοράς στην αγορά ενός πραγματικού ή δυνητικού ανταγωνιστή είτε την αποκάλυψη σε έναν τέτοιο ανταγωνιστή της συμπεριφοράς την οποία αποφάσισαν να επιδείξουν ή προτίθενται να επιδείξουν στην αγορά είναι απαγορευμένη […]. Επομένως, η συμμετοχή και μόνο σε συναντήσεις με περιεχόμενο αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού αρκεί προκειμένου να στοιχειοθετηθεί ευθύνη. Το γεγονός ότι η SLM δεν τήρησε τις συνεννοήσεις της συμπράξεως δεν παρουσιάζει παρά ελάχιστο ενδιαφέρον. Πράγματι, η μη τήρηση των συμπεφωνημένων αποτελεί εγγενές στοιχείο κάθε συμπράξεως […]. Περαιτέρω, η ίδια η SLM παραδέχεται ότι ο σκοπός της συμμετοχής της στις συναντήσεις ήταν η αύξηση του πελατολογίου της και, τουλάχιστον, η διατήρησή του.»

131 Σε απάντηση στις παρατηρήσεις της SLM όσον αφορά την ομάδα Ευρώπης, η Επιτροπή τόνισε τα εξής:

«(864)
Η SLM αμφισβητεί περαιτέρω ότι συμμετείχε στην ένταξη των Ιταλών παραγωγών στην ομάδα Ευρώπης από τις 11 Σεπτεμβρίου 2000 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002. Συναφώς, η SLM υποστηρίζει ότι συμμετείχε μόνο σε εννέα από τις πενήντα μία συναντήσεις της ομάδας Ευρώπης σε ένα πολύ όψιμο στάδιο και μόνον κατόπιν της επιμονής των λοιπών Ιταλών παραγωγών. Η SLM υποστηρίζει επίσης ότι δεν είχε κανένα συμφέρον να συμμετάσχει στην ομάδα Ευρώπης, δεδομένου ότι δεν διέθετε τις απαιτούμενες πιστοποιήσεις για την πλειονότητα των εμπλεκόμενων χωρών. Τέλος, κατά την SLM, η συμμετοχή της στις συναντήσεις της ομάδας Ευρώπης ήταν προϊόν αμέλειας.

(865)
Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι σε περίοδο δύο μόνον ετών (μεταξύ 11 Σεπτεμβρίου 2000 και 19 Σεπτεμβρίου 2002), η SLM συμμετείχε, κατά τακτά διαστήματα, σε εννέα συναντήσεις της ομάδας Ευρώπης […]. Πρέπει να τονιστεί ότι αναμενόταν επίσης η παρουσία της SLM σε δύο ακόμη συναντήσεις (23 Ιουλίου 2001 και 25 Ιουλίου 2001). Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται ότι η SLM αποτελούσε τακτικό μέλος της ομάδας Ευρώπης από το στάδιο της επεκτάσεώς της και εφεξής. Υπό τις περιστάσεις αυτές, οι λόγοι ή τα συμφέροντα για τα οποία η SLM προσχώρησε στις συναντήσεις της συμπράξεως ή το γεγονός ότι δεν διέθετε πιστοποίηση για ορισμένες, ή ακόμα και για την πλειονότητα, των χωρών είναι άνευ ενδιαφέροντος. Έστω και εάν η SLM δεν διέθετε πιστοποίηση για όλες τις χώρες τις οποίες κάλυπτε η σύμπραξη, η συμμετοχή της στις συναντήσεις μπορεί πράγματι να επηρέασε τη συμπεριφορά της, ιδίως τις αποφάσεις της να αιτηθεί την έκδοση πιστοποιήσεως […]. Εν πάση περιπτώσει, η ομάδα Ευρώπης κάλυπτε την Ιταλία και πολλές άλλες χώρες στις οποίες η SLM πραγματοποιούσε πωλήσεις και, ως εκ τούτου, η SLM είχε οπωσδήποτε ενδιαφέρον για τις συζητήσεις. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει τέλος ότι η δήθεν αμέλεια μιας επιχειρήσεως δεν της παρέχει τη δυνατότητα να αποφύγει την ευθύνη της για την συμμετοχή σε σύμπραξη. Η Επιτροπή καταλήγει ως εκ τούτου ότι η SLM πρέπει να θεωρηθεί υπεύθυνη για τη συμμετοχή της στην ομάδα Ευρώπης από τις 11 Σεπτεμβρίου 2000 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002.

(866)
Εν πάση περιπτώσει, αποδεικνύεται επίσης ότι από τις 10 Φεβρουαρίου 1997, η SLM συμμετέσχε στην ομάδα Ιταλίας […]. Η SLM είναι επομένως υπεύθυνη για τη συμμετοχή της στη σύμπραξη από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002.»

Κατάσταση της Ori Martin

132 Αφού τόνισε στην αιτιολογική σκέψη 866 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι η SLM ήταν υπεύθυνη για τη συμμετοχή της στη σύμπραξη από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002, η Επιτροπή εξέτασε την κατάσταση της Ori Martin ως εξής:

«(867) Από 1ης Ιανουαρίου 1999, η SLM τελεί εξ ολοκλήρου υπό τον έλεγχο της Ori Martin SA (που παραχωρεί το 2 % στην Ori Martin Lux SA στις 31 Οκτωβρίου 2001).

(868) Επί τη βάσει του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της SLM η οποία ανήκει εξ ολοκλήρου (σχεδόν) στην Ori Martin, από 1ης Ιανουαρίου 1999 έως 19 Σεπτεμβρίου 2002, η Επιτροπή φρονεί ότι η Ori Martin άσκησε αποφασιστική επιρροή επί της SLM.

(869) Στην απάντησή της στην ανακοίνωση αιτιάσεων, η Ori Martin δεν αμφισβητεί τα πραγματικά περιστατικά που εκτίμησε η Επιτροπή, αλλά υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπεύθυνη με την SLM. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή

δεν κατέδειξε επαρκώς ότι άσκησε αποφασιστική επιρροή επί της SLM. Υποστηρίζει ότι ένα τέτοιο τεκμήριο θα αντέβαινε στην αρχή της προσωπικής ευθύνης και υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την άμεση ή έμμεση εμπλοκή της Ori Martin στην παράβαση.

(870) Κατά πάγια νομολογία [...] η Επιτροπή μπορεί να υπολαμβάνει ότι οι μητρικές εταιρείες ασκούν αποφασιστική επιρροή επί της θυγατρικής τους η οποία τους ανήκει κατά 100 %. Οσάκις εφαρμόζεται ένα τέτοιο τεκμήριο, εναπόκειται στη μητρική εταιρία να ανατρέψει το τεκμήριο προσκομίζοντας αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι η θυγατρική της αποφάσιζε κατά τρόπο ανεξάρτητο τη συμπεριφορά της στην αγορά. Η αδυναμία της μητρικής εταιρίας να προσκομίσει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία επιβεβαιώνει το τεκμήριο και παρέχει επαρκή βάση για τον καταλογισμό της ευθύνης.

(871) Ο ισχυρισμός περί μη άμεσης εμπλοκής της μητρικής εταιρίας στην ασυμβίβαστη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορά και η δήθεν έλλειψη γνώσεως δεν ασκούν επιρροή. Εν αντιθέσει προς τον ισχυρισμό αυτό, ο καταλογισμός της ευθύνης σε μητρική εταιρία για την παράβαση που έχει διαπράξει η θυγατρική της απορρέει από το γεγονός ότι οι δύο οντότητες αποτελούν μία και μόνον επιχείρηση για τις ανάγκες των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού και όχι από την απόδειξη της συμμετοχής της μητρικής εταιρίας ή της γνώσεως της παραβάσεως από αυτήν.

(872) Τέλος, σε σχέση με την αρχή της προσωπικής ευθύνης, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι το άρθρο 101 [ΣΛΕΕ] απευθύνεται σε 'επιχειρήσεις' οι οποίες μπορούν να περιλαμβάνουν περισσότερες νομικές οντότητες. Στο πλαίσιο αυτό, η αρχή της προσωπικής ευθύνης δεν παραβιάζεται εφόσον η βαρύνουσα τις διάφορες νομικές οντότητες ευθύνη στηρίζεται σε περιστάσεις που συνδέονται με τον δικό τους ρόλο και τη δική τους συμπεριφορά εντός της ιδίας επιχειρήσεως. Στην περίπτωση μητρικών εταιριών, η ευθύνη διαπιστώνεται επί τη βάσει της εκ μέρους τους ασκήσεως πραγματικού ελέγχου επί της εμπορικής πολιτικής των θυγατρικών τις οποίες αφορούν από οικονομικής απόψεως τα πραγματικά περιστατικά (βλ. το τμήμα 13).

(873) Η Ori Martin υποστηρίζει, περαιτέρω, ότι δεν ασκούσε καθοριστική επιρροή επί της SLM η οποία επιδιδόταν πάντοτε κατά τρόπο ανεξάρτητο στη δραστηριότητά της στον τομέα του προεντεταμένου χάλυβα. Υποστηρίζει ότι τούτο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι δεν είχε καμία υποχρέωση αναφοράς έναντι της Ori Martin η οποία, πέραν τούτου, ήταν μια χρηματοπιστωτική εταιρία χαρτοφυλακίου και, ως εκ τούτου, δεν αποφάσιζε την εμπορική πολιτική της.

(874) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι το γεγονός και μόνον ότι μια επιχείρηση είναι χρηματοπιστωτική εταιρία χαρτοφυλακίου δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να ασκεί καθοριστική επιρροή επί των θυγατρικών της. Η Ori Martin είχε επίσης συμφέρον και ρόλο στη θυγατρική της SLM ως μέτοχος προκειμένου να προστατεύσει το συμφέρον της επί της κυριότητας των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων της. Τέλος, ενώ η Ori Martin υποστηρίζει ότι δεν δραστηριοποιείτο στον τομέα που κάλυπτε η σύμπραξη, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η θυγατρική της, ήτοι η Ori Martin SpA, δραστηριοποιείτο στον τομέα του χάλυβα και ότι, ως εκ τούτου, οι εμπορικές δραστηριότητες της SLM συνδέονταν με τις υποθέσεις του ομίλου. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Ori Martin δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως απλή εταιρία χαρτοφυλακίου και, εν πάση περιπτώσει, δεν μπορεί να εκφύγει την ευθύνη της.

(875) Κατά συνέπεια, οι SLM και Ori Martin είναι αποδέκτριες της παρούσας αποφάσεως. Η SLM είναι υπεύθυνη για την περίοδο από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002. Η Ori Martin είναι υπεύθυνη, αλληλεγγύως και εις ολόκληρον, για την παράνομη συμπεριφορά της SLM κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 1999 έως 19 Σεπτεμβρίου 2002.»

Υπολογισμός του ύψους του προστίμου που επιβλήθηκε στην SLM και στην Ori Martin

133 Το ύψος του προστίμου που επιβλήθηκε στην SLM και στην Ori Martin υπολογίστηκε από την Επιτροπή συμφώνως προς τη μεθοδολογία που περιέχεται στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006 (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 920 έως 926).

134 Τα στοιχεία του υπολογισμού που ελήφθησαν υπόψη από την Επιτροπή ήσαν τα εξής:

— η αξία των πωλήσεων η οποία ελήφθη υπόψη καθορίστηκε σε 15,86 εκατομμύρια ευρώ (πρώτη τροποποιητική απόφαση, αιτιολογική σκέψη 5)·

— το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων της SLM το οποίο ελήφθη υπόψη για τον υπολογισμό του βασικού ποσού είναι 19 % (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 953)·

— η διάρκεια της συμμετοχής στη σύμπραξη, από 5 έτη και 7 μήνες για την SLM και 3 έτη και 8 μήνες για την Ori Martin, συνεπάγεται πολλαπλασιαστικό συντελεστή της τάξεως του 5,58 για την SLM και του 3,66 για την Ori Martin (πρώτη τροποποιητική απόφαση, αιτιολογική σκέψη 7)·

— η Επιτροπή έλαβε υπόψη της συντελεστή της τάξεως του 19 % προκειμένου να καθοριστεί το επιπρόσθετο ποσό (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 962)·

— το βασικό ποσό καθορίστηκε σε 19,8 εκατομμύρια ευρώ (πρώτη τροποποιητική απόφαση, αιτιολογική σκέψη 9)·

— δεν αναγνωρίστηκε καμία επιβαρυντική ή ελαφρυντική περίσταση·

— το ποσό του προστίμου πριν από την εφαρμογή του ανωτάτου ορίου του 10 % του κύκλου εργασιών καθορίστηκε σε 19,8 εκατομμύρια ευρώ (πρώτη τροποποιητική απόφαση, αιτιολογική σκέψη 10)·

— το αίτημα της SLM να τύχει μειώσεως επί τη βάσει της ανακοινώσεως περί επιείκειας απορρίφθηκε (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 1126 έως 1129)·

— το ποσό του προστίμου το οποίο καθορίστηκε μετά από συνεκτίμηση του ανωτάτου ορίου του 10 % μειώθηκε σε 15,956 εκατομμύρια ευρώ, ούτως ώστε το πρόστιμο για το οποίο υπεύθυνη είναι μόνον η SLM να τηρεί το όριο του 10 % του κύκλου εργασιών της εταιρίας (δεύτερη τροποποιητική απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 17 και 19)·

— το αίτημα περί μειώσεως λαμβανομένης υπόψη της ικανότητάς της να καταβάλει το πρόστιμο το οποίο υπέβαλε η SLM απορρίφθηκε λόγω του ποσού που είχε αρχικώς καθοριστεί με την προσβαλλόμενη απόφαση (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 1169 έως 1172)·

— το τελικό ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην SLM είναι 15,956 εκατομμύρια ευρώ βάσει της συμμετοχής της στη σύμπραξη για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 1999 έως 19 Σεπτεμβρίου 2002, για το οποίο η Ori Martin είναι αλληλεγγύως και εις ολόκληρον υπεύθυνη μέχρι του ποσού των 14 εκατομμύριων ευρώ (προσβαλλόμενη απόφαση, άρθρα 1 και 2, και δεύτερη τροποποιητική απόφαση, αιτιολογική σκέψη 21 και άρθρο 1, σημείο 2), η δε SLM ευθύνεται μόνο για την καταβολή του 1,956 εκατομμυρίου ευρώ βάσει της συμμετοχής της στη σύμπραξη κατά την περίοδο από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 31 Δεκεμβρίου 1998 (προσβαλλόμενη απόφαση, άρθρα 1 και 2, και δεύτερη τροποποιητική απόφαση, άρθρο 1, σημείο 2).

Υπόμνηση των αρχών

135 Όπως προκύπτει από το άρθρο 49, παράγραφος 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, η αυστηρότητα της ποινής δεν πρέπει να είναι δυσανάλογη προς την παράβαση.

136 Συναφώς, το άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και το άρθρο 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας ΕΟΧ χαρακτηρίζουν ρητώς ως ασυμβίβαστες προς την κοινή αγορά τις συμφωνίες και τις εναρμονισμένες πρακτικές που συνίστανται στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής, ή στον περιορισμό ή έλεγχο της παραγωγής ή των αγορών. Οι παραβάσεις αυτού του είδους, ιδίως εφόσον πρόκειται για οριζόντιες συμπράξεις, χαρακτηρίζονται από τη νομολογία ως ιδιαιτέρως σοβαρές, στον βαθμό που συνεπάγονται ευθεία παρέμβαση στις ουσιώδεις παραμέτρους του ανταγωνισμού στην οικεία αγορά (απόφαση της 11ης Μαρτίου 1999, Thyssen Stahl κατά Επιτροπής, Τ-141/94, Συλλογή, EU:T:1999:48, σκέψη 675).

137 Το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 ορίζει ότι η Επιτροπή δύναται να επιβάλει πρόστιμο σε επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε τέτοιες παραβάσεις υπό τον όρο ότι, για καθεμία από τις επιχειρήσεις που συμμετείχε στην παράβαση, το πρόστιμο δεν υπερβαίνει το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος. Το άρθρο 23, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού ορίζει ότι, για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, πέραν της σοβαρότητας, και η διάρκεια της παραβάσεως.

138 Συναφώς, από πάγια νομολογία συνάγεται ότι, για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία που μπορούν να επηρεάσουν την εκτίμηση της σοβαρότητας των παραβάσεων, όπως, μεταξύ άλλων, ο ρόλος που διαδραμάτισε εκάστη των προσφευγουσών στις παραβάσεις αυτές και ο κίνδυνος που αντιπροσωπεύουν παραβάσεις της μορφής αυτής για τους σκοπούς της Ένωσης. Σε περίπτωση που η παράβαση έχει διαπραχθεί από πλείονες επιχειρήσεις, πρέπει να εξεταστεί η σχετική σοβαρότητα της συμμετοχής εκάστης εξ αυτών (βλ. απόφαση της 8ης Ιουλίου 1999, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, C-51/92 P, Συλλογή, EU:C:1999:357, σκέψη 110 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

139 Ομοίως, το γεγονός ότι μια επιχείρηση δεν έχει μετάσχει σε όλες τις επιμέρους πτυχές μιας συμπράξεως ή έχει διαδραματίσει ήσσονα ρόλο στις πτυχές στις οποίες έχει μετάσχει πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παραβάσεως και, ενδεχομένως, κατά τον υπολογισμό του προστίμου (αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 1999, Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Συλλογή, EU:C:1999:356, σκέψη 90, και της 7ης Ιανουαρίου 2004, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Συλλογή, EU:C:2004:6, σκέψη 86).

140 Όταν υφίσταται, ιδίως, ενιαία παράβαση, υπό την έννοια της σύνθετης παραβάσεως η οποία περιλαμβάνει σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών σε χωριστές αγορές, στις οποίες δεν δραστηριοποιούνται όλοι οι μετέχοντες στην παράβαση ή μπορεί να έχουν μερική μόνο γνώση του συνολικού σχεδίου, οι κυρώσεις πρέπει να είναι εξατομικευμένες υπό την έννοια ότι πρέπει να αφορούν τις συμπεριφορές και τα χαρακτηριστικά εκάστης εμπλεκομένης επιχειρήσεως ατομικώς (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 7ης Ιουνίου 2007, Britannia Alloys & Chemicals κατά Επιτροπής, C-76/06 P, Συλλογή, EU:C:2007:326, σκέψη 44).

141 Στο πλαίσιο αυτό, η αρχή της αναλογικότητας επιτάσσει να καθορίζεται το πρόστιμο κατ' αναλογίαν προς τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη τόσο για την εκτίμηση της αντικειμενικής σοβαρότητας της παραβάσεως, αυτής καθ' εαυτήν, όσο και για την εκτίμηση της σχετικής σοβαρότητας της συμμετοχής στην παράβαση της τιμωρούμενης με πρόστιμο επιχειρήσεως (βλ., συναφώς και λαμβανομένης υπόψη της διακρίσεως μεταξύ αντικειμενικής σοβαρότητας της παραβάσεως, κατά την έννοια των σημείων 22 και 23 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, και της σχετικής σοβαρότητας της συμμετοχής στην παράβαση της επιχειρήσεως στην οποία επιβάλλονται κυρώσεις, εξεταζόμενης υπό

το πρίσμα των ιδιαιτέρων για την επιχείρηση αυτή περιστάσεων, κατά την έννοια των σημείων 27 επ. των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών, απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2006, Jungbunzlauer κατά Επιτροπής, T-43/02, Συλλογή, EU:T:2006:270, σκέψεις 226 έως 228 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

142 Έτσι, στην περίπτωση κυρώσεως που επιβλήθηκε για παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού σχετικά με τις συμπράξεις, η Επιτροπή οφείλει να μεριμνά για την εξατομίκευση των ποινών σε σχέση με την παράβαση λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση κάθε παραβάτη (βλ., στο ίδιο πνεύμα, αποφάσεις της 15ης Σεπτεμβρίου 2011, Lucite International και Lucite International UK κατά Επιτροπής, T-216/06, EU:T:2011:475, σκέψεις 87 και 88· και της 14ης Μαΐου 2014, Donau Chemie κατά Επιτροπής, T-406/09, Συλλογή, EU:T:2014:254, σκέψη 92). Επομένως, παραβάτης στον οποίο δεν αποδίδονται ευθύνες για ορισμένες πτυχές της συμπράξεως αυτής δεν μπορεί να είχε μετάσχει στην εφαρμογή των εν λόγω πτυχών της συμπράξεως. Λόγω του περιορισμένου εύρους της καταλογιζόμενης σε βάρος του παράνομης συμπεριφοράς, η παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού είναι κατά λογική αναγκαιότητα λιγότερο σοβαρή από αυτή που καταλογίζεται στους παραβάτες οι οποίοι μετείχαν σε όλες τις πτυχές της παραβάσεως.

143 Στην πράξη, η εξατομίκευση της ποινής σε σχέση με την παράβαση μπορεί να πραγματοποιηθεί σε διάφορα στάδια του καθορισμού του προστίμου, όπως συμβαίνει με την προσβαλλόμενη απόφαση.

144 Πρώτον, η Επιτροπή μπορεί να αναγνωρίσει την ιδιαιτερότητα της συμμετοχής μιας επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το στάδιο της εκτιμήσεως της αντικειμενικής σοβαρότητας της ενιαίας παραβάσεως. Εν προκειμένω, τα στοιχεία που έλαβε υπόψη της σε αυτό το στάδιο ήσαν, αφ' ενός, το περιορισμένο αντικείμενο (όπως στην περίπτωση της Fundia, η οποία συμμετείχε μόνο στον συντονισμό όσον αφορά την Addtek) ή η περιορισμένη γεωγραφική έκταση (όπως στις περιπτώσεις των Socitrel, Fapricela και Proderac οι οποίες συμμετείχαν μόνο στην ομάδα Ισπανίας η οποία επηρέαζε μόνον την Ισπανία και την Πορτογαλία) της συμμετοχής στην ενιαία παράβαση και, αφ' ετέρου, η όψιμη περιέλευση σε γνώση της πανευρωπαϊκής διαστάσεως της παραβάσεως (Μάιος 2001 για τις προαναφερθείσες επιχειρήσεις).

145 Δεύτερον, η Επιτροπή μπορεί να αναγνωρίσει την ιδιαιτερότητα της συμμετοχής μιας επιχειρήσεως στην παράβαση κατά το στάδιο της εκτιμήσεως των ελαφρυντικών περιστάσεων που παρατίθενται στο σημείο 29 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, στο πλαίσιο της συνολικής εκτιμήσεως των κρίσιμων περιστάσεων (βλ. σημείο 27 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006). Μολονότι ουδεμία επιχείρηση κατόρθωσε να αποδείξει ότι η παράβαση είχε διαπραχθεί από αμέλεια, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι ο ρόλος της Proderac και της Trame (Emme) ήταν σημαντικά πιο περιορισμένος από αυτόν των λοιπών συμμετεχόντων στη σύμπραξη και ότι, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να μειωθεί το ύψος του προστίμου τους (εν προκειμένω 5 %).

146 Τρίτον, η Επιτροπή μπορεί να αναγνωρίσει την ιδιαιτερότητα της συμμετοχής μιας επιχειρήσεως στην παράβαση σε στάδιο μεταγενέστερο της εκτιμήσεως της αντικειμενικής σοβαρότητας της παραβάσεως ή των ελαφρυντικών περιστάσεων τις οποίες επικαλούνται οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Το σημείο 36 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 αναφέρει έτσι ότι η Επιτροπή δύναται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να επιβάλει συμβολικό πρόστιμο και ότι, επίσης, δύναται, όπως ορίζει το σημείο 37 αυτών των κατευθυντηρίων γραμμών, να αποκλίνει από τη προβλεπόμενη γενική μεθοδολογία για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, ιδίως λόγω των ιδιαιτεροτήτων ορισμένης καταστάσεως.

147 Εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν δέχθηκε τα υποστηριζόμενα από τις προσφεύγουσες περί ιδιαιτερότητας της καταστάσεώς τους, στο πλαίσιο καθορισμού του ύψους του προστίμου, ούτε κατά το αρχικό στάδιο της εκτιμήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως αυτής καθ' εαυτήν ούτε κατά το μεταγενέστερο στάδιο της εξετάσεως των ελαφρυντικών περιστάσεων ούτε σε κάποιο άλλο στάδιο.

148 Συνεπώς, ελλείψει οποιασδήποτε ελαφρυντικής ή ιδιαίτερης περιστάσεως, η Επιτροπή εφάρμοσε στην περίπτωση των προσφευγουσών τον ίδιο μαθηματικό τύπο με αυτόν που χρησιμοποίησε για την επιβολή κυρώσεων στις επιχειρήσεις που συμμετείχαν σε όλες τις πτυχές της συμπράξεως συνολικά

και όχι σε μερικές μόνον από αυτές. Ο τύπος αυτός είναι ο εξής: 19 % της αξίας των πωλήσεων προεντεταμένου χάλυβα της εμπλεκόμενης επιχειρήσεως εντός του ΕΟΧ (βάσει της σοβαρότητας της παραβάσεως καθ' εαυτήν) πολλαπλασιαζόμενο με τον αριθμό των ετών και των μηνών συμμετοχής στην παράβαση (η διάρκεια της ατομικής συμμετοχής της SLM στην παράβαση ή της περιόδου κατά την οποία εικάζεται ότι η Ori Martin ασκούσε καθοριστική επιρροή επί της SLM), στην οποία προστίθεται 19 % της αξίας των πωλήσεων προεντεταμένου χάλυβα της εμπλεκόμενης επιχειρήσεως εντός του ΕΟΧ ως επιπρόσθετου ποσού (το επιπρόσθετο ποσό).

149 Στην περίπτωση των προσφευγουσών, το αποτέλεσμα αυτού του μαθηματικού τύπου, ήτοι 19,8 εκατομμύρια ευρώ προστίμου, μειώθηκε σε 15,956 εκατομμύρια ευρώ ούτως ώστε το ύψος του προστίμου για το οποίο ευθύνεται αποκλειστικά η SLM να τηρεί το όριο του 10 % του κύκλου εργασιών της εταιρίας.

150 Πρέπει υπό το φως των ανωτέρω παρατηρήσεων να εξεταστούν οι αιτιάσεις της SLM και της Ori Martin, κατά τις οποίες η Επιτροπή δεν έλαβε δεόντως υπόψη τις ιδιαιτερότητες της συμμετοχής της SLM στην παράβαση όταν προσδιόρισε το ύψος του προστίμου.

2. *Επί της γενικής ελλείψεως αιτιολογίας και επί της γενικής αιτιάσεως της μεροληπτικότητας*

151 Εισαγωγικώς, η SLM παρατηρεί ότι δεν κατανοεί πώς η Επιτροπή κατέληξε να προσδιορίσει το ύψος του προστίμου ούτε την κατανομή του μεταξύ αυτής και της Ori Martin. Μια τέτοια παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως θα έπρεπε να συνεπάγεται την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως και τη μεταρρύθμισή της.

152 Εντούτοις, αποδεικνύεται ότι τα στοιχεία που παρέθεσε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση και τα οποία παρατέθηκαν συνοπτικά στις σκέψεις 133 και 134 ανωτέρω μπορούν να παράσχουν στην SLM τη δυνατότητα να κατανοήσει τα διάφορα δεδομένα που ελήφθησαν υπόψη προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου. Επίσης, από την προσβαλλόμενη απόφαση συνάγεται ότι η Επιτροπή εκθέτει σ' αυτήν τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι η SLM και η Ori Martin ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για την καταβολή μέρους του προστίμου, το οποίο επιβλήθηκε λόγω της συμμετοχής της SLM στην παράβαση κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 1999 έως 19 Σεπτεμβρίου 2002 (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 867 έως 875, και σκέψη 132 ανωτέρω).

153 Εξάλλου, η SLM προσάπτει στην Επιτροπή ότι πάντοτε αποφαίνεται εις βάρος της, όταν τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της δεν στηρίζουν τις κατηγορίες που της απευθύνει.

154 Συναφώς, λαμβανομένων υπόψη των δεδομένων που παρατίθενται στην προσβαλλόμενη απόφαση και, ιδίως, των συνημμένων της 2 και 3 τα οποία εκθέτουν το περιεχόμενο των διαφόρων αποδεικτικών στοιχείων που συγκέντρωσε η Επιτροπή όσον αφορά τις ομάδες Ζυρίχης/Ευρώπης και την ομάδα Ιταλίας, δεν αρκεί να προβάλλεται ο ισχυρισμός περί μεροληπτικής ή ανεπιεικούς συμπεριφοράς εκ μέρους της Επιτροπής εκ του λόγου και μόνον ότι προέκρινε μια εξήγηση διαφορετική από αυτήν που προτάθηκε από την SLM. Η μεροληπτικότητα δεν μπορεί να συναχθεί από το γεγονός και μόνον ότι η διοικητική διαδικασία ολοκληρώθηκε με απόφαση δυσμενή για την SLM.

155 Επομένως οι λόγοι ακυρώσεως που προέβαλε η SLM σχετικά με τη γενική έλλειψη αιτιολογίας και τη γενική αιτίαση περί μεροληπτικότητας πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

3. *Επί των στοιχείων που ελήφθησαν υπόψη προκειμένου να καθοριστεί το βασικό ποσό του προστίμου (αξία των πωλήσεων, σοβαρότητα, διάρκεια, επιπρόσθετο ποσό)*

156 Βάσει των στοιχείων που ελήφθησαν υπόψη προκειμένου να καθοριστεί το βασικό ποσό του προστίμου, πρέπει να εξεταστούν οι εξής αιτιάσεις: η αιτίαση την οποία προέβαλε η SLM στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου της ακυρώσεως, όσον αφορά την αξία των πωλήσεων σε σχέση με την παράβαση· ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως τον οποίο προέβαλε η SLM καθώς και η πρώτη και η δεύτερη αιτίαση που προέβαλε η Ori Martin σχετικά με την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως και τον καθορισμό επιπρόσθετου ποσού· ο έκτος λόγος ακυρώσεως τον οποίο προέβαλε η SLM, επίσης, στο πλαίσιο της επικλήσεως της παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας και της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, σε σχέση με την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως και ο έβδομος λόγος ακυρώσεως τον οποίο προέβαλε η SLM σχετικά με την εκτίμηση της διάρκειας της παραβάσεως.

Επί της αξίας των πωλήσεων σε σχέση με την παράβαση

Επιχειρήματα των διαδίκων

157 Η SLM παρατηρεί ότι από την αιτιολογική σκέψη 865 της προσβαλλομένης αποφάσεως συνάγεται ότι αυτή δεν συμμετείχε στην ομάδα Ευρώπης παρά μόνον από τον Σεπτέμβριο 2000. Επομένως, για την προγενέστερη περίοδο, οι πραγματοποιηθείσες πωλήσεις εκτός της Ιταλίας δεν έπρεπε να ληφθούν υπόψη προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου. Υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση θα έπρεπε να μεταρρυθμιστεί προκειμένου να μη ληφθεί υπόψη η αξία των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν εκτός της Ιταλίας παρά μόνο για την περίοδο κατά την οποία η SLM συμμετείχε στην ομάδα Ευρώπης.

158 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, τουλάχιστον από το 1995 και μέχρι τον Σεπτέμβριο 2002, εκ παραλλήλου προς τις πανευρωπαϊκές συνεννοήσεις, η SLM συμμετείχε σε συναντήσεις αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού σχετικά τόσο με την Ιταλία όσο και με τις εξαγωγές από την Ιταλία προς την υπόλοιπη Ευρώπη. Επομένως ήταν αντικειμενικά δικαιολογημένο να καθοριστεί το βασικό ποσό λαμβανομένης υπόψη της αξίας των ευρωπαϊκών πωλήσεων της SLM.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

159 Κατά το σημείο 13 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006, «για τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου, η Επιτροπή θα χρησιμοποιεί την αξία των πωλήσεων των προϊόντων ή υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν από την επιχείρηση, με τις οποίες η παράβαση σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα, στον σχετικό γεωγραφικό χώρο εντός του ΕΟΧ». Στο ίδιο σημείο, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι «θα χρησιμοποιεί κατά κανόνα τις πωλήσεις της επιχείρησης κατά τη διάρκεια του τελευταίου πλήρους οικονομικού έτους της συμμετοχής της στην παράβαση». Πράγματι, όπως συνάγεται από το σημείο 37 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006, «[π]αρότι οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές παραθέτουν τη γενική μεθοδολογία για τον υπολογισμό των προστίμων, οι ιδιαιτερότητες μίας ορισμένης υπόθεσης [...] μπορεί να δικαιολογούν απόκλιση από τη μεθοδολογία αυτή».

160 Εν προκειμένω, πρώτον, πρέπει να τονιστεί ότι, προκειμένου να καθοριστεί η κρίσιμη γεωγραφική ζώνη ούτως ώστε να προσδιοριστεί η αξία των πωλήσεων, η Επιτροπή αναφέρθηκε κατά βάση στη γεωγραφική ζώνη που κάλυπτε η ομάδα Ζυρίχης και εν συνεχεία η ομάδα Ευρώπης.

161 Έτσι, στην αιτιολογική σκέψη 932 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή τόνισε ότι «[α]πό το 1984 έως το 1995 (περίοδος της ομάδας Ζυρίχης), [η ζώνη αυτή] κάλυπτε τη Γερμανία, τη Γαλλία , την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο, την Ισπανία και την Αυστρία», ότι «[α]πό το 1992 (στο πλαίσιο των συνεννοήσεων της ομάδας Ισπανίας), περιελάμβανε επίσης την Πορτογαλία» και ότι, «[α]πό το 1996 έως το 2002 (περίοδος κρίσεως της ομάδας Ζυρίχης, κατά τον χρόνο κατά τον οποίο προετοιμαζόταν η συνεννόηση της ομάδας Ευρώπης σχετικά με τις ποσοστώσεις, περίοδος της

ομάδας Ευρώπης και περίοδος επεκτάσεως), η γεωγραφική ζώνη εκτεινόταν στις ίδιες χώρες με αυτές στις οποίες εκτεινόταν κατά την εποχή της ομάδας Ζυρίχης, περιλαμβανομένης της Πορτογαλίας, καθώς και της Δανίας, της Σουηδίας, της Φινλανδίας και της Νορβηγίας».

162 Προκειμένου να λάβει υπόψη της την εξέλιξη της οικείας γεωγραφικής ζώνης στον χρόνο, η Επιτροπή διευκρίνισε εντούτοις ότι εξαιρούσε από την αξία των πωλήσεων η οποία ελήφθη υπόψη τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Πορτογαλία πριν από τις 15 Δεκεμβρίου 1992 καθώς και τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν στη Δανία, στη Φινλανδία, την Σουηδία και τη Νορβηγία πριν από τις 9 Ιανουαρίου 1996. Ομοίως, προκειμένου να λάβει υπόψη της την προσχώρηση στην Ένωση ή τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας ΕΟΧ, η Επιτροπή διευκρίνισε επίσης ότι δεν έλαβε υπόψη της τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ισπανία πριν από την 1η Ιανουαρίου 1986 και στην Αυστρία, τη Φινλανδία, τη Σουηδία και τη Νορβηγία πριν από την 1η Ιανουαρίου 1994. Περαιτέρω, σε σχέση με τη Fundia, της οποίας η συμμετοχή στη σύμπραξη περιοριζόταν στον συντονισμό σε σχέση με την Addtek, η Επιτροπή τόνισε ότι δεν έλαβε υπόψη της παρά μόνον τις πωλήσεις που πραγματοποίησε η Fundia προς αυτόν τον πελάτη (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 932, 933 και 935).

163 Επομένως, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της ορισμένα στοιχεία συνδεόμενα με την εξέλιξη της συμπράξεως στον χρόνο, τη μεταβολή του πεδίου εφαρμογής των εφαρμοστέων κανόνων ή των λεπτομερειών συμμετοχής μιας επιχειρήσεως στην παράβαση προκειμένου να διακρίνει μεταξύ δύο ή πλειόνων καταστάσεων, οσάκις επρόκειτο για τον καθορισμό της αξίας των πωλήσεων που έπρεπε να ληφθούν υπόψη. Ένας τέτοιος διαχωρισμός είναι κατά μείζονα λόγο αναγκαίος στην περίπτωση ενιαίας παραβάσεως, στην πραγματικότητα σύνθετης, όπως αυτή για την οποία επιβλήθηκε πρόστιμο με την προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία περιλαμβάνει «ένα σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα του προεντεταμένου χάλυβα στην εσωτερική αγορά και, από 1ης Ιανουαρίου 1994, εντός του ΕΟΧ» για περίοδο εκτεινόμενη από την 1η Ιανουαρίου 1984 έως τη 19η Σεπτεμβρίου 2002.

164 Δεύτερον, από τη δικογραφία συνάγεται ότι η αξία των πωλήσεων τις οποίες έλαβε ως αφετηρία της η Επιτροπή προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου, ήτοι 15,863 εκατομμύρια ευρώ, αντιστοιχεί στην αξία των πωλήσεων προεντεταμένου χάλυβα που πραγματοποιήθηκαν από την SLM το 2001 σε διάφορα κράτη για τα οποία της ζητήθηκαν πληροφοριακά στοιχεία (ήτοι τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, το Βέλγιο, τις Κάτω Χώρες, το Λουξεμβούργο, την Ισπανία, την Πορτογαλία, τη Δανία, την Αυστρία, την Σουηδία, τη Φινλανδία και τη Νορβηγία).

165 Από γεωγραφικής απόψεως, σχεδόν το σύνολο των πωλήσεων της SLM πραγματοποιήθηκαν στην Ιταλία (περίπου 96,5 % του συνόλου), οι δε υπόλοιπες πωλήσεις πραγματοποιήθηκαν στην Αυστρία, τη Γερμανία ή τη Γαλλία (περίπου 3,5 % του συνόλου).

166 Από τη δικογραφία συνάγεται επίσης ότι η SLM δεν έλαβε τις αναγκαίες τεχνικές εγκρίσεις προκειμένου να προβεί σε εμπορία προεντεταμένου χάλυβα στην Ευρώπη πέραν της Ιταλίας παρά μόνον από τον Αύγουστο του 2000 για τη Γερμανία και τη Γαλλία, από τον Ιούλιο του 2001 για την Αυστρία και από τον Ιανουάριο του 2002 για τις Κάτω Χώρες. Μόνο μετά τον τερματισμό της παραβάσεως, ήτοι τον Ιούλιο του 2006 για την Ισπανία και τον Απρίλιο του 2007 για το Βέλγιο, η SLM έλαβε τις αναγκαίες τεχνικές εγκρίσεις για τις χώρες αυτές.

167 Στην από 9 Σεπτεμβρίου 2009 απάντησή της σε αίτημα παροχής πληροφοριών της Επιτροπής, η SLM διευκρίνισε επίσης ότι οι πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Αυστρία πριν από την έγκριση των προϊόντων της τον Ιούλιο του 2001 προορίζονταν για «πελάτες που ήσαν έμποροι στην Αυστρία και οι οποίοι μεταπωλούσαν τα προϊόντα αυτά σε άλλες χώρες πλην της Αυστρίας». Πράγματι, από τις πληροφορίες που διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή συνάγεται ότι η SLM πραγματοποίησε κάποιες πωλήσεις στην Αυστρία το 1999 και το 2000.

168 Τρίτον, όπως υποστηρίζει η SLM, πρέπει να τονιστεί ότι, στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή έκρινε ότι, μολονότι η SLM συμμετείχε στην ομάδα Ιταλίας από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002 και ότι, ήδη από τις 29 Νοεμβρίου 1999, γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι συμμετέχοντας στην ομάδα Ιταλίας, ελάμβανε μέρος σ' ένα ευρύτερο σύστημα, εντούτοις θεωρήθηκε ότι η συμμετοχή της στην ομάδα Ευρώπης άρχισε το πρώτον από τις 11 Σεπτεμβρίου 2000 (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 650, 865 και 866).

169 Επομένως πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ δύο περιόδων προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι λεπτομέρειες συμμετοχής της SLM στην παράβαση: μιας πρώτης περιόδου βαίνουσας από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 10 Σεπτεμβρίου 2000, η οποία αντιστοιχεί στη συμμετοχή της SLM μόνο στην ομάδα Ιταλίας, και μιας δεύτερης περιόδου βαίνουσας από τις 11 Σεπτεμβρίου 2000 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002 κατά τη διάρκεια της οποίας η SLM συμμετείχε τόσο στην ομάδα Ιταλίας όσο και στην ομάδα Ευρώπης.

170 Για τη δεύτερη περίοδο, λαμβανομένης υπόψη της γεωγραφικής ζώνης την οποία αφορούσε η συμμετοχή της SLM στην ομάδα Ιταλίας και στην ομάδα Ευρώπης, είναι αντικειμενικώς δικαιολογημένο να καθοριστεί το ύψος του προστίμου βάσει της αξίας των ευρωπαϊκών πωλήσεων της SLM. Έτσι, είναι σαφές ότι, κατά την περίοδο αυτή, η SLM όντως πραγματοποίησε πωλήσεις στην Ιταλία, αλλά και στην Αυστρία, τη Γερμανία και τη Γαλλία.

171 Εντούτοις, για την πρώτη περίοδο, πρέπει να εξεταστεί εάν η γεωγραφική ζώνη την οποία αφορούσε η συμμετοχή της SLM στην ομάδα Ιταλίας επιτρέπει την εκτίμηση ότι είναι αντικειμενικώς δικαιολογημένο να καθοριστεί το ύψος του προστίμου βάσει της αξίας των ευρωπαϊκών πωλήσεων της SLM.

172 Το ζήτημα αυτό δεν τίθεται για τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Ιταλία, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 96,5 % της αξίας των πωλήσεων της SLM η οποία ελήφθη υπόψη προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου, δεδομένου ότι οι πωλήσεις αυτές αποτελούσαν σαφώς το αντικείμενο της ομάδας Ιταλίας κατά την πρώτη περίοδο.

173 Όσον αφορά την Αυστρία, η οποία αντιπροσωπεύει περίπου 2 % της αξίας των πωλήσεων της SLM η οποία ελήφθη υπόψη προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από κανένα στοιχείο που προβλήθηκε στην παρούσα υπόθεση δεν συνάγεται ότι η χώρα αυτή αποτέλεσε το αντικείμενο των συζητήσεων, οι οποίες διεξήχθησαν εντός της ομάδας Ιταλίας παρουσία της SLM από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 10 Σεπτεμβρίου 2000. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε από την Επιτροπή να προσδιορίσει τα αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία μπορεί να συναχθεί ότι, επ' ευκαιρία της συμμετοχής της SLM στην παράβαση, ετέθη ζήτημα ποσοστώσεων, παρουσία των εκπροσώπων της SLM, για τις εξαγωγές από την Ιταλία προς την Αυστρία ή παροχής ευαίσθητων πληροφοριών εμπορικής φύσεως σε σχέση με τις πωλήσεις προεντεταμένου χάλυβα στην Αυστρία και αυτή απήντησε ότι δεν ήταν σε θέση να προσκομίσει τέτοια στοιχεία.

174 Στο πλαίσιο αυτό, προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου λαμβανομένης υπόψη της σοβαρότητας και της διάρκειας της παραβάσεως που διέπραξε η SLM, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη για όλη τη διάρκεια της συμμετοχής της στη σύμπραξη η αξία των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν σε χώρα η οποία δεν αποτελούσε το αντικείμενο των συζητήσεων που διεξήχθησαν παρουσία της εντός της ομάδας Ιταλίας. Η αξία των πωλήσεων που πραγματοποίησε η SLM στην Αυστρία δεν μπορεί, επομένως, να ληφθεί υπόψη παρά μόνο για τη διάρκεια που αντιστοιχεί στην περίοδο κατά την οποία η SLM συμμετείχε στην ομάδα Ευρώπης.

175 Όσον αφορά τη Γερμανία και τη Γαλλία, οι οποίες αντιπροσωπεύουν περίπου το 1,5 % της αξίας των πωλήσεων της SLM που ελήφθη υπόψη προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου, ορθώς η Επιτροπή παρατηρεί ότι η ομάδα Ιταλίας είχε όχι μόνο μια εγχώρια διάσταση, αλλά και μια εξωτερική διάσταση υπό την έννοια ότι, επανειλημμένως, είχαν διεξαχθεί συζητήσεις, είτε παρουσία είτε όχι

εκπροσώπου της SLM, προκειμένου να καθοριστούν οι ποσοστώσεις εξαγωγής από την Ιταλία ή να υπάρξει ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριών εμπορικής φύσεως σχετικά με την κατάσταση στη Γερμανία ή στη Γαλλία, ή σε άλλες χώρες.

176 Έτσι, για την περίοδο από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 10 Σεπτεμβρίου 2000, αποδεικνύεται, βάσει των όσων διαλαμβάνει το συνημμένο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως σε σχέση με τις συναντήσεις της ομάδας Ιταλίας, ότι, στις 15 Απριλίου 1997, παρουσία εκπροσώπου της SLM, οι συζητήσεις είχαν μεταξύ άλλων ως αντικείμενο να «καθοριστούν οι τιμές των πρώτων υλών και οι τιμές πωλήσεως στη Γαλλία, στην Ισπανία και στη Γερμανία (στη Γερμανία από τον Σεπτέμβριο 1997 έως τον Ιανουάριο 1998)». Ομοίως, εν απουσία αυτή τη φορά εκπροσώπου της SLM, οι συμμετέχοντες στη συνάντηση της 22ας Οκτωβρίου 1997 «αντήλλαξαν πληροφορίες σχετικά με τις τιμές στη Γερμανία, στο Βέλγιο και στις Κάτω Χώρες», αυτοί δε που συμμετείχαν στη συνάντηση της 29ης Νοεμβρίου 1999 «συζήτησαν για τις ανάγκες τους[,] για την ισπανική αγορά [και για] τις τιμές που ίσχυαν στην Ισπανία και στην Πορτογαλία». Περαιτέρω, επ' ευκαιρία της συναντήσεως της 21ης Φεβρουαρίου 2000, στην οποία παρέστη εκπρόσωπος της SLM, συζητήθηκε η «αύξηση της τιμής κατά "+ 40 %" στη Γερμανία».

177 Εντούτοις, έστω και αν κατά τη διάρκεια της περιόδου από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 10 Σεπτεμβρίου 2000 γινόταν σποραδικώς μνεία στην κατάσταση στη Γερμανία και στη Γαλλία, αποδεικνύεται επίσης ότι η SLM δεν κατόρθωσε να πραγματοποιήσει πωλήσεις στις χώρες αυτές παρά μόνον από τον Αύγουστο του 2000 και ότι, υπό το πρίσμα των δεδομένων που διαβιβάστηκαν συναφώς από την SLM στην Επιτροπή με την από 9 Σεπτεμβρίου 2009 απάντησή της σε αίτημα παροχής πληροφοριών, τέτοιες πωλήσεις πραγματοποιήθηκαν μόνον κατά τη διάρκεια του 2000 στη Γερμανία και του 2001 στη Γαλλία.

178 Στο πλαίσιο αυτό, προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου βάσει της σοβαρότητας και της διάρκειας της παραβάσεως την οποία διέπραξε η SLM, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη για όλη τη διάρκεια της συμμετοχής της στη σύμπραξη η αξία των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν σε χώρες στις οποίες η SLM δεν ήταν αρχικώς παρούσα εκ του λόγου ότι, μεταξύ άλλων, δεν είχε λάβει την άδεια να εμπορεύεται τα προϊόντα της σε αυτές. Επομένως, η αξία των πωλήσεων που πραγματοποίησε η SLM στη Γερμανία και στη Γαλλία δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη παρά μόνον από την ημερομηνία κατά την οποία άρχισαν οι πωλήσεις αυτές, ήτοι κατά τη διάρκεια του 2000 για τη Γερμανία και, εν πάση περιπτώσει, κατά τη διάρκεια του 2001 για τη Γαλλία.

179 Εν κατακλείδι, λαμβανομένης υπόψη της σύνθετης φύσεως της εν λόγω παραβάσεως, στην οποία συμμετείχαν χωριστά διάφοροι παραβάτες μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η ομάδα Ιταλίας και η ομάδα Ευρώπης, και προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ιδιάζουσες συνθήκες της συμμετοχής της SLM στην παράβαση η οποία της προσάπτεται, δεν είναι αντικειμενικώς δικαιολογημένο να ληφθούν υπόψη όλες οι ευρωπαϊκές πωλήσεις της SLM ως σημείο αφετηρίας προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου βάσει της σοβαρότητας και της διάρκειας της παραβάσεως που διέπραξε η SLM.

180 Οι συνέπειες των ανωτέρω επί του καθορισμού του ύψους του προστίμου θα εκτιμηθούν εν συνεχεία στο πλαίσιο ασκήσεως από το Γενικό Δικαστήριο της πλήρους δικαιοδοσίας του.

Επί της αναλογίας της αξίας των πωλήσεων η οποία καθορίστηκε βάσει της σοβαρότητας της παραβάσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

181 Οι SLM και Ori Martin υποστηρίζουν ότι η απόφαση της Επιτροπής να καθορίσει σε 19 % το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που ελήφθη υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός της σοβαρότητας της παραβάσεως δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη και παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας, την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, καθώς και την αρχή του προσωποπαγούς χαρακτήρα των ποινών. Πρώτον, η

μη εμπλοκή της SLM όσον αφορά την ευρωπαϊκή διάσταση της συμπράξεως, τουλάχιστον μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2000, έπρεπε να ληφθεί υπόψη σε αυτό το επίπεδο. Η SLM δεν συμμετείχε στην ομάδα Ζυρίχης ούτε στην ομάδα Ισπανίας ούτε στη Συμφωνία του Νότου ούτε στη Συμφωνία του Βορρά για τη σκανδιναβική αγορά ούτε στις διαδικασίες προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών της Addtek. Δεν περιλαμβανόταν ούτε μεταξύ των μόνιμων μελών της ομάδας Ευρώπης και ουδέποτε είχε διαδραματίσει ρόλο συντονιστή εντός της συμπράξεως. Επίπεδο της τάξεως του 19 % θα έπρεπε να καθοριστεί μόνο για τις επιχειρήσεις οι οποίες είχαν πρωτοστατήσει στη σύμπραξη και ενεπλάκησαν σημαντικά στην εφαρμογή της. Δεύτερον, η Επιτροπή θα έπρεπε επίσης να λάβει υπόψη της τα συγκεκριμένα αποτελέσματα της παραβάσεως προκειμένου να εκτιμήσει τη σοβαρότητά της. Τρίτον, πέραν του γεγονότος ότι το ύψος των προστίμων που επιβλήθηκαν ως κύρωση για την παράβαση ήταν κατά πολύ υψηλότερο από το ποσό των προστίμων που επιβλήθηκαν κατά το παρελθόν ως κύρωση σε περίπτωση συμπράξεων και πέραν του γεγονότος ότι το εν λόγω ποσό υπερέβαινε τον κύκλο εργασιών του τομέα το 2001, η SLM τιμωρήθηκε με πρόστιμο τρεισήμισι φορές μεγαλύτερο από αυτό της Redaelli, η οποία συμμετείχε στη σύμπραξη από το 1984 σε ευρωπαϊκό και ιταλικό επίπεδο· έξι φορές μεγαλύτερο από αυτό της Emme, της οποίας το περιεχόμενο και η διάρκεια συμμετοχής στη σύμπραξη είναι παρεμφερή προς αυτά της SLM, επτά φορές μεγαλύτερο από αυτό της CB και τέσσερις φορές μεγαλύτερο από αυτό της ITC, που ενεπλάκησαν σε μεγαλύτερη έκταση από ό,τι η SLM. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο θα πρέπει να μειώσει σε σημαντική έκταση το ύψος του προστίμου προκειμένου να ληφθεί υπόψη ο πραγματικός ρόλος της SLM στην παράβαση, καθώς και η ανυπαρξία συγκεκριμένων αποτελεσμάτων στην αγορά από τη συμμετοχή της στη σύμπραξη και προκειμένου να καταστεί δυνατή η διασφάλιση ομοιόμορφης μεταχειρίσεως μεταξύ της SLM και των υπόλοιπων επιχειρήσεων στις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις.

182 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

183 Οι διάφορες αιτιάσεις που εκτίθενται ανωτέρω βάλλουν κατά του αποτελέσματος της εκτιμήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως στην οποία προέβη η Επιτροπή βάσει της γενικής μεθοδολογίας που εκτίθεται στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006.

184 Συναφώς, τα σημεία 19 έως 23 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 ορίζουν:

«(19)
Το βασικό ποσό του προστίμου θα συνδέεται με ορισμένο ποσοστό επί της αξίας των πωλήσεων, το οποίο θα καθορίζεται σε συνάρτηση με τον βαθμό σοβαρότητας της παραβάσεως, πολλαπλασιασμένο με τον αριθμό των ετών της παραβάσεως.

(20) Η εκτίμηση της σοβαρότητας θα γίνεται κατά περίπτωση για κάθε είδος παράβασης, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές συνθήκες της υπόθεσης.

(21) Κατά γενικό κανόνα, το ποσοστό επί της αξίας των πωλήσεων που θα λαμβάνεται υπόψη θα μπορεί να ανέλθει έως το 30 % της αξίας των πωλήσεων.

(22) Για να αποφασιστεί εάν το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων, το οποίο θα λαμβάνεται υπόψη σε μια συγκεκριμένη υπόθεση θα πρέπει να είναι χαμηλά ή υψηλά στην κλίμακα αυτή, η Επιτροπή θα συνεκτιμά διάφορους παράγοντες, όπως το είδος της παραβάσεως, το συνολικό μερίδιο αγοράς όλων των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, τη γεωγραφική έκταση της παραβάσεως και το εάν η παράνομη συμπεριφορά έχει εκδηλωθεί στην πράξη ή όχι.

(23) Οι οριζόντιες συμφωνίες καθορισμού τιμών, κατανομής αγορών και περιορισμού της παραγωγής, που είναι κατά κανόνα μυστικές, είναι, από την ίδια τη φύση τους, μεταξύ των πλέον επιζήμιων περιορισμών του ανταγωνισμού. Ως ζήτημα πολιτικής θα τιμωρούνται με βαριά πρόστιμα. Κατά συνέπεια, το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που θα λαμβάνεται υπόψη για τέτοιου είδους παραβάσεις κατά κανόνα θα ορίζεται στα υψηλότερα όρια της παραπάνω κλίμακας.»

185 Στην αιτιολογική σκέψη 953 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή κατέληξε ότι, σε μια κλίμακα η οποία μπορεί να βαίνει μέχρι το 30 %, το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων της SLM που ελήφθη υπόψη για να εκτιμηθεί η σοβαρότητα της παραβάσεως ήταν της τάξεως του 19 %.

186 Βάσει των όσων διαλαμβάνει η προσβαλλόμενη απόφαση, ο καθορισμός του ποσοστού αυτού έγινε βάσει τεσσάρων παραγόντων οι οποίοι μνημονεύονται ως παραδείγματα στο σημείο 22 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006.

187 Πρώτον, όσον αφορά τη φύση της παραβάσεως, η Επιτροπή τόνισε ότι «όλες οι επιχειρήσεις, πλην της Fundia, είχαν εμπλακεί στην κατανομή της αγοράς (καθορισμός ποσοστώσεων), στην παραχώρηση πελατείας και στον οριζόντιο καθορισμό τιμών» και ότι «οι συνεννοήσεις αυτές εμπίπτουν στους πλέον σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού διαταράσσοντας τις βασικές παραμέτρους του ανταγωνισμού» (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 939).

188 Δεύτερον, όσον αφορά το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των επιχειρήσεων σε σχέση με τις οποίες κατέστη εφικτό να διαπιστωθεί η παράβαση, η Επιτροπή έκρινε ότι αυτή μπορούσε «να εκτιμηθεί σε περίπου 80 %» (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 946).

189 Τρίτον, όσον αφορά τη γεωγραφική εμβέλεια της παραβάσεως, η Επιτροπή τόνισε ότι αυτή «εξελίχθηκε συν τω χρόνω», ότι, «από το 1984 έως το 1995, περιελάμβανε τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο, την Ισπανία και την Αυστρία» και ότι, «από το 1996 ως το 2002, η παράβαση εκτεινόταν στις ίδιες χώρες πλέον της Πορτογαλίας, της Δανίας, της Σουηδίας, της Φινλανδίας και της Νορβηγίας» (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 947).

190 Τέταρτον, όσον αφορά την υλοποίηση της παραβάσεως, η Επιτροπή εκτίμησε ότι «αν και αυτή δεν ήταν πάντα επιτυχής, οι εν λόγω συνεννοήσεις πάντως υλοποιήθηκαν» (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 950).

191 Υπό το πρίσμα των διαπιστώσεων αυτών πρέπει να εξεταστούν τα επιχειρήματα των προσφευγουσών.

192 Πρώτον, οι SLM και Ori Martin υποστηρίζουν ότι, προκειμένου να καθοριστεί το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων, η Επιτροπή έπρεπε να λάβει υπόψη της τη μικρότερη ευθύνη της SLM στην παράβαση εν συγκρίσει προς την ευθύνη των λοιπών επιχειρήσεων, οι οποίες είχαν εμπλακεί σε πολύ μεγαλύτερη έκταση και για πολύ μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Έτσι, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή δεν εξατομίκευσε επαρκώς τη συλλογιστική της ούτως ώστε να λάβει υπόψη τις ιδιαιτερότητες της συμμετοχής της SLM στην παράβαση.

193 Εν πάση περιπτώσει, υπό το πρίσμα της γενικής μεθοδολογίας που εκτίθεται στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006, είναι σαφές ότι η Επιτροπή προβαίνει εν γένει σε τέτοια εξατομίκευση της κυρώσεως όχι κατά το αρχικό στάδιο του καθορισμού του βασικού ποσού, αλλά στο μεταγενέστερο στάδιο των προσαρμογών του εν λόγω ποσού, και δη ακόμη και σε στάδιο έτι μεταγενέστερο εάν τούτο παρίσταται αναγκαίο.

194 Κατά το στάδιο του καθορισμού του βασικού ποσού, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν επιφύλαξε διαφορετική μεταχείριση στις επιχειρήσεις οι οποίες πρωτοστάτησαν ή συντόνισαν τις διάφορες πτυχές της ενιαίας παραβάσεως από ό,τι στις επιχειρήσεις οι οποίες δεν ήσαν παρά απλά μέλη. Ομοίως, η Επιτροπή δεν έκρινε λυσιτελές να διακρίνει τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν, αρχικώς, μόνο στην ομάδα Ιταλίας, από αυτές οι οποίες συμμετείχαν ταυτοχρόνως στην ομάδα

Ιταλίας και στην ομάδα Ζυρίχης ή στην ομάδα Ευρώπης, δεδομένου ότι, για την Επιτροπή, «η γεωγραφική εμβέλεια της ομάδας Ιταλίας καλύπτει σε μεγάλο βαθμό αυτήν των πανευρωπαϊκών συμφωνιών» (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 949).

195 Εν προκειμένω, ουδεμία από τις τέσσερις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη η Επιτροπή προκειμένου να αιτιολογήσει την απόφασή της να καθορίσει στο 19 % το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που ελήφθη υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός σοβαρότητας της παραβάσεως δεν τίθεται εν αμφιβόλω, καθ' εαυτήν, από τις προσφεύγουσες. Όλες οι διαπιστώσεις αυτές είναι αντικειμενικώς τεκμηριωμένες βάσει των στοιχείων του φακέλου που παρατίθενται για τον σκοπό αυτό στην προσβαλλόμενη απόφαση και ισχύουν εν γένει για την παράβαση και όχι μόνον ειδικώς για την SLM.

196 Εξάλλου, οσάκις πρόκειται για τον καθορισμό του ποσοστού της αξίας των πωλήσεων που λαμβάνεται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός σοβαρότητας της παραβάσεως, δεν μπορεί να προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της τη μη συμμετοχή της SLM στην ομάδα Ζυρίχης ή σε άλλες πτυχές της παραβάσεως, άπαξ το ποσοστό αυτό δεν χρησιμοποιήθηκε παρά μόνον αφ' ης στιγμής η SLM συμμετείχε στην παράβαση και δεν ισχύει παρά μόνο για τις πωλήσεις της SLM σε σχέση με την παράβαση (βλ., συναφώς, σκέψεις 159 έως 180 ανωτέρω).

197 Επομένως, η πρώτη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

198 Δεύτερον, ως προς την επιρροή που θα μπορούσε να έχει το επιχείρημα ότι η σύμπραξη δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα στην αγορά, πρέπει να τονιστεί ότι, στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή τόνισε ότι, λόγω της υπάρξεως συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών που έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, η συνεκτίμηση των συγκεκριμένων αποτελεσμάτων τους στην αγορά είναι περιττή. Εν προκειμένω, η Επιτροπή τόνισε εντούτοις ότι θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι υπήρξαν τέτοιου είδους αποτελέσματα, δεδομένου ότι αποδείχθηκε ότι οι προαναφερθείσες συνεννοήσεις εφαρμόσθηκαν τουλάχιστον εν μέρει (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 676 έως 681).

199 Εν πάση περιπτώσει, όταν καθόρισε το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που ελήφθη υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός σοβαρότητας της παραβάσεως, η Επιτροπή δεν επικαλέστηκε τα αποτελέσματα της παραβάσεως στην αγορά, αλλά μόνον το γεγονός ότι είχε τεθεί σε εφαρμογή.

200 Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που ελήφθη υπόψη από την Επιτροπή βρίσκεται στο χαμηλό όριο της κλίμακας (από 15 έως 30 %), μολονότι στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006 η Επιτροπή, αφού τόνισε ότι μια σύμπραξη, όπως η επίμαχη εν προκειμένω, συγκαταλέγεται μεταξύ των σοβαρότερων περιορισμών του ανταγωνισμού και πρέπει να τιμωρείται με αυστηρότητα, διευκρίνισε ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, το ποσοστό των πωλήσεων που θα λαμβάνεται υπόψη θα ορίζεται κατά κανόνα στα υψηλότερα όρια της κλίμακας.

201 Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι θεμιτό να θεωρηθεί ότι, μολονότι τα συγκεκριμένα αποτελέσματα είχαν πράγματι διαπιστωθεί από την Επιτροπή, αυτή επέλεξε ποσοστό ανώτερο του 19 %.

202 Επομένως, η δεύτερη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, λαμβανομένου υπόψη του επιπέδου της σοβαρότητας που επελέγη από την Επιτροπή στην παρούσα υπόθεση και των λόγων τους οποίους προέβαλε για να το αιτιολογήσει.

203 Τρίτον πρέπει ευθύς εξ αρχής να απορριφθεί η αιτίαση που στηρίζεται στον συνολικώς δυσανάλογο χαρακτήρα των προστίμων που επιβλήθηκαν για να τιμωρηθεί η παράβαση υπό το πρίσμα της προγενέστερης πρακτικής της Επιτροπής ή της αξίας στον τομέα του προεντεταμένου χάλυβα στην Ευρώπη. Ένα τέτοιο ζήτημα, το οποίο αφορά την εφαρμοζόμενη από την Επιτροπή πολιτική στον ανταγωνισμό για την καταστολή των καρτέλ, υπερβαίνει το πλαίσιο του δικαιοδοτικού ελέγχου της

προσβαλλομένης αποφάσεως. Εν προκειμένω, δεν χρειάζεται να κριθεί το συνολικό ύψος των προστίμων που επιβάλλει η Επιτροπή διαχρονικά ή να εξεταστεί ως απόλυτη τιμή η αξία του συνολικού ποσού των κυρώσεων που επιβάλλονται λόγω του καρτέλ του προεντεταμένου χάλυβα.

204 Ομοίως, όσον αφορά την αιτίαση, η οποία στηρίζεται στις προβαλλόμενες διαφορές μεταξύ της SLM και της τάδε ή της δείνα επιχειρήσεως στην οποία επιβλήθηκε πρόστιμο με την προσβαλλόμενη απόφαση, πρέπει να τονιστεί ότι ο δικαιοδοτικός έλεγχος αφορά σ' αυτό το στάδιο την εκτίμηση στην οποία προέβη η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση όταν καθόρισε στο 19 % το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που λαμβάνεται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός σοβαρότητας της παραβάσεως. Πάντως, η εκτίμηση αυτή δεν πραγματοποιήθηκε λαμβανομένου υπόψη του τελικού αποτελέσματος, ήτοι του ύψους του προστίμου το οποίο επιβλήθηκε εν τέλει αφού ενδεχομένως είχε προσαρμοστεί προκειμένου να συνεκτιμηθούν ορισμένες περιστάσεις, αλλά σε προγενέστερο στάδιο, ήτοι κατά το στάδιο καθορισμού του ποσοστού της αξίας των πωλήσεων που έπρεπε να ληφθεί υπόψη προκειμένου να καθοριστεί το βασικό ποσό του προστίμου. Επομένως, το τελικό ύψος του προστίμου εξαρτάται από ιδιαίτερους για καθεμία από τις επιχειρήσεις αυτές παράγοντες, όπως είναι, π.χ., η συνεργασία βάσει της ανακοινώσεως περί επιείκειας ή το μέγιστο νόμιμο όριο του 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών. Εν προκειμένω, ελλείψει επιχειρημάτων, από τα οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η κατάσταση της Redaelli, της CB ή της ITC είναι παρεμφερής προς αυτήν της SLM σε σχέση με όλους τους παράγοντες που ελήφθησαν υπόψη από την Επιτροπή προκειμένου να εκτιμηθεί η κατάσταση των επιχειρήσεων αυτών, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

205 Τέλος, ως προς την αιτίαση η οποία στηρίζεται στην ανεπαρκή αιτιολόγηση, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η απόφαση εκθέτει επαρκώς κατά νόμον τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη προκειμένου να καθοριστεί το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων της SLM που ελήφθη υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί η σοβαρότητα της παραβάσεως (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 936 έως 953).

206 Εξάλλου το άρθρο 296 ΣΛΕΕ δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιβάλλει στην Επιτροπή να εξηγεί με τις αποφάσεις της τους λόγους για τους οποίους δεν δέχθηκε, όσον αφορά τον υπολογισμό του ύψους του προστίμου, εναλλακτικές μεθόδους σε σχέση με αυτήν την οποία πράγματι επέλεξε με την προσβαλλόμενη απόφαση (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 19ης Μαΐου 2010, IMI κ.λπ. κατά Επιτροπής, Τ-18/05, Συλλογή, EU:T:2010:202, σκέψη 153 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

207 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι οι αιτιάσεις των προσφευγουσών όσον αφορά το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων το οποίο καθορίστηκε βάσει του βαθμού σοβαρότητας της παραβάσεως πρέπει να απορριφθούν.

Επί της διάρκειας της συμμετοχής της SLM στη σύμπραξη

Επιχειρήματα των διαδίκων

208 Η SLM ζητεί να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση στον βαθμό που της καταλογίζει συμμετοχή στην ομάδα Ιταλίας από τον Φεβρουάριο του 1997 αντί από τα τέλη του 1999. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της διάφορες κρίσιμες περιστάσεις δυνάμενες να ανατρέψουν την ημερομηνία ενάρξεως της συμμετοχής της SLM στην ομάδα Ιταλίας. Πρώτον, ουδείς εκπρόσωπος της SLM ήταν παρών στη συνάντηση της 10ης Φεβρουαρίου 1997. Δεύτερον, στο πλαίσιο της επόμενης συναντήσεως της 4ης Μαρτίου 1997, αναφέρθηκε ότι η SLM δεν είχε ακόμη αποφασίσει να προσχωρήσει στην ομάδα Ιταλίας και ότι η Redaelli είχε δηλώσει εξάλλου ότι η SLM δεν είχε προσχωρήσει στη συμφωνία σχετικά με την κατανομή της ιταλικής αγοράς. Τρίτον, επ' ευκαιρία συναντήσεως που διεξήχθη τον Απρίλιο του 1998, τονίστηκε ότι η SLM, ακόμη μία φορά απούσα, εφάρμοζε επιθετική πολιτική. Τέταρτον, από την αίτηση περί επιείκειας της Redaelli, της 20ής Μαρτίου του 2003, συνάγεται ότι η SLM δεν είχε αρχίσει να συμμετέχει στις συναντήσεις παρά

μόνον από τα τέλη του 1999, πράγμα το οποίο επιβεβαίωσε η Tréfileurope. Πέμπτον, τα μόνα τιμολόγια προερχόμενα από το πρόσωπο που είχε επιφορτιστεί με τους ελέγχους τα οποία ευρέθησαν όσον αφορά την SLM αφορούσαν ελέγχους διενεργηθέντες από τον Μάρτιο του 2000 και όχι την προγενέστερη περίοδο.

209 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά. Υπενθυμίζει την έννοια και το περιεχόμενο της ενιαίας παραβάσεως, η οποία υφίστατο από της ιδρύσεως της ομάδας Ζυρίχης το 1984, και στην οποία η SLM συμμετείχε από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 προσχωρώντας σε σχέδιο που ήδη εφαρμοζόταν. Ως προς τη συνάντηση της 10ης Φεβρουαρίου 1997, επρόκειτο για την πρώτη απευθείας συμμετοχή της SLM στη σύμπραξη, όπως τούτο προκύπτει από τη χορήγηση ποσοστώσεων και από τη διαβίβαση δεδομένων που παρέσχε εκπρόσωπος της SLM.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

210 Η SLM δεν αμφισβητεί τη συμμετοχή της στην ομάδα Ιταλίας από τα τέλη του 1999. Αναγνώρισε τούτο λίγο μετά τη διεξαγωγή των ελέγχων στους οποίους προέβη η Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 2002. Ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η SLM δεν αμφισβητεί ότι συμμετείχε στο τελευταίο στάδιο της ομάδας Ευρώπης ήτοι σε αυτό της ενσωματώσεώς της στην ομάδα Ιταλίας που διήρκεσε από τον Σεπτέμβριο του 2000 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002.

211 Αντιθέτως, η SLM αμφισβητεί ότι συμμετείχε στην ομάδα Ιταλίας για την περίοδο από 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τα τέλη του 1999. Υποστηρίζει δε ότι δεν μπορούσε να γίνει δεκτό ότι συμμετείχε στην σύμπραξη κατά την ανωτέρω περίοδο.

212 Όπως προελέχθη, από το άρθρο 23, παράγραφος 3, του κανονισμού 1/2003 συνάγεται ότι, προς προσδιορισμό του ύψους του προστίμου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, πέραν της σοβαρότητας της παραβάσεως, και η διάρκειά της.

213 Συναφώς, στο σημείο 24 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006, η Επιτροπή τόνισε ότι, «[γ]ια να ληφθεί πλήρως υπόψη η διάρκεια της συμμετοχής κάθε επιχείρησης στην παράβαση, το ποσό που θα καθορίζεται σε συνάρτηση με την αξία των πωλήσεων […] θα πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό των ετών συμμετοχής στην παράβαση». Στο ίδιο σημείο, η Επιτροπή τόνισε ότι «[π]ερίοδοι μικρότερες του ενός εξαμήνου θα υπολογίζονται ως μισό έτος· περίοδοι που θα υπερβαίνουν το εξάμηνο αλλά θα είναι μικρότερες του έτους θα υπολογίζονται ως ένα πλήρες έτος».

214 Εντούτοις, εν προκειμένω, όπως τονίστηκε στην αιτιολογική σκέψη 956 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή προτίμησε να λάβει υπόψη την πραγματική διάρκεια της συμμετοχής στην παράβαση, η οποία εκφράστηκε σε έτη και σε πλήρεις μήνες, στρογγυλοποιώντας τους μήνες αντί να στρογγυλοποιήσει τις περιόδους όπως προτείνουν οι κατευθυντήριες γραμμές.

215 Εξάλλου, από τη νομολογία συνάγεται ότι εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει όχι μόνον την ύπαρξη της συμπράξεως, αλλά και τη διάρκειά της. Ειδικότερα, όσον αφορά την απόδειξη παραβάσεως του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η Επιτροπή πρέπει να αποδεικνύει τις παραβάσεις που διαπιστώνει και να προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία ικανά να αποδείξουν επαρκώς κατά νόμον το υποστατό των πραγματικών περιστατικών που συνιστούν παράβαση. (βλ. απόφαση της 17ης Μαΐου 2013, Trelleborg Industrie και Trelleborg κατά Επιτροπής, Τ-147/09 και Τ-148/09, Συλλογή, EU:T:2013:259, σκέψη 50 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

216 Ενδεχόμενη αμφιβολία του δικαστή πρέπει να αποβαίνει υπέρ της επιχειρήσεως στην οποία απευθύνεται η απόφαση που διαπιστώνει παράβαση. Επομένως, ο δικαστής δεν μπορεί να συμπεράνει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον την ύπαρξη της επίδικης παραβάσεως, εφόσον διατηρεί ακόμη αμφιβολίες ως προς το ζήτημα αυτό, ιδίως στο πλαίσιο προσφυγής με την οποία επιδιώκεται η ακύρωση ή η τροποποίηση αποφάσεως περί επιβολής προστίμου. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση αυτή,

είναι αναγκαίο να ληφθεί υπόψη η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας, η οποία αποτελεί μέρος των θεμελιωδών δικαιωμάτων που προστατεύονται στην έννομη τάξη της Ένωσης και κατοχυρώθηκε με το άρθρο 48, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Λαμβανομένης υπόψη της φύσεως των επιδίκων παραβάσεων καθώς και της φύσεως και του βαθμού αυστηρότητας των κυρώσεων τις οποίες επισύρουν, η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας εφαρμόζεται και επί των διαδικασιών που αφορούν παραβάσεις των ισχυόντων για τις επιχειρήσεις κανόνων ανταγωνισμού και είναι δυνατό να καταλήξουν στην επιβολή προστίμων ή χρηματικών ποινών. Επομένως, είναι απαραίτητο να προσκομίσει η Επιτροπή συγκεκριμένα και συγκλίνοντα αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίξει την αταλάντευτη πεποίθηση ότι η παράβαση όντως διαπράχθηκε (βλ. απόφαση Trelleborg Industrie και Trelleborg κατά Επιτροπής, σκέψη 215 ανωτέρω, EU:T:2013:259, σκέψη 50 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

217 Δεν είναι απαραίτητο καθένα από τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζει η Επιτροπή να πληροί τα κριτήρια αυτά ως προς καθένα από τα στοιχεία της παραβάσεως. Αρκεί η δέσμη των ενδείξεων που επικαλείται το θεσμικό όργανο, συνολικώς εκτιμώμενη, να ανταποκρίνεται στην απαίτηση αυτή (βλ. απόφαση Trelleborg Industrie και Trelleborg κατά Επιτροπής, σκέψη 215 ανωτέρω, EU:T:2013:259, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

218 Εξάλλου, είναι σύνηθες να αναπτύσσονται λαθραίως οι αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού πράξεις, να πραγματοποιούνται μυστικές συναντήσεις και να περιορίζονται στο ελάχιστο τα συναφή έγγραφα. Επομένως, ακόμη και όταν η Επιτροπή ανακαλύπτει στοιχεία τα οποία πιστοποιούν ρητώς παράνομες επαφές μεταξύ των επιχειρήσεων, όπως είναι τα πρακτικά συναντήσεων, τα στοιχεία αυτά είναι συνήθως αποσπασματικά και διασκορπισμένα, οπότε είναι συχνά απαραίτητη η ανασύσταση ορισμένων λεπτομερειών διά της επαγωγής. Ως εκ τούτου, στις περισσότερες περιπτώσεις, η ύπαρξη αντίθετης προς τους κανόνες του ανταγωνισμού πρακτικής ή συμφωνίας πρέπει να συναχθεί από ορισμένο αριθμό συμπτώσεων και ενδείξεων, οι οποίες, συνολικά θεωρούμενες, μπορούν να αποτελέσουν, ελλείψει άλλης εύλογης εξηγήσεως, απόδειξη της παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού (βλ. απόφαση Trelleborg Industrie και Trelleborg κατά Επιτροπής, σκέψη 215 ανωτέρω, EU:T:2013:259, σκέψη 52 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

219 Τέλος, η νομολογία απαιτεί, όταν δεν υπάρχουν στοιχεία δυνάμενα να αποδείξουν άμεσα τη διάρκεια παραβάσεως, να στηρίζεται η Επιτροπή, τουλάχιστον, σε αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με πραγματικά περιστατικά χωρίς μεγάλη χρονική απόσταση μεταξύ τους, ώστε να μπορεί λογικά να γίνει δεκτό ότι η παράβαση συνεχίστηκε αδιάλειπτα μεταξύ δύο συγκεκριμένων ημερομηνιών (βλ. απόφαση Trelleborg Industrie και Trelleborg κατά Επιτροπής, σκέψη 215 ανωτέρω, EU:T:2013:259, σκέψη 53 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

220 Εν προκειμένω, η Επιτροπή έκρινε ότι η SLM είχε μετάσχει στην παράβαση από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002 (προσβαλλόμενη απόφαση, άρθρο 1 και αιτιολογικές σκέψεις 862 και 899, καθώς και σκέψεις 127 έως 131 ανωτέρω).

221 Κατά την Επιτροπή, οι λεπτομέρειες της συμμετοχής της SLM στη σύμπραξη ήσαν οι εξής:

— η SLM συμμετείχε στην ομάδα Ιταλίας από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002 (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 866, και σκέψεις 127, 128 και 130 ανωτέρω)·

— η SLM γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει, ήδη από τις 29 Νοεμβρίου 1999 τουλάχιστον, ότι, συμμετέχοντας στην ομάδα Ιταλίας, ελάμβανε μέρος σ' ένα ευρύτερο σύστημα που περιελάμβανε διάφορα επίπεδα του οποίου ο σκοπός ήταν η σταθεροποίηση της αγοράς προεντεταμένου χάλυβα σε ευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να αποτραπεί τυχόν μείωση των τιμών (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 649 και 650, και σκέψη 129 ανωτέρω), η δε γνώση αυτή αφορούσε τις διάφορες πτυχές της ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως, περιλαμβανομένης της σκανδιναβικής πτυχής η οποία συζητήθηκε επ' ευκαιρία της συναντήσεως της 29ης Νοεμβρίου 1999·

— η SLM πρέπει να θεωρηθεί υπεύθυνη για τη συμμετοχή της στην ομάδα Ευρώπης από τις 11 Σεπτεμβρίου 2000 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002 (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 865, και σκέψη 131 ανωτέρω).

– Επί των στοιχείων που είναι προγενέστερα της συναντήσεως της 10ης Φεβρουαρίου 1997

222 Προτού καν προβεί σε μνεία της συναντήσεως της 10ης Φεβρουαρίου 1997, η Επιτροπή τόνισε με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι είχε στη διάθεσή της διάφορα στοιχεία από τα οποία μπορούσε να συναγάγει ότι η SLM ήταν ενήμερη για την ύπαρξη της ομάδας Ιταλίας (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 474, και σκέψη 128 ανωτέρω).

223 Εντούτοις, είναι προφανές ότι κανένα από τα στοιχεία που επικαλείται συναφώς η Επιτροπή, είτε μόνο του είτε σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα, δεν οδηγεί σε ασφαλές συμπέρασμα.

224 Το πρώτο στοιχείο που παραθέτει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 474 της προσβαλλομένης αποφάσεως παραπέμπει σε δύο ενδείξεις που περιλαμβάνονται σε έγγραφο με χειρόγραφες σημειώσεις της ITC σχετικά με τη συνάντηση της ομάδας Ιταλίας της 18ης Δεκεμβρίου 1995, κατά την οποία οι Redaelli, CB, Itas και ITC καθόρισαν τις τιμές που θα έπρεπε να εφαρμόζονται από το 1996 για κάθε τρίμηνο. Βάσει του εγγράφου αυτού και του τρόπου με τον οποίο το ερμηνεύει η Επιτροπή, τρίτες επιχειρήσεις θα έπρεπε να ενημερωθούν γι' αυτές τις νέες τιμές. Επρόκειτο για τους «ξένους/Trame/SLM» ή για «[εκπροσώπους της Tréfileurope, της Trame και της DWK]/SLM» (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 429). Μολονότι το έγγραφο αυτό μπορεί να χρησιμεύσει προκειμένου να αποδειχθεί η πρόθεση των τεσσάρων βασικών μελών της ομάδας Ιταλίας (Redaelli, CB, Itas και ITC) να διευρύνουν το πεδίο της συμφωνίας τους, απαιτούνται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία προκειμένου να τεκμηριωθεί ότι αυτή η δήλωση προθέσεων όντως εφαρμόστηκε εν συνεχεία στην πράξη και, ως εκ τούτου, ότι τουλάχιστον η SLM είχε λάβει γνώση των νέων τιμών που είχαν καθορίσει οι Redaelli, Itas, CB και ITC. Τέτοιου είδους στοιχεία δεν παρατίθενται εν προκειμένω.

225 Το δεύτερο στοιχείο το οποίο παραθέτει η Επιτροπή παραπέμπει σε πίνακες με τους παραχωρούμενους τόνους ανά πελάτη και με τους κύριους προμηθευτές στην ιταλική αγορά το 1997 οι οποίοι κατανεμήθηκαν στο πλαίσιο της συναντήσεως της ομάδας Ιταλίας της 17ης Δεκεμβρίου 1996. Βάσει των όσων τόνισε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 417 της προσβαλλομένης αποφάσεως, «στους πίνακες Excel υπήρχε επίσης πρόβλεψη για τις επιχειρήσεις Austria Draht, Trame, SLM και DWK, πλην όμως οι στήλες με την ταυτότητα των πελατών τους και τις επιτρεπόμενες πωλήσεις δεν είχαν συμπληρωθεί». Στην αιτιολογική σκέψη 474 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε επίσης ότι, «[μ]ολονότι οι στήλες σχετικά με την SLM δεν είχαν συμπληρωθεί, η συνεκτίμηση της επιχειρήσεως στον πίνακα αποτελεί ένδειξη ότι πρέπει να είχαν διεξαχθεί συζητήσεις μεταξύ των μερών ή τουλάχιστον να είχαν προβλεφθεί τέτοιου είδους συζητήσεις». Και στην περίπτωση αυτή, ελλείψει αποδεικτικών στοιχείων από τα οποία να προκύπτει ότι πράγματι η SLM συμμετείχε στις συζητήσεις που την αφορούσαν, το προαναφερθέν έγγραφο δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι κάτι τέτοιο όντως συνέβη.

226 Το τρίτο στοιχείο που παραθέτει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 474 της προσβαλλομένης αποφάσεως παραπέμπει στις αναφορές που έγιναν στην περίπτωση της SLM με τις χειρόγραφες σημειώσεις της ITC σχετικά με τις συναντήσεις της ομάδας Ιταλίας της 17ης (στην πραγματικότητα της 19ης) και της 27ης Ιανουαρίου 1997. Τέτοιου είδους αναφορές δεν αποδεικνύουν ότι η SLM τελούσε σε γνώση της ομάδας Ιταλίας πριν ακόμη αρχίσει να συμμετέχει σε αυτήν. Πράγματι, η μόνη μνεία από τα μέλη ενός καρτέλ μιας ανταγωνίστριας επιχειρήσεως επ' ευκαιρία της συντάξεως σημειωμάτων ή συναντήσεως δεν αρκεί προκειμένου να θεωρηθεί ότι η επιχείρηση αυτή συμμετέχει στο καρτέλ. Περαιτέρω, δεν είναι ευχερές εν προκειμένω να διαπιστωθεί τι ακριβώς αφορούν οι γενόμενες αναφορές στην SLM. Όσον αφορά τις σημειώσεις σχετικά με τη συνάντηση της 19ης Ιανουαρίου 1997 –σε σχέση με τις οποίες η ITC αναγνωρίζει ότι είναι εν μέρει δυσανάγνωστες–, φαίνεται ότι η μνεία της «SLM/Trame» έγινε σε σχέση με απόπειρα προσδιορισμού των προμηθευτών

ενός πελάτη, πλην όμως αμέσως μετά τη μνεία αυτή τίθεται ένα ερωτηματικό. Όσον αφορά τις σημειώσεις σχετικά με τη συνάντηση της 27ης Ιανουαρίου 1997, πολλάκις γίνονται αναφορές στην SLM, αλλά δεν είναι όλες κατανοητές. Η πιο σαφής φαίνεται να έχει την έννοια ότι η SLM πρότεινε «920» σε έναν πελάτη και ότι μια άλλη προσφορά προήλθε από την Trame. Εντούτοις, πρέπει να τονιστεί, σε σχέση με το ζήτημα αυτό, ότι, σε άλλες χειρόγραφες σημειώσεις της ITC σε σχέση με τον Ιανουάριο του 1997 (οι οποίες επίσης προβαίνουν σε μνεία του προαναφερθέντος «920»), είναι πιθανό να σημαίνουν ότι ο πελάτης San Michele επισήμανε ότι «η SLM του διαβίβασε γραπτή προσφορά στα 940». Χάρη στη μνεία αυτή μπορεί να αποσαφηνιστεί το νόημα της δηλώσεως στην οποία προέβη η SLM με τα υπομνήματά της, ήτοι ότι οι ανταγωνιστές της ήσαν σε θέση να λάβουν, μέσω κοινών πελατών, μεγάλο όγκο πληροφοριακών στοιχείων σχετικά με τις πωλούμενες ποσότητες και τις τιμές στις οποίες πωλούσε η SLM. Περαιτέρω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προταθείσα τιμή φαίνεται να είναι κατά πολύ κατώτερη της τιμής που επιθυμούσαν τα μέλη της ομάδας Ιταλίας (στο πλαίσιο της συναντήσεως της 18ης Δεκεμβρίου 1995, οι προταθείσες τιμές κυμαίνονταν μεταξύ 1300 και 1400, οι δε χειρόγραφες σημειώσεις της ITC της 27ης Ιανουαρίου 1997 κάνουν λόγο για προσφορές της Redaelli στα 1090).

227 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι τα διάφορα προγενέστερα της συναντήσεως της 10ης Φεβρουαρίου 1997 στοιχεία, τα οποία παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 474 της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν οδηγούν στο συμπέρασμα ότι «από πολλές ενδείξεις συνάγεται [ότι η SLM] ήταν ενήμερη της ιταλικής συμφωνίας από τις 18 Δεκεμβρίου 1995». Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν δέχθηκε ότι η SLM υπείχε ευθύνη για την περίοδο προ της 10ης Φεβρουαρίου 1997.

– Επί των στοιχείων που σχετίζονται με τη συνάντηση της 10ης Φεβρουαρίου 1997

228 Προκειμένου να αποδειχθεί η έναρξη της συμμετοχής της SLM στην ομάδα Ιταλίας, η Επιτροπή έκρινε ότι «η πρώτη αποδεδειγμένη παραχώρηση ποσοστώσεως στην SLM έγινε στο πλαίσιο της συναντήσεως της 10ης Φεβρουαρίου 1997» (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 474, και σκέψη 128 ανωτέρω).

229 Στο σχετικό με τη συνάντηση αυτή κεφάλαιο του συνημμένου 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή τόνισε ότι η συνάντηση αυτή διεξήχθη πιθανώς στα γραφεία της Redaelli παρουσία των εκπροσώπων της Redaelli, της CB, της Itas και της ITC. Η SLM δεν μνημονεύεται μεταξύ των συμμετεχόντων στη συνάντηση αυτή.

230 Εξάλλου, βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που επικαλείται η Επιτροπή στο προαναφερθέν κεφάλαιο, η συνάντηση της ομάδας Ιταλίας της 10ης Φεβρουαρίου 1997 αφορούσε τα εξής ζητήματα:

— «ITC. Χειρόγραφες σημειώσεις του [A.] σχετικά με τη συνάντηση για την ανταλλαγή πληροφοριών περί των αγορών των βασικών πελατών και των εφαρμοζόμενων τιμών» («αναφορές σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών»)·

— «Σημειώσεις επίσης για την παραχώρηση ποσοστώσεων σε ορισμένους πελάτες (ονομαστί) μεταξύ SLM, αφ' ενός, και της Redaelli, της CB, της Tycsa, της ITC/ [A.], αφ' ετέρου» καθώς και το γεγονός ότι «οι πληροφορίες αυτές παρασχέθηκαν από τη CB ([C.]) και την Itas ([Am.]) οι οποίες είχαν λάβει οι ίδιες τα στοιχεία που αφορούν την SLM από τον ίδιο τον [Ch.], ήτοι τον εκπρόσωπο της SLM» («αναφορές σχετικά με την παραχώρηση "ποσοστώσεων"»)·

— «Γίνεται επίσης μνεία στο [πρόσωπο που είναι επιφορτισμένο με τους ελέγχους]: [Pr.]: nº 1 Redaelli nº 2 Tréfileurope nº 3 Itas nº 4 CB nº 5 Italcables» («αναφορά σχετικά με το πρόσωπο που είναι επιφορτισμένο με τους ελέγχους»)·

— «Γίνεται επίσης αναφορά στο γεγονός ότι η Trame [...] πωλούσε 930 τόνους στο εξωτερικό [...]» (η ένδειξη αυτή δεν ασκεί επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση)·

— «Ο [A. (ITC)] σημείωσε επίσης τους αριθμούς τηλεφώνου των [K. (Tréfileurope)], [T. (DWK)], [Ch. (SLM)], [C. (CB)] και [Pr.]. Επόμενη συνάντηση στις 17.2.1997» («αναφορά στον αριθμό τηλεφώνου του εκπροσώπου της SLM»).

231 Οι πληροφορίες αυτές προέρχονται, αφ' ενός, από έγγραφο με τις χειρόγραφες σημειώσεις της ITC σχετικά με την επίμαχη εν προκειμένω συνάντηση και, αφ' ετέρου, από την αίτηση περί επιείκειας, την οποία υπέβαλε η ITC στις 21 Σεπτεμβρίου 2002. Επομένως η Επιτροπή δεν διαθέτει συναφώς παρά μόνο μία πηγή πληροφοριών, ήτοι την ITC, όπως είχε την ευκαιρία να διευκρινίσει, απαντώντας σε ερώτηση την οποία υπέβαλε το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας.

232 Εντούτοις, η παραδοχή στην οποία προέβη η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, κατά την οποία «[η] συμμετοχή [της SLM] στην ομάδα Ιταλίας από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 αποδεικνύεται σαφώς επί τη βάσει εγγράφων αποδεικτικών στοιχείων και διαφόρων δηλώσεων της ITC, της Tréfileurope και της CB περί επιείκειας» (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 863, και σκέψη 130 ανωτέρω), ενδέχεται επομένως να είναι εσφαλμένη, δεδομένου ότι τούτο δεν προκύπτει παρά μόνον από την αίτηση περί επιείκειας την οποία υπέβαλε η ITC. Οι δηλώσεις που έγιναν στο πλαίσιο των αιτήσεων περί επιείκειας που υπέβαλαν οι Tréfileurope και CB όσον αφορά την SLM δεν αφορούσαν, στην πραγματικότητα, την ημερομηνία ενάρξεως της συμμετοχής της στην ομάδα Ιταλίας, αλλά επισήμαιναν μόνον ότι η SLM είχε συμμετάσχει στην ομάδα Ιταλίας. Περαιτέρω, από τις αιτήσεις περί επιείκειας τις οποίες υπέβαλαν οι Redaelli και Tréfileurope συνάγεται ότι δύο ήταν οι περίοδοι της ομάδας Ιταλίας, κατά δε τη διάρκεια της πρώτης περιόδου η ομάδα αυτή περιελάμβανε μόνον ένα σκληρό πυρήνα αποτελούμενο από τις Redaelli, CB, Itas και ITC, καθώς και από την Tréfileurope, ενώ κατά τη δεύτερη περίοδο στις επιχειρήσεις αυτές προστέθηκαν και άλλες, μία εκ των οποίων ήταν η SLM.

233 Ομοίως, η ερμηνεία την οποία έδωσε η Επιτροπή, με την αιτιολογική σκέψη 474 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία επικαλείται σε σχέση με τη συνάντηση της ομάδας Ιταλίας της 10ης Φεβρουαρίου 1997 δεν δύναται να άρει τις επιφυλάξεις του Γενικού Δικαστηρίου.

234 Πρώτον, όσον αφορά το περιεχόμενο των αναφορών σχετικά με την παραχώρηση ποσοστώσεων, πρέπει να τονιστεί ότι η έκφραση «παραχώρηση ποσοστώσεων» που χρησιμοποιείται από την Επιτροπή είναι ασαφής, δεδομένου ότι δεν μπορεί να γίνει ευχερώς κατανοητό εάν οι ποσότητες οι οποίες μνημονεύονται στις χειρόγραφες σημειώσεις της ITC όσον αφορά την SLM και τους λοιπούς προμηθευτές παραπέμπουν σε ποσότητες που είχαν ήδη παραδοθεί ή σε ποσότητες που επρόκειτο να παραδοθούν. Στην αίτηση περί επιείκειας της ITC, τονίζεται συναφώς ότι επρόκειτο για αποστολές πραγματοποιηθείσες από την SLM.

235 Εν προκειμένω, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι οι συζητήσεις που διεξήχθησαν στο πλαίσιο της συναντήσεως της 10ης Φεβρουαρίου 1997 μεταξύ των εκπροσώπων της Redaelli, της CB, της Itas και της ITC δεν είχαν σκοπό να διασφαλιστούν οι πωλήσεις της SLM, μιας επιχειρήσεως η οποία δεν ήταν παρούσα στη συνάντηση, αλλά μάλλον να προσδιοριστούν οι πελάτες της SLM και να εκτιμηθεί η σημασία της ως προμηθεύτριας των πελατών αυτών εν συγκρίσει προς τη σημασία των μελών της ομάδας Ιταλίας. Εξάλλου, μια τέτοια προσέγγιση θα μπορούσε να εξηγήσει για ποιον λόγο οι σχετικές με την παραχώρηση ποσοστώσεων αναφορές διακρίνονται σε δύο στήλες, μία για την SLM και μία για τη Redaelli, τη CB, την Tycsa και την ITC.

236 Δεύτερον, όσον αφορά την προέλευση των πληροφοριών περί της SLM, οι οποίες περιλαμβάνονται στις αναφορές σχετικά με την παραχώρηση ποσοστώσεων, από την αιτιολογική σκέψη 474 της προσβαλλομένης αποφάσεως συνάγεται ότι «οι σημειώσεις της ITC τονίζουν ρητώς ότι οι CB και ITC είχαν λάβει τις πληροφορίες περί των πωλήσεων της SLM από τον [εκπρόσωπο της SLM]». Πάντως, από την ανάγνωση των σημειώσεων της ITC, οι οποίες είναι πιθανό να συντάχθηκαν κατά την περίοδο των πραγματικών περιστατικών, η αναφορά αυτή δεν φαίνεται να έχει ένα τόσο προφανές περιεχόμενο. Το μόνο που μπορεί να διαπιστωθεί είναι ότι οι σημειώσεις αυτές αρχίζουν με τη μνεία

«SLM» συνοδευόμενη από το ονοματεπώνυμο ενός εκ των εκπροσώπων της γραμμένο με κεφαλαία γράμματα πριν από την παράθεση των αναφορών σχετικά με την παραχώρηση ποσοστώσεων. Η ITC επισήμανε με την αίτηση περί επιείκειας ότι οι σχετικές με την SLM πληροφορίες είχαν παρασχεθεί από τους εκπροσώπους της CB και της Itas, οι οποίοι είχαν τονίσει ότι τις είχαν λάβει από τον προαναφερθέντα εκπρόσωπο της SLM.

237 Επομένως, μόνον εμμέσως στοιχειοθετείται ευθύνη της SLM, δεδομένου ότι αυτή στηρίζεται στα όσα ελέχθησαν στον εκπρόσωπο της ITC από τους εκπροσώπους της CB και της Itas. Προκειμένου να διαπιστωθεί η βασιμότητά τους, η Επιτροπή θα μπορούσε να προσπαθήσει να εξακριβώσει απευθυνόμενη στη CB και στην Itas εάν όσα επισημάνθηκαν από την ITC, πέντε και πλέον έτη μετά τα πραγματικά περιστατικά, ανταποκρίνονταν όντως στο περιεχόμενο της συναντήσεως αυτής. Τα αποδεικτικά στοιχεία που διαθέτει εν προκειμένω η Επιτροπή δεν αρκούν για να ανατρέψουν την αξιοπιστία του ισχυρισμού της SLM, η οποία αμφισβητεί ότι οι πληροφορίες αυτές προήλθαν από την ίδια και υποστηρίζει ότι αυτές θα μπορούσαν ευχερώς να έχουν ληφθεί από πελάτες ή ανταγωνιστές (όπως διαπιστώθηκε, σε άλλη περίπτωση, στη σκέψη 226 ανωτέρω).

238 Τρίτον, υπό το πρίσμα των λοιπών πληροφοριών που αντλούνται από τις χειρόγραφες σημειώσεις της ITC, αποδεικνύεται επίσης ότι ενδέχεται να μην έχει λογική η παραχώρηση ποσοστώσεων στην SLM χωρίς, ταυτοχρόνως, όπως εντούτοις συνέβη για τη Redaelli, την Tréfileurope, τη CB, την Itas και την ITC, να διασφαλίζεται ο έλεγχός τους από το πρόσωπο που ήταν επιφορτισμένο με τη διενέργεια ελέγχων. Ομοίως, μολονότι η μνεία στον αριθμό τηλεφώνου του εκπροσώπου της SLM ενδέχεται να συνιστά ένδειξη ότι πιθανόν να υπήρξε επαφή μαζί του κατόπιν της συναντήσεως, εντούτοις κάτι τέτοιο δεν συνιστά απόδειξη περί του πράγματος και μπορεί επίσης να εξηγηθεί από την πιθανή βούληση των μελών της ομάδας Ιταλίας να προσεταιριστούν στο μέλλον την SLM, όταν τα μέλη αυτά θα ήταν σε θέση να εκτιμήσουν καλύτερα τον ρόλο που είχε ο προμηθευτής αυτός στην ιταλική αγορά.

239 Τέλος, και εν πάση περιπτώσει, πρέπει επίσης να τονιστεί, όπως ακριβώς και για τα αποδεικτικά στοιχεία που είναι προγενέστερα της συναντήσεως της 10ης Φεβρουαρίου 1997, ότι η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει το παραμικρό στοιχείο από το οποίο να προκύπτει επαρκώς κατά νόμον ότι η SLM εν γνώσει της συμμετείχε στην ομάδα Ιταλίας λαμβανομένων υπόψη των συζητήσεων που είχαν μεσολαβήσει μεταξύ των μελών της σχετικά με την κατάστασή της.

240 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, ελλείψει του παραμικρού στοιχείου το οποίο να δύναται να επιβεβαιώσει το περιεχόμενο της συναντήσεως της 10ης Φεβρουαρίου 1997, τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν την ανωτέρω συνάντηση δεν επαρκούν προκειμένου να θεωρηθεί ότι η συμμετοχή της SLM στην ομάδα Ιταλίας άρχισε από την ημερομηνία αυτή.

– Επί των στοιχείων που είναι μεταγενέστερα της συναντήσεως της 10ης Φεβρουαρίου 1997

241 Η Επιτροπή αναφέρθηκε επίσης σε στοιχεία μεταγενέστερα της συναντήσεως της 10ης Φεβρουαρίου 1997 προκειμένου να θεμελιώσει την εκτίμησή της ως προς την έναρξη και τη διάρκεια της συμμετοχής της SLM στην ομάδα Ιταλίας (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 474, και σκέψη 128 ανωτέρω).

242 Ειδικότερα, η Επιτροπή απέρριψε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τα επιχειρήματα, τα οποία η SLM επαναλαμβάνει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. Έτσι, πρόκειται για την αναφερθείσα ένδειξη κατά την οποία η SLM διατηρεί τις επιφυλάξεις της, περί των οποίων κάνει λόγο η ITC στην αίτησή της περί επιείκειας, όσον αφορά τις χειρόγραφες σημειώσεις για τη συνάντηση της ομάδας Ιταλίας της 4ης Μαρτίου 1997, για το επιχείρημα που αντλείται από την έλλειψη τιμολογίων καταρτισθέντων από το πρόσωπο που ήταν επιφορτισμένο με τη διενέργεια των ελέγχων όσον αφορά την SLM και τούτο πριν από το 2000, καθώς και για το περιεχόμενο δηλώσεως της Redaelli με την αίτησή της περί επιείκειας της 20ής Μαρτίου 2003 (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 477 και 478, και σκέψη 128 ανωτέρω).

243 Όσον αφορά τις δηλώσεις της ITC σε σχέση με τις χειρόγραφες σημειώσεις για τη συνάντηση της ομάδας Ιταλίας της 4ης Μαρτίου 1997, στην οποία εκπροσωπήθηκαν οι Redaelli, CB, Itas, ITC, Tréfileurope, καθώς και ένα πρόσωπο το οποίο απασχολούσε το επιφορτισμένο με τη διενέργεια των ελέγχων πρόσωπο, αυτή επισήμανε ότι, «κατά τη διάρκεια της συναντήσεως οι παραγωγοί ενημερώθηκαν για το γεγονός ότι […] οι Trame και DWK επιθυμούν να συμμετάσχουν και ότι θα έρθουν την επόμενη φορά, ενώ η SLM εξακολουθεί να έχει επιφυλάξεις» (Durante l'incontro i produttori vengono informati che […] Trame et DWK vogliono partecipare ed interverranno la prossima volta, mentre la SLM è ancora in dubbio). Για την Επιτροπή, οι επιφυλάξεις της SLM δεν μπορούσαν βεβαίως να ερμηνευθούν ως διακοπή της συμμετοχής της στην ομάδα Ιταλίας.

244 Εντούτοις, μια τέτοια ερμηνεία δεν μπορεί να γίνει δεκτή από το Γενικό Δικαστήριο, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν είναι ακόμη σ' αυτό το στάδιο σε θέση να αποδείξει επαρκώς κατά νόμον ότι η SLM συμμετείχε τότε στην ομάδα Ιταλίας. Αντιθέτως, η προαναφερθείσα δήλωση στην οποία προέβη η ITC οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, τον Μάρτιο του 1997, η SLM εξακολουθούσε να μην έχει εκφράσει την συμφωνία της να συμμετέχει στην ομάδα Ιταλίας.

245 Εντούτοις, η συμμετοχή της SLM στην ομάδα Ιταλίας προκύπτει σαφώς από όσα αναφέρθηκαν σχετικά με την συνάντηση της 15ης Απριλίου 1997, στην οποία συμμετείχε εκπρόσωπος της SLM και κατά την οποία διεξήχθη «συζήτηση για τις πωλήσεις της Redaelli σε ορισμένο αριθμό πελατών και για τις προσφορές σε πελάτες από τις SLM και CB, για τους πελάτες και τις ποσοστώσεις πωλήσεων», «αναλυτική επισκόπηση των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν από την […] SLM […]», καθώς και «συζήτηση για την παραχώρηση ποσοστώσεων (με ένδειξη του συγκεκριμένου ποσοστού) για τις ίδιες επιχειρήσεις» (προσβαλλόμενη απόφαση, συνημμένο 3).

246 Ομοίως, από όσα παραθέτει η προσβαλλόμενη απόφαση σχετικά με τη συνάντηση της ομάδας Ιταλίας της 30ής Σεπτεμβρίου 1997, παρουσία εκπροσώπου της SLM, συνάγεται ότι ετέθη το ζήτημα του «καθορισμού ποσοστώσεων πωλήσεων, ελάχιστων τιμών και κριτηρίου καθορισμού των ποσοστώσεων αυτών». Η συνάντηση της 22ας Δεκεμβρίου 1997, για την οποία δεν έχει διευκρινιστεί εάν ήταν παρούσα η SLM, αφορούσε παρεμφερή στοιχεία σχετικά με την SLM, όπως ακριβώς και οι συναντήσεις της 11ης Ιανουαρίου 1998, της 29ης Ιανουαρίου 1998, της 1ης Φεβρουαρίου 1998, της 5ης Μαρτίου 1998, της 12ης Απριλίου 1998, της 19ης Απριλίου 1998, της 21ης Ιουνίου 1998, της 3ης Σεπτεμβρίου 1998, της 27ης Σεπτεμβρίου 1998, της 15ης Νοεμβρίου 1998, της 29ης Νοεμβρίου 1998, της 14ης Δεκεμβρίου 1998, της 20ής Ιανουαρίου 1999, της 6ης Φεβρουαρίου 1999, της 24ης Φεβρουαρίου 1999, της 11ης Μαρτίου 1999, της 30ής Μαρτίου 1999, της 18ης Μαΐου 1999, της 15ης Ιουνίου 1999, της 30ής Ιουνίου 1999, της 16ης Ιουλίου 1999, της 7ης Σεπτεμβρίου 1999, της 5ης Οκτωβρίου 1999, της 19ης Οκτωβρίου 1999, της 29ης Νοεμβρίου 1999, της 4ης Δεκεμβρίου 1999, της 14ης Δεκεμβρίου 1999 και της 18ης Ιανουαρίου 2000, στην οποία αυτή τη φορά καταγράφεται η παρουσία της SLM.

247 Άλλες συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν εν συνεχεία μέχρι αυτήν της 16ης Σεπτεμβρίου 2002 που έγινε στο Μιλάνο (Ιταλία) έλαβαν χώρα παρουσία εκπροσώπου της SLM και είχαν ως αντικείμενο συζητήσεις οι οποίες αφορούσαν μεταξύ άλλων τις ποσοστώσεις ή τις τιμές.

248 Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι, σε αδιευκρίνιστο χρόνο, κατά τη διάρκεια του 1998, πίνακας τον οποίο είχε στην κατοχή της η Tréfileurope έκανε λόγο για παραχώρηση πελατείας το 1998 μνημονεύοντας την SLM, χωρίς να παραθέτει στοιχεία τα οποία να την αφορούν, όπως τούτο δεόντως αναφέρεται στο συνημμένο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω όσα είναι δυνατό να συναχθούν από το σύνολο των προαναφερθέντων στοιχείων, ήτοι ότι, κατά τρόπο αρκούντως πειστικό για το Γενικό Δικαστήριο, η Επιτροπή κατέδειξε ότι από τις 15 Απριλίου 1997 η SLM συμμετείχε σε συζητήσεις της ομάδας Ιταλίας της οποίας ο σκοπός ήταν σαφώς αντίθετος προς τους κανόνες του ανταγωνισμού.

249 Ομοίως, το γεγονός ότι το πρόσωπο που ήταν επιφορτισμένο με τους ελέγχους δεν προσκόμισε τιμολόγια τα οποία να αφορούν την SLM πριν από το 2000, όπως ακριβώς το περιεχόμενο της δηλώσεως της Redaelli στην αίτησή της περί επιείκειας, από την οποία προκύπτει ότι η SLM δεν συμμετείχε στην ομάδα Ιταλίας από την έναρξη της λειτουργίας αυτής της ομάδας, δεν επαρκούν προκειμένου να τεθεί εν αμφιβόλω το ανωτέρω συμπέρασμα.

250 Εξάλλου, και παρεμπιπτόντως , πρέπει να τονιστεί, όπως υποστηρίζει η SLM, ότι η συμμετοχή της στην ομάδα Ευρώπης ελήφθη υπόψη από την Επιτροπή μόνο για την περίοδο από τις 11 Σεπτεμβρίου 2000 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002 (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 865, και σκέψη 131 ανωτέρω), και ότι η Επιτροπή απέδειξε ότι μόνον από τις 29 Νοεμβρίου 1999 η SLM γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι μετέχοντας στην ομάδα Ιταλίας, συμμετείχε σ' ένα ευρύτερο σύστημα που περιελάμβανε διάφορα επίπεδα και είχε ως σκοπό τη σταθεροποίηση της αγοράς του προεντεταμένου χάλυβα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να αποφευχθεί ενδεχόμενη μείωση των τιμών (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 650, και σκέψη 129 ανωτέρω). Πράγματι, πρόκειται ως προς το σημείο αυτό για στοιχεία βάσει των οποίων είναι εφικτός ο καθορισμός της ιδιαιτερότητας της συμμετοχής της SLM στην παράβαση, η οποία δεν ταυτίζεται με αυτές άλλων επιχειρήσεων οι οποίες, όπως η Redaelli ή η Tréfileurope, συμμετείχαν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα ή σε μεγαλύτερο βαθμό στις διάφορες πτυχές της ενιαίας παραβάσεως.

– Συμπέρασμα

251 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η συμμετοχή της SLM στην ομάδα Ιταλίας μπορεί μόνο να αποδειχθεί επαρκώς ότι άρχισε από τις 15 Απριλίου 1997, αντί της 10ης Φεβρουαρίου 1997, ενώ η συμμετοχή αυτή εν συνεχεία αποδείχθηκε ότι διήρκεσε μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2002.

252 Κατά συνέπεια, πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση ως προς το σημείο αυτό και να αφαιρεθεί από τη διάρκεια της παραβάσεως που ελήφθη υπόψη εις βάρος της SLM περίοδος δύο μηνών βαίνουσα από τις 10 Φεβρουαρίου έως τις 14 Απριλίου 1997. Η περίοδος αυτή δεν ασκεί επιρροή επί της περιόδου που ελήφθη υπόψη εις βάρος της Ori Martin, δεδομένου ότι η ευθύνη της παραβάσεως που διέπραξε η SLM δεν της καταλογίζεται παρά μόνον από την 1η Ιανουαρίου 1999.

253 Ομοίως, όσον αφορά την SLM, πρέπει να υπομνησθούν τα εξής:

— η συμμετοχή της στην ομάδα Ευρώπης ελήφθη υπόψη από την Επιτροπή μόνο για την περίοδο από τις 11 Σεπτεμβρίου 2000 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002 (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 865, και σκέψη 131 ανωτέρω)·

— από της 29ης Νοεμβρίου 1999, γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι, συμμετέχοντας στην ομάδα Ιταλίας, συμμετείχε σ' ένα ευρύτερο σύστημα που περιελάμβανε διάφορα επίπεδα και είχε ως σκοπό την σταθεροποίηση της αγοράς του προεντεταμένου χάλυβα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να αποφευχθεί ενδεχόμενη μείωση των τιμών (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 650, και σκέψη 129 ανωτέρω).

254 Θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη αυτά τα πραγματικά περιστατικά στο πλαίσιο του υπολογισμού του ύψους του προστίμου που επιβλήθηκε στην SLM, δεδομένου ότι αποδεικνύεται ότι η Επιτροπή δεν διέκρινε μεταξύ των διαφόρων τρόπων συμμετοχής της SLM στο καρτέλ: μόνον εντός της ομάδας Ιταλίας, από τον Απριλίου 1997 έως τα τέλη Νοεμβρίου 1999, ακολούθως δε σε πανευρωπαϊκό επίπεδο από τον Δεκέμβριο 1999 έως τον Σεπτέμβριο 2002.

255 Οι συνέπειες των ανωτέρω επί του καθορισμού του ύψους του προστίμου θα εκτιμηθούν εν συνεχεία κατά την άσκηση από το Γενικό Δικαστήριο της πλήρους δικαιοδοσίας του.

Επί του καθορισθέντος ως επιπρόσθετου ποσοστού της αξίας των πωλήσεων

Επιχειρήματα των διαδίκων

256 Οι SLM και Ori Martin προβάλλουν τα ίδια επιχειρήματα με αυτά που εκτέθηκαν για την εκτίμηση της σοβαρότητας σε σχέση με την επιβολή του επιπρόσθετου ποσού που προβλέπει το σημείο 25 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006. Με κανένα κριτήριο δεν μπορεί να γίνει κατανοητή η επιλογή της αυξήσεως του ύψους του προστίμου κατά 19 % επί της αξίας των πωλήσεων της SLM. Η επιλογή αυτή θα πρέπει να ακυρωθεί, ιδίως λαμβανομένου υπόψη του ήσσονος σημασίας ρόλου της SLM. Εν γένει, επιβαρυντική περίσταση σκοπούσα να λειτουργήσει αποκλειστικά κατά τρόπο αποτρεπτικό θα ήταν άδικη και θα μπορούσε να εξομοιωθεί με δεύτερη κύρωση για τα ίδια πραγματικά περιστατικά. Επιπλέον, ο καθορισμός του ίδιου ποσοστού για όλες τις επιχειρήσεις που είναι αποδέκτριες της αποφάσεως, πλην των Fundia, Socitrel, Fapricela και Proderac, ανεξαρτήτως της in concreto εμπλοκής τους και του συγκεκριμένου ρόλου τους, θα αντέβαινε στην αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

257 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά. Εν προκειμένω, υποστηρίζει ότι το μόνο που έπραξε ήταν να αναπροσαρμόσει το βασικό ποσό του προστίμου λαμβάνοντας υπόψη τον οριζόντιο χαρακτήρα της συμπράξεως για τον οποίο πρέπει να επιβληθεί πρόστιμο και, ως εκ τούτου, την ιδιαίτερη σοβαρότητά της, ανεξαρτήτως της σημασίας του παρανόμως προσπορισθέντος πλεονεκτήματος. Δεν υπήρξε επιβολή διπλής ποινής.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

258 Το σημείο 25 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 ορίζει τα εξής:

«[Α]νεξαρτήτως της διάρκειας της συμμετοχής μιας επιχείρησης στην παράβαση, η Επιτροπή θα περιλαμβάνει στο βασικό ποσό ένα ποσό που θα κυμαίνεται μεταξύ 15 % και 25 % της αξίας των πωλήσεων […], προκειμένου να αποτρέπονται οι επιχειρήσεις και από το να εισέρχονται απλώς σε οριζόντιες συμφωνίες καθορισμού των τιμών, κατανομής της αγοράς και περιορισμού της παραγωγής. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να επιβάλει τέτοιο επιπρόσθετο ποσό και σε περιπτώσεις άλλων παραβάσεων. Για τον καθορισμό του ποσοστού επί της αξίας των πωλήσεων που θα ληφθεί υπόψη σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη της διάφορους παράγοντες και ιδίως εκείνους που προβλέπονται στην παράγραφο 22 [των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006]».

259 Εν προκειμένω, από την προσβαλλόμενη απόφαση συνάγεται ότι η Επιτροπή, αφού υπενθύμισε το περιεχόμενο της προπαρατεθείσας στην αιτιολογική σκέψη 957 διατάξεως, έκρινε, με την αιτιολογική σκέψη 962, ότι «[λ]αμβανομένων υπόψη των υπό κρίση περιστάσεων και ιδίως των παραγόντων που εξετάστηκαν στο τμήμα 19.1.3 [που αφορά τη σοβαρότητα], αποφαίνεται ότι είναι σκόπιμη η επιβολή επιπρόσθετου ποσού της τάξεως του 16 % της αξίας των πωλήσεων για τη Fundia, του 18 % για τις Socitrel, Fapricela και Proderac και του 19 % για όλες τις λοιπές επιχειρήσεις [μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η SLM]».

260 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η παράβαση στην οποία συμμετείχε η SLM χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη οριζόντιων συμφωνιών καθορισμού των τιμών, κατανομής αγορών και περιορισμού της παραγωγής, οι οποίες συγκαταλέγονται μεταξύ των πιο επιβλαβών για τον ανταγωνισμό εντός της Ένωσης. Πάντως, σε μια τέτοια περίπτωση, η Επιτροπή τόνισε ότι, προκειμένου να αποτρέπονται οι επιχειρήσεις ακόμη και από την ανάληψη δεσμεύσεων για παράνομες συμπεριφορές, θα περιλαμβάνει στο βασικό ποσό ένα ποσό κυμαινόμενο μεταξύ 15 % και 25 % της αξίας των πωλήσεων, πράγμα που έπραξε στην παρούσα υπόθεση καθορίζοντας το ποσό αυτό σε 19 % όσον αφορά την SLM.

261 Μια τέτοια συλλογιστική, εκτιθέμενη εκ των προτέρων, δεν μπορεί να θεωρηθεί άδικη ή ισοδύναμη προς δεύτερη κύρωση, δεδομένου ότι απλώς επαναλαμβάνει τα στοιχεία που προτίθεται να λαμβάνει υπόψη της η Επιτροπή οσάκις καθορίζει το ύψος του προστίμου. Συναφώς, η Επιτροπή δεν

υπερβαίνει τα όρια που θέτουν οι κανόνες του ανταγωνισμού που ισχύουν για τις επιχειρήσεις δυνάμει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 23 του κανονισμού 1/2003 σχετικά με την εφαρμογή τους, προβαίνοντας στην επισήμανση ότι, για τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου, φρονεί σκόπιμο να περιλάβει στο πρόστιμο ένα ειδικό ποσό, ανεξαρτήτως της διάρκειας της παραβάσεως, προκειμένου να αποτρέπονται οι επιχειρήσεις ακόμη και από την ανάληψη δεσμεύσεων για παράνομες συμπεριφορές.

262 Όπως ακριβώς και για την εκτίμηση του βαθμού σοβαρότητας της παραβάσεως στο πλαίσιο του καθορισμού του ύψους του βασικού ποσού του προστίμου, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη από την Επιτροπή σ' αυτό το στάδιο της αναλύσεώς της αφορούν την παράβαση εν γένει. Μόνο σε μεταγενέστερο στάδιο καλείται η Επιτροπή να προσαρμόσει το βασικό ποσό προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες ελαφρυντικές περιστάσεις όπως είναι ο περιορισμένος ρόλος που υποστηρίζουν ότι είχαν οι προσφεύγουσες.

263 Επομένως, ελλείψει οποιουδήποτε στοιχείου εκ μέρους της SLM δυνάμενου να κλονίσει τη συλλογιστική την οποία εξέθεσε η Επιτροπή σε σχέση με τη φύση της παραβάσεως, το συνολικό μερίδιο της αγοράς των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, τη γεωγραφική έκταση και την εφαρμογή της παραβάσεως, που συνιστούν τα διάφορα στοιχεία τα οποία ελήφθησαν συναφώς υπόψη στην προσβαλλόμενη απόφαση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν μπορεί να επικρίνεται η Επιτροπή όταν κρίνει σκόπιμο να περιλάβει στο βασικό ποσό του προστίμου ένα ειδικό ποσό, ανεξαρτήτως της διάρκειας της παραβάσεως.

264 Εξάλλου, έστω και αν η Επιτροπή δεν παραθέτει κάποια ειδική αιτιολογία όσον αφορά το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό του επιπρόσθετου ποσού, η απλή παραπομπή στην ανάλυση των παραγόντων που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της σοβαρότητας αρκεί ως προς το ζήτημα αυτό. Πράγματι, οι εκτιμήσεις σχετικά με τον έλεγχο από απόψεως αιτιολογήσεως του ποσοστού που επελέγη προκειμένου να καθοριστεί η αξία των πωλήσεων ώστε να εκτιμηθεί η σοβαρότητα της παραβάσεως ισχύουν και για την ανάλυση που αφορά την εκτεθείσα αιτιολογία προκειμένου να δικαιολογηθεί το ποσοστό που επελέγη προκειμένου να καθοριστεί το έχον αποτρεπτικό χαρακτήρα επιπρόσθετο ποσό (βλ., στο ίδιο πνεύμα και κατ' αναλογίαν, απόφαση της 11ης Ιουλίου 2013, Ziegler κατά Επιτροπής, C-439/11 P, Συλλογή, EU:C:2013:513, σκέψη 124).

265 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι οι αιτιάσεις των προσφευγουσών όσον αφορά τη συνεκτίμηση από την Επιτροπή ενός επιπρόσθετου ποσού στο πλαίσιο καθορισμού του βασικού ποσού του προστίμου κατ' εφαρμογήν των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 πρέπει να απορριφθούν.

4. *Επί των στοιχείων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την αναπροσαρμογή του βασικού ποσού*

266 Σε σχέση με τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για την αναπροσαρμογή του βασικού ποσού, πρέπει να εξεταστούν οι εξής αιτιάσεις: αφ' ενός, τα επιχειρήματα σχετικά με τις ελαφρυντικές περιστάσεις τις οποίες επικαλέστηκαν οι SLM και Ori Martin και, αφ' ετέρου, τα επιχειρήματα υπέρ της επιεικούς μεταχειρίσεως τα οποία επικαλέστηκε η SLM.

Επί των ελαφρυντικών περιστάσεων

Επιχειρήματα των διαδίκων

267 Οι SLM και Ori Martin υποστηρίζουν ότι κακώς η Επιτροπή δεν αναγνώρισε στην SLM τη συνδρομή ελαφρυντικών περιστάσεων βάσει του σημείου 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006. Συναφώς, η SLM επικαλείται τα ισχνά μερίδια της στην ευρωπαϊκή αγορά και στην Ιταλία (3 % και 10 % αντιστοίχως), την όψιμη και περιορισμένη συμμετοχή της στην παράβαση, καθώς και την εκ μέρους

της παραδοχή ενός μεγάλου αριθμού προσαπτόμενων πραγματικών περιστατικών λίγες ημέρες μετά τον έλεγχο. Η SLM υποστηρίζει ότι ανέκαθεν εθεωρείτο «outsider» από τους λοιπούς συμμετέχοντες στην παράβαση λόγω των επιθετικών εμπορικών πολιτικών της. Περαιτέρω, η SLM υποστηρίζει ότι δεν συμμετείχε στην πλειονότητα των συναντήσεων της συμπράξεως και ότι κατέγραψε σημαντικές ζημίες λόγω της συμπεριφοράς της και των αντιποίνων που υπέστη από τις λοιπές επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην παράβαση από το 1995. Η δε Ori Martin φρονεί ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της την απλώς όψιμη και περιορισμένη συμμετοχή της SLM στην παράβαση.

268 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

269 Το σημείο 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 προβλέπει:

«Το βασικό ποσό του προστίμου θα μπορεί να αυξηθεί, όταν η Επιτροπή θα διαπιστώνει την ύπαρξη επιβαρυντικών περιστάσεων, όπως:

— όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση αποδεικνύει ότι έπαυσε την παράβαση αμέσως μετά την πρώτη παρέμβαση της Επιτροπής. Αυτό δεν θα εφαρμόζεται στις μυστικές συμφωνίες ή πρακτικές (ιδίως στην περίπτωση των συμπράξεων)·

— όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση αποδεικνύει ότι η παράβαση διαπράχθηκε από αμέλεια·

— όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση αποδεικνύει ότι η συμμετοχή της στην παράβαση είναι ιδιαίτερα περιορισμένη και, κατά συνέπεια, ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία συμμετείχε στην παράνομη συμφωνία, απείχε κατ' ουσία από την εφαρμογή αυτής, ακολουθώντας ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά· το γεγονός και μόνον ότι μια επιχείρηση μετείχε σε παράβαση για μικρότερο διάστημα έναντι των λοιπών επιχειρήσεων δεν μπορεί να θεωρηθεί ελαφρυντική περίσταση, καθώς η περίσταση αυτή ήδη έχει ληφθεί υπόψη κατά τον καθορισμό του βασικού ποσού·

— όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση συνεργάστηκε αποτελεσματικά με την Επιτροπή, πέραν του πεδίου εφαρμογής της Ανακοινώσεως περί Επιεικείας και πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών της να συνεργαστεί·

— όταν η αντιανταγωνιστική συμπεριφορά επετράπη ή ενθαρρύνθηκε από τις δημόσιες αρχές ή με νομοθετικά μέτρα.»

270 Εν προκειμένω, η SLM προβάλλει τρεις ομάδες επιχειρημάτων προκειμένου να υποστηρίξει ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να λάβει υπόψη της μία ή πλείονες ελαφρυντικές περιστάσεις για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου. Πρόκειται, πρώτον, για τα ισχνά μερίδιά της στην αγορά της Ευρώπης και της Ιταλίας, δεύτερον, για τη συνεργασία της με την Επιτροπή και, τρίτον, για τον ήσσονος σημασίας ρόλο της εντός της συμπράξεως τόσο από απόψεως διάρκειας της συμμετοχής της όσο και από απόψεως περιεχομένου. Το τελευταίο αυτό επιχείρημα προτάσσεται και από την Ori Martin.

271 Ως προς το επιχείρημα που στηρίζεται στα ισχνά μερίδια της SLM στην αγορά των διαφόρων ευρωπαϊκών χωρών τις οποίες αφορά η σύμπραξη (τα οποία εκτιμάται ότι δεν υπερβαίνουν το 3 %) και της Ιταλίας (τα οποία εκτιμάται ότι δεν υπερβαίνουν το 10 %), πρέπει να τονιστεί ότι το γεγονός ότι ένα τέτοιο επιχείρημα δεν απαριθμείται ρητώς μεταξύ των ελαφρυντικών περιστάσεων που δύνανται να συνεκτιμηθούν προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου δεν αρκεί προκειμένου να μη ληφθεί υπόψη η ενδεχόμενη βαρύτητά του. Ειδικότερα, το σημείο 29 των κατευθυντηρίων γραμμών προβαίνει απλώς σε ενδεικτική και όχι περιοριστική απαρίθμηση ορισμένων ελαφρυντικών

περιστάσεων δυνάμενων να συνεκτιμηθούν, όπως τούτο προκύπτει από τη χρησιμοποιούμενη λέξη «όπως» (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2011, Aragonesas Industrias y Energía κατά Επιτροπής, T-348/08, Συλλογή, EU:T:2011:621, σκέψεις 279 και 280).

272 Εν προκειμένω, ωστόσο, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη της τα ισχνά μερίδια στην αγορά της SLM προκειμένου να μειώσει το ύψος του προστίμου λόγω της συνδρομής ελαφρυντικών περιστάσεων.

273 Από μεθοδολογικής απόψεως, πρέπει κατ' αρχάς να τονιστεί ότι η Επιτροπή συνεκτίμησε τη σχετική βαρύτητα της SLM στον τομέα του προεντεταμένου χάλυβα προκειμένου να καθορίσει το ύψος του προστίμου, δεδομένου ότι έλαβε ως αφετηρία του υπολογισμού της την αξία των πωλήσεων που πραγματοποίησε η επιχείρηση σε σχέση με την εν λόγω παράβαση.

274 Περαιτέρω, το επίπεδο των μεριδίων στην αγορά που αναφέρει η SLM δεν είναι καθαυτό αμελητέο. Το επίπεδο αυτό πρέπει επίσης να συγκριθεί με το επίπεδο των μεριδίων στην αγορά που κατείχε το σύνολο των συμμετεχόντων στην παράβαση, το οποίο αντιπροσώπευε περίπου το 80 % των πωλήσεων προεντεταμένου χάλυβα εντός του ΕΟΧ, η δε Ιταλία ήταν η χώρα όπου η κατανάλωση προεντεταμένου χάλυβα ήταν η πιο σημαντική, καθώς και με τη δομή της ζητήσεως που ήταν άκρως ετερογενής και αποτελούμενη από έναν πολύ μικρό αριθμό μεγάλων πελατών (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 98 έως 102, και σκέψεις 14 έως 16 ανωτέρω).

275 Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η SLM δεν επικαλείται στοιχεία από τα οποία θα μπορούσε να διαπιστωθεί για ποιο λόγο το επίπεδο των μεριδίων της στην ευρωπαϊκή ή στην ιταλική αγορά δικαιολογούσε, καθ' εαυτό, μείωση του βασικού ποσού του προστίμου λόγω της συνδρομής ελαφρυντικών περιστάσεων.

276 Ελλείψει οποιασδήποτε σχετικής επιχειρηματολογίας, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν προβληματίστηκε για το κατά πόσον ήταν δικαιολογημένο να λάβει ιδιαιτέρως υπόψη της τα ισχνά μερίδια της SLM στην αγορά, ως ελαφρυντική περίσταση, προκειμένου να καθορίσει το ύψος του προστίμου.

277 Επομένως, το επιχείρημα που στηρίζεται στην ανάγκη να ληφθούν υπόψη τα ισχνά μερίδια στην αγορά της SLM ως ελαφρυντική περίσταση την οποία η Επιτροπή θα έπρεπε να διαπιστώσει κατ' εφαρμογήν του σημείου 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

278 Ως προς το επιχείρημα που στηρίζεται στη συνεργασία με την Επιτροπή, η SLM υπενθυμίζει ότι συνομολόγησε τη συμμετοχή της σε μεγάλο αριθμό προσαπτόμενων πραγματικών περιστατικών λίγες ημέρες μετά τον έλεγχο, πράγμα που δεν αμφισβητείται από την Επιτροπή.

279 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όπως επισήμανε η προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή φρονεί ότι η μη αμφισβήτηση ορισμένων πραγματικών περιστατικών δεν αρκεί καθ' εαυτήν προκειμένου να δικαιολογηθεί η μείωση του ύψους του προστίμου λόγω συνδρομής ελαφρυντικών περιστάσεων. Η Επιτροπή επισήμανε συναφώς ότι δεν δεσμεύεται πλέον από την προγενέστερη πρακτική της στο ζήτημα αυτό και ότι η μείωση λόγω μη αμφισβητήσεως των πραγματικών περιστατικών που προβλεπόταν στην ανακοίνωσή της σχετικά με τη μη επιβολή ή τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 1996, C 207, σ. 4) εγκαταλείφθηκε εν συνεχεία (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 1009).

280 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν πάση περιπτώσει, η παραδοχή από την SLM ορισμένων προσαπτόμενων σ' αυτήν πραγματικών περιστατικών δεν ήταν δυνατό να καταστήσει ευχερέστερη την αποστολή της Επιτροπής ως προς τη διαπίστωση της παραβάσεως, δεδομένου ότι τα περί ου ο λόγος πραγματικά περιστατικά αντιστοιχούν σε περίοδο βαίνουσα από το 1999 έως το 2002, για την οποία η Επιτροπή διέθετε ήδη πολλές πηγές πληροφοριών και πολυάριθμα στοιχεία κατασχεθέντα επ'

ευκαιρία των ελέγχων που διενεργήθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2002. Έτσι, η παραδοχή των εν λόγω πραγματικών περιστατικών από την SLM δεν είχε συνέπειες ως προς τη διαπίστωση της παραβάσεως έναντι της ίδιας ή έναντι των λοιπών εμπλεκόμενων στην παράβαση επιχειρήσεων.

281 Το επιχείρημα που στηρίζεται στην ανάγκη να ληφθεί υπόψη η παραδοχή από την SLM ενός μέρους των πραγματικών περιστατικών που της προσάπτονται ως ελαφρυντική περίσταση την οποία η Επιτροπή θα έπρεπε να διαπιστώσει κατ' εφαρμογήν του σημείου 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

282 Συναφώς, από τη δικογραφία συνάγεται ότι τα στοιχεία που διαβίβασε η SLM στην Επιτροπή με την από 25 Οκτωβρίου 2002 επιστολή της ή, εν συνεχεία, με την απάντησή της στην ανακοίνωση αιτιάσεων δεν επηρέασαν τη διαπίστωση της παραβάσεως. Έτσι, τα στοιχεία σχετικά με την επέκταση της ομάδας Ευρώπης από τον Σεπτέμβριο του 2000 έως τον Σεπτέμβριο του 2002 προέρχονται κυρίως από άλλες πηγές.

283 Ως προς το επιχείρημα που στηρίζεται στον ήσσονος σημασίας ρόλο της SLM στο πλαίσιο της παραβάσεως, τόσο από απόψεως διάρκειας όσο και από απόψεως περιεχομένου της, πρέπει ευθύς εξ αρχής να τονιστεί, όσον αφορά την περιορισμένη διάρκεια της συμμετοχής της SLM στην παράβαση, ότι το στοιχείο αυτό ελήφθη ήδη υπόψη κατά το στάδιο καθορισμού του βασικού ποσού του προστίμου, το οποίο αποτελεί συνάρτηση της διάρκειας της συμμετοχής εκάστης επιχειρήσεως στην παράβαση.

284 Έτσι, με τις κατευθυντήριες γραμμές του 2006, η Επιτροπή έκρινε ότι «το γεγονός ότι μια επιχείρηση συμμετείχε σε παράβαση για μικρότερη διάρκεια από τις λοιπές επιχειρήσεις δεν θα θεωρείται ελαφρυντική περίσταση, καθώς η περίσταση αυτή ήδη θα έχει ληφθεί υπόψη κατά τον καθορισμό του βασικού ποσού».

285 Μολονότι δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, τυχόν σημαντική απόκλιση στη διάρκεια συμμετοχής των διαφόρων εμπλεκομένων επιχειρήσεων είναι δυνατό να λαμβάνεται υπόψη ως ελαφρυντική περίσταση, τούτο δεν συμβαίνει εν προκειμένω. Πράγματι, στην παρούσα υπόθεση, η συμμετοχή της SLM στην ομάδα Ιταλίας διήρκεσε πολλά έτη και ήταν συνειδητή επιλογή. Η συμμετοχή αυτή είναι αρκούντως σημαντική ως προς τη διάρκειά της ώστε να απαλλάξει την Επιτροπή από την ανάγκη να λάβει υπόψη της τη διάρκεια της συμμετοχής της SLM στην παράβαση ως ελαφρυντική περίσταση.

286 Όσον αφορά το δήθεν περιορισμένο περιεχόμενο της συμμετοχής της SLM στην παράβαση και τη σημασία που τούτο θα έπρεπε να έχει για τον καθορισμό του ύψους του επιβληθέντος στην επιχείρηση αυτή προστίμου, οι διάδικοι ερίζουν ως προς τον τρόπο αξιολογήσεως των στοιχείων που προβλήθηκαν συναφώς.

287 Συναφώς, από το σημείο 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 συνάγεται ότι, κατ' αρχήν, προκειμένου να διαπιστωθεί η συνδρομή μιας τέτοιας ελαφρυντικής περιστάσεως, η Επιτροπή ζητά από την εμπλεκόμενη επιχείρηση να «αποδείξει ότι η συμμετοχή της στην παράβαση είναι ιδιαίτερα περιορισμένη και κατά συνέπεια ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία συμμετείχε στην παράνομη συμφωνία, απείχε κατ' ουσίαν από την εφαρμογή αυτής, ακολουθώντας ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά».

288 Κατά το παρελθόν, η Επιτροπή θεωρούσε ότι μπορούσε να μειωθεί το βασικό ποσό λόγω συνδρομής ελαφρυντικών περιστάσεων όταν η επιχείρηση «έχει παίξει αποκλειστικά παθητικό ρόλο στη διάπραξη της παράβασης ή μιμήθηκε απλώς τη συμπεριφορά άλλων επιχειρήσεων» (βλ σημείο Β.3 των κατευθυντηρίων γραμμών του 1998).

289 Κατά την SLM, η συμμετοχή της στη σύμπραξη πληροί τους ορισμούς αυτούς. Εν προκειμένω, επικαλείται τις επιθετικές εμπορικές πολιτικές της, τις ζημίες από τα αντίποινα που επέσυρε η συμπεριφορά της, το γεγονός ότι οι λοιπές επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην παράβαση δεν τη θεωρούσαν, τουλάχιστον μέχρι το 2000, ως μέλος της συμπράξεως και το γεγονός ότι δεν συμμετείχε στην πλειονότητα των συναντήσεων της συμπράξεως.

290 Κατά την άποψη της Επιτροπής, η συμμετοχή της δεν ανταποκρίνεται στους προαναφερθέντες ορισμούς.

291 Ειδικότερα, η Επιτροπή επισήμανε με την αιτιολογική σκέψη 990 της προσβαλλομένης αποφάσεως, επ' ευκαιρία της εξετάσεως της επιχειρηματολογίας περί «ήσσονος σημασίας και/ή παθητικού» ρόλου, τα εξής:

«Η SLM συμμετείχε και συνέβαλε σε πάγια και τακτική βάση στις ενέργειες καθορισμού ποσοστώσεων, παραχωρήσεως πελατών και καθορισμού των τιμών και ανταλλαγής ευαίσθητων πληροφοριών εμπορικής φύσεως σε εκατό και πλέον συναντήσεις της ομάδας Ιταλίας μεταξύ 1997 και 2002 […]. Περαιτέρω, εν αντιθέσει προς τον ισχυρισμό των SLM, οι ITC και Tréfileurope, καθώς και η CB, επιβεβαιώνουν τη συμμετοχή της SLM στη σύμπραξη […]. Επομένως, ο ρόλος της SLM στη σύμπραξη δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ούτε ουσιωδώς περιορισμένος ούτε αποκλειστικά παθητικός και ήσσονος σημασίας.»

292 Η εξέταση των διαφόρων αποδεικτικών στοιχείων τα οποία επικαλείται η Επιτροπή, και ιδίως των στοιχείων που εκτίθενται στο συνημμένο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά τη συνάντηση της 15ης Απριλίου 1997, η οποία διεξήχθη παρουσία εκπροσώπου της SLM και στο περιεχόμενο της οποίας αναφέρθηκαν οι ITC και Tréfileurope, καταδεικνύει ότι η SLM εθεωρείτο μέλος της συμπράξεως πολύ πριν από το 2000.

293 Περαιτέρω, είναι σαφές, όπως συνάγεται και από την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η SLM συμμετείχε σε σημαντικό αριθμό συναντήσεων της συμπράξεως, πράγμα που αρκεί προκειμένου η συμμετοχή της να μη μπορεί να χαρακτηριστεί ούτε ως αποκλειστικά παθητική και ήσσονος σημασίας ούτε ως ιδιαίτερα περιορισμένη.

294 Εξάλλου, η Επιτροπή επισημαίνει στις αιτιολογικές σκέψεις 1015 έως 1022 της προσβαλλομένης αποφάσεως, επ' ευκαιρία της εξετάσεως της επιχειρηματολογίας σχετικά με την «αποχή από την εφαρμογή/τον ιδιαίτερα περιορισμένο ρόλο» ότι η SLM είχε ισχυριστεί, όπως και άλλες επιχειρήσεις, ότι δεν εφάρμοσε τις συμφωνίες της συμπράξεως ή ότι κλόνισε τη σύμπραξη υιοθετώντας ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά. Προς στήριξη αυτού του ισχυρισμού, τονίζεται ότι η SLM προσκόμισε διάφορα τιμολόγια και αύξησε τον κύκλο εργασιών της.

295 Στην απάντησή της, η Επιτροπή τόνισε ότι :

— «η πλειονότητα των αποδείξεων που προσκομίστηκαν συνίσταται κυρίως σε δεδομένα που πιστοποιούνται μόνον από την εταιρία που τα προσκομίζει» (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 1018)·

— «[ε]ν πάση περιπτώσει, η περιστασιακή μη τήρηση των συμπεφωνημένων σε σχέση με τις καθορισθείσες τιμές και/ή τους παραχωρούμενους πελάτες δεν αποδεικνύει καθ' εαυτήν ότι ένα μέρος δεν εφάρμοσε τις συμφωνίες της συμπράξεως. Εσωτερικές συγκρούσεις, αντιπαλότητες και μη τήρηση των συμπεφωνημένων αποτελούν εγγενή στοιχεία κάθε συμπράξεως, ιδίως όταν αυτές είναι μακροχρόνιες […]. Επομένως, το γεγονός ότι μια επιχείρηση δεν τήρησε ορισμένες συμφωνίες δεν σημαίνει ότι δεν εφάρμοσε καμία από τις συμφωνίες της συμπράξεως και ότι επέδειξε μια απολύτως ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά» (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 1018)· και

— «η εφαρμογή των συμφωνιών της συμπράξεως διασφαλιζόταν από ένα σύστημα ελέγχου […] και οι πολλές συχνές συναντήσεις της συμπράξεως μεταξύ ανταγωνιστών στο πλαίσιο των οποίων ανταλλάσσονταν σε τακτική βάση εμπιστευτικές πληροφορίες, χάρη στις οποίες τα μέρη είχαν τη δυνατότητα να συγκρίνουν τους αριθμούς τους και να συμφωνήσουν και/ή να αναθεωρήσουν τις ποσοστώσεις, τις τιμές και την παραχώρηση της πελατείας. Διαπιστώθηκε ότι η […] SLM […], όπως και όλοι οι άλλοι αποδέκτες της παρούσας αποφάσεως συμμετείχαν σε τακτική βάση σε συναντήσεις στο πλαίσιο των οποίων συζητούνταν και ελέγχονταν οι τιμές, οι ποσοστώσεις και οι πελάτες […]. Περαιτέρω, για την […] SLM […], γίνεται μνεία του ελέγχου των πωλήσεών της που πραγματοποιήθηκε από [έναν] εξωτερικό ελεγκτή, […]» (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 1019).

296 Εν κατακλείδι, η Επιτροπή φρονεί ότι «είναι σαφές ότι κανένα από τα μέρη δεν απέδειξε ότι είχε πράγματι απόσχει από την εφαρμογή παράνομων συμφωνιών επιδεικνύοντας ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά ή, τουλάχιστον, ότι παρέβη σαφώς και σε σημαντική έκταση τις υποχρεώσεις εφαρμογής της συμπράξεως σε σημείο που να διατάραξε την ίδια τη λειτουργία της» και ότι «[ε]πομένως καμία ελαφρυντική περίσταση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συντρέχει συνεπεία της αποχής από την εφαρμογή ή ενός ιδιαιτέρως περιορισμένου ρόλου» (αιτιολογική σκέψη 1022).

297 Εντούτοις, πρέπει να τονιστεί ότι, μολονότι από τη δικογραφία όντως συνάγεται ότι η SLM συμμετείχε σε τακτική βάση σε συναντήσεις της συμπράξεως και ότι υπέκειτο σε μηχανισμό ελέγχου, εντούτοις δεν είναι άνευ σημασίας να διαπιστωθεί εάν, κατόπιν των συναντήσεων αυτών και παρά την ύπαρξη του μηχανισμού, η SLM επέδειξε ή όχι ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά, όπως υποστηρίζει. Ως εκ τούτου, δεν είναι πειστική η Επιτροπή όταν απορρίπτει την επιχειρηματολογία της SLM για τον λόγο ότι από τη δικογραφία συνάγεται η συμμετοχή της στην παράβαση.

298 Ομοίως, το επιχείρημα που στηρίζεται στην έλλειψη «πιστοποιήσεως» των στοιχείων που διαβίβασε η SLM δεν αρκεί προκειμένου τούτα να απαξιωθούν πλήρως. Αν η Επιτροπή είχε την παραμικρή αμφιβολία ως προς την αυθεντικότητα ή την αξιοπιστία των στοιχείων που μπορούσαν να συναχθούν από τα τιμολόγια τα οποία διαβίβασε η SLM ή από την προβαλλόμενη αύξηση του κύκλου εργασιών, είχε τη δυνατότητα να ζητήσει επιπλέον στοιχεία από την SLM ή να διερευνήσει η ίδια με μεγαλύτερη επιμέλεια τα στοιχεία αυτά.

299 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από την εξέταση των εν λόγω τιμολογίων και από τις συναφείς παρατηρήσεις των διαδίκων στο πλαίσιο της επ' ακροατηρίου συζητήσεως συνάγεται ότι τα τιμολόγια αυτά δεν ήσαν πολυάριθμα και αφορούσαν μόνο μια πολύ μικρή χρονική περίοδο, ήτοι τις αρχές Νοεμβρίου 2011. Επομένως, δεν είναι δυνατή η λυσιτελής επίκληση των εγγράφων αυτών προκειμένου να υποστηριχθεί ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία η SLM είχε προσχωρήσει στις παράνομες συμφωνίες, είχε όντως απόσχει από την εφαρμογή τους επιδεικνύοντας ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά. Επομένως, εν προκειμένω η Επιτροπή βασίμως υπέμνησε ότι, εν γένει, η «περιστασιακή μη τήρηση των συμπεφωνημένων» δεν αποδεικνύει καθ' εαυτήν ότι ένα μέρος δεν εφάρμοσε τις συμφωνίες της συμπράξεως.

300 Εξάλλου, η SLM υποστηρίζει ότι εθεωρείτο «outsider» από τους λοιπούς συμμετέχοντες στην παράβαση λόγω των επιθετικών εμπορικών πρακτικών της και ότι υπέστη, εκ του λόγου αυτού, αντίποινα εκ μέρους των λοιπών συμμετεχόντων στη σύμπραξη χωρίς ωστόσο να προσκομίζει το παραμικρό αποδεικτικό στοιχείο. Ως εκ τούτου, οι ισχυρισμοί αυτοί δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη.

301 Επομένως, το επιχείρημα που στηρίζεται στην εκτίμηση ότι η Επιτροπή έπρεπε οπωσδήποτε να θεωρήσει, βάσει των εγγράφων που διαβιβάστηκαν στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, ότι η συμμετοχή της SLM στην παράβαση ήταν ιδιαιτέρως περιορισμένη κατά την έννοια του σημείου 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006 πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

302 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι πρέπει να απορριφθούν οι αιτιάσεις των προσφευγουσών που στηρίζονται σε διάφορα επιχειρήματα τα οποία προβλήθηκαν προκειμένου να διαπιστωθεί η συνδρομή ελαφρυντικών περιστάσεων κατά την έννοια που δίδει στον όρο αυτόν το σημείο 29 των κατευθυντηρίων γραμμών του 2006.

Επί των γενόμενων δηλώσεων στο πλαίσιο της αιτήσεως περί επιείκειας

Υπενθύμιση της προσβαλλομένης αποφάσεως

303 Η Επιτροπή επισημαίνει με την προσβαλλόμενη απόφαση τα εξής :

«(1126)
Η SLM ζητεί μείωση του προστίμου διότι διαβίβασε τις πληροφορίες που την ενοχοποιούν στην απάντησή της επί του πρώτου αιτήματος παροχής πληροφοριών της Επιτροπής, πράγμα το οποίο έβαινε πολύ πέραν μιας συνήθους συνεργασίας. Περαιτέρω, υποστηρίζει ότι δεν μπορούσε να παράσχει περισσότερα στοιχεία, εκ του λόγου ότι, αφ' ενός, κατά την περίοδο αυτή δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει τα αποδεικτικά στοιχεία που η Επιτροπή είχε ήδη στη διάθεσή της και, αφ' ετέρου, εκ του λόγου ότι ο ρόλος της στην παράβαση ήταν ήσσονος σημασίας. Τέλος, προβάλλει ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε τις δηλώσεις της προκειμένου να ενισχύσει τα συμπεράσματά της.

(1127)
Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι προκειμένου να είναι δικαιολογημένη η μείωση του προστίμου βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικείας, τα υποβαλλόμενα στοιχεία πρέπει να συνιστούν σημαντική προστιθέμενη αξία. Ο αυτοενοχοποιητικός χαρακτήρας των στοιχείων ή το γεγονός ότι η Επιτροπή παραπέμπει στα στοιχεία αυτά στο πλαίσιο της περιγραφής της συμπράξεως δεν είναι επομένως καθοριστικής σημασίας. Οσάκις ζητεί την επιείκεια, η επιχείρηση πρέπει επιπλέον να παράσχει στην Επιτροπή όλα τα κρίσιμα στοιχεία που έχει στην κατοχή της και έχει περισσότερες πιθανότητες να τύχει κάποιου μέτρου επιεικείας εάν ενεργήσει αμελλητί. Το γεγονός ότι η SLM δεν ήταν σε θέση να παράσχει περισσότερα στοιχεία εκ του λόγου ότι αγνοούσε τα αποδεικτικά στοιχεία που η Επιτροπή είχε ήδη στη διάθεσή της, δεν είναι επομένως κρίσιμο.

(1128)
Ως προς τη σημαντική προστιθέμενη αξία της συμβολής της SLM, αυτή ζήτησε μείωση του προστίμου στις 30 Οκτωβρίου 2002 απαντώντας ταυτοχρόνως σε αίτημα της Επιτροπής περί παροχής πληροφοριών. Στην απάντησή της, η SLM επιβεβαιώνει τη συμμετοχή της σε τέσσερα είδη συναντήσεων, ήτοι στις συναντήσεις της ESIS [Eurostress Information Service, της οποίας η έδρα είναι το Ντίσελντορφ], στις συναντήσεις μεταξύ Ιταλών παραγωγών σε επίπεδο διευθύνσεως από το 1999 ως το 2002, στις συναντήσεις μεταξύ ευρωπαίων παραγωγών σε επίπεδο διευθύνσεως/εμπορικού τμήματος το 2001 και στις συναντήσεις μεταξύ Ιταλών παραγωγών σε επίπεδο πωλητών από το 1999 ως το 2002. Εντούτοις, η περιγραφή της όσον αφορά τις συναντήσεις αυτές προέκυπτε ήδη από προϋφιστάμενα αποδεικτικά στοιχεία, οι δε δηλώσεις της ήσαν αόριστες.

(1129)
Ομοίως, όσον αφορά την επέκταση της ομάδας Ευρώπης, η SLM διευκρινίζει ότι έγιναν, το 2001, συναντήσεις μεταξύ ευρωπαίων και Ιταλών παραγωγών προκειμένου να γίνει διαπραγμάτευση ενός statu quo των ιταλικών εξαγωγών στην ευρωπαϊκή αγορά. Δηλώνει δε ότι συμμετείχε σε τρεις από τις συναντήσεις αυτές και ότι διαβίβασε τα πρακτικά των δύο συναντήσεων, μεταξύ άλλων αυτά της 4ης Σεπτεμβρίου 2001 (τα οποία κάνουν λόγο για αναζήτηση statu quo των ιταλικών εξαγωγών και σταθεροποιήσεως των τιμών) η οποία μνημονεύεται πλειστάκις στη CG. Εντούτοις, διάφορα στοιχεία που προέρχονται από προγενέστερες πηγές αποδεικνύουν τη συνάντηση αυτή, καθώς και άλλες και επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό. Επομένως, τα στοιχεία που παρέσχε η SLM δεν αντιπροσωπεύουν σημαντική προστιθέμενη αξία.»

Επιχειρήματα των διαδίκων

304 Η SLM υποστηρίζει ότι κακώς η Επιτροπή δεν δέχθηκε να προβεί στη μείωση του προστίμου βάσει της συνεργασίας που της παρέσχε στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Ειδικότερα, η SLM υποστηρίζει ότι, λαμβανομένου υπόψη του δευτερεύοντος ρόλου της στην παράβαση, όταν αποφάσισε να συνεργαστεί, δεν ήταν σε θέση να γνωρίζει ποια στοιχεία ήσαν ήδη στην κατοχή της Επιτροπής, προκειμένου να μπορέσει να εκτιμήσει εάν οι δοθείσες απαντήσεις αντιπροσώπευαν ή όχι προστιθέμενη αξία,. Πάντως, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή θα μπορούσε βασίμως να αντιτάξει στην επιχείρηση την ανυπαρξία προστιθέμενης αξίας των παραδεδεγμένων πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων εάν ήταν δυνατό να διαπιστωθεί ότι η επιχείρηση αυτή τελούσε σε γνώση των πραγματικών περιστατικών και των περιστάσεων τα οποία, διά άλλης οδού, είχαν περιληφθεί στον φάκελο από την Επιτροπή. Τούτο δεν συνέβη όταν η SLM δήλωσε στην Επιτροπή ότι υπήρξαν τουλάχιστον τέσσερα είδη συναντήσεων μεταξύ των παραγωγών προεντεταμένου χάλυβα: ήτοι στο πλαίσιο της Eurostress Information Service (ESIS, επαγγελματικής ενώσεως των παραγωγών προεντεταμένου χάλυβα στην Ευρώπη), μεταξύ των ευρωπαίων παραγωγών, μεταξύ μόνον των Ιταλών παραγωγών, σε επίπεδο υπευθύνων ή πωλητών. Η SLM υπέδειξε τους συμμετέχοντες στις συναντήσεις αυτές, τους τόπους, την προέλευση των προσκλήσεων και τα περιεχόμενα (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 1128). Οι δηλώσεις αυτές χρησιμοποιήθηκαν, κατά την SLM, στην ανακοίνωση αιτιάσεων προκειμένου να στηριχθούν ορισμένα συμπεράσματα (βλ. ανακοίνωση αιτιάσεων, σημεία 191 και 242), πράγμα το οποίο δεν θα ήταν δυνατό να συμβεί εάν οι δηλώσεις αυτές στερούνταν αξίας.

305 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η SLM δεν έπρεπε να τύχει μειώσεως του ύψους του προστίμου, δεδομένου ότι δεν είχε παράσχει πληροφορίες σημαντικής προστιθέμενης αξίας. Περαιτέρω, τυχόν μείωση του ύψους του προστίμου που επιβλήθηκε στην SLM θα ήταν απρόσφορη υπό το πρίσμα της υπολογιστικής συμπεριφοράς της και του αόριστου χαρακτήρα των διαβιβασθέντων στοιχείων.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

306 Εν προκειμένω, πρέπει να τονιστεί ότι, στις 9 Ιανουαρίου 2002, το Bundeskartellamt διαβίβασε στην Επιτροπή έγγραφα από τα οποία προέκυπτε η ύπαρξη παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ σχετικά με τον προεντεταμένο χάλυβα.

307 Ομοίως, ήδη από τις 19 Ιουλίου 2002, ήτοι πριν ακόμη πραγματοποιηθούν οι διεξαχθείσες στις 19 και 20 Σεπτεμβρίου 2002 έρευνες, η Επιτροπή είχε χορηγήσει υπό όρους απαλλαγή από τα πρόστιμα ανταποκρινόμενη σε σχετικό αίτημα που είχε υποβληθεί στις 18 Ιουνίου 2002. Κατόπιν των ελέγχων αυτών, διάφορες επιχειρήσεις υπέβαλαν αιτήσεις προκειμένου να τύχουν ευμενούς μεταχειρίσεως εκ μέρους της Επιτροπής σε αντάλλαγμα της συνεργασίας τους μαζί της, μεταξύ δε άλλων η ITC, ήδη από τις 21 Σεπτεμβρίου 2002, αλλά και η Redaelli, στις 21 Οκτωβρίου 2002, και η Nedri, στις 23 Οκτωβρίου 2002.

308 Με την προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή τόνισε ότι το πρόστιμο της ITC μειώθηκε κατά 50 % διότι αυτή ήταν η πρώτη επιχείρηση η οποία πληρούσε τις απαιτήσεις του σημείου 21 της ανακοινώσεως περί επιεικείας του 2002. Ειδικότερα, επισημαίνεται ότι η ITC παρέσχε σημαντικά στοιχεία σε σχέση με την ομάδα Ιταλίας και τις πανευρωπαϊκές συνεννοήσεις. Η Επιτροπή τόνισε επίσης ότι η Nedri έτυχε μειώσεως του προστίμου κατά 25 % διότι ήταν η δεύτερη επιχείρηση που πληρούσε τις προπαρατεθείσες απαιτήσεις. Άλλες επιχειρήσεις, όπως οι ArcelorMittal Wire France, ArcelorMittal, ArcelorMittal Fontaine, ArcelorMittal Verderio, ArcelorMittal España, Emesa/Galycas και WDI, έτυχαν μειώσεων των προστίμων τους είτε κατά 20 % είτε κατά 5 %. Οι αιτήσεις που υπέβαλαν οι Tycsa, Redaelli και SLM απορρίφθηκαν.

309 Όσον αφορά την SLM, ταυτοχρόνως με την απάντησή της στο αίτημα παροχής πληροφοριών το οποίο έλαβε επ' ευκαιρία του ελέγχου, υπέβαλε αίτηση ζητώντας να τύχει ευνοϊκής μεταχειρίσεως βάσει της ανακοινώσεως περί επιεικείας του 2002 στις 25 Οκτωβρίου 2002, η οποία καταχωρίστηκε από την Επιτροπή στις 30 Οκτωβρίου 2002. Εν συνεχεία, με την απάντησή της στην ανακοίνωση αιτιάσεων, η SLM έστειλε και άλλα αποδεικτικά στοιχεία στην Επιτροπή.

310 Εντούτοις, είναι προφανές ότι τα στοιχεία τα οποία διαβίβασε η SLM είχαν σχετική μόνο χρησιμότητα για την Επιτροπή, η οποία διέθετε ήδη, κατόπιν των ελέγχων ή λόγω, μεταξύ άλλων, της συνεργασίας της ITC, πολυάριθμα στοιχεία προκειμένου να διαπιστώσει τα διάφορα μέρη της παραβάσεως σε σχέση με τα οποία η SLM παρέσχε στοιχεία. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία σχετικά με την επέκταση της ομάδας Ευρώπης από τον Σεπτέμβριο 2000 έως τον Σεπτέμβριο 2002 προέρχονται, κατά τα ουσιώδη σημεία τους, από άλλες επιχειρήσεις πέραν της SLM ή, εάν γίνεται μνεία της SLM, μνημονεύονται επίσης και πολλές άλλες επιχειρήσεις, των οποίων η συνεισφορά σε στοιχεία είναι προγενέστερη αυτής της SLM (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 265 επ).

311 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι πρέπει να απορριφθούν οι αιτιάσεις της SLM σχετικά με την αναγκαιότητα να τύχει ευνοϊκής μεταχειρίσεως και να μειωθεί το ποσό του προστίμου που της επιβλήθηκε, προκειμένου να ανταμειφθεί η συνεργασία της για τη διαπίστωση της παραβάσεως.

5. *Επί της συνεκτιμήσεως της ιδιαίτερης καταστάσεως της SLM*

312 Επανειλημμένως στο πλαίσιο της επιχειρηματολογίας τους, οι SLM και Ori Martin προέβαλαν ότι η Επιτροπή δεν έλαβε δεόντως υπόψη την ιδιαιτερότητα της καταστάσεως της SLM. Για τις προσφεύγουσες, η συμμετοχή της επιχειρήσεως αυτής στη σύμπραξη δεν ήταν μόνον όψιμη, αλλά και περιορισμένη, πράγμα το οποίο έπρεπε να λάβει υπόψη της η Επιτροπή στο ένα ή στο άλλο στάδιο καθορισμού του ύψους του προστίμου. Εντούτοις, η Επιτροπή δεν προέβη σε μια τέτοια εξατομίκευση της ποινής, δεδομένου ότι ο μαθηματικός τύπος που χρησιμοποιήθηκε για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου ήταν ο ίδιος με αυτόν που χρησιμοποιήθηκε για τον καταλογισμό προστίμου σε επιχειρήσεις οι οποίες, όπως η Redaelli, συμμετείχαν σε όλες τις πτυχές της παραβάσεως ή καθ' όλη τη διάρκειά της.

313 Στην παρούσα υπόθεση πρέπει το Γενικό Δικαστήριο να εξετάσει εάν η Επιτροπή εκτίμησε επαρκώς τις συγκεκριμένες περιστάσεις διά της επιβολής προστίμου στην SLM ύψους 19,8 εκατομμυρίων ευρώ πριν από την εφαρμογή του νομίμου ανωτάτου ορίου του 10 %, υπολογιζόμενου μεταξύ άλλων βάσει του συνόλου των πωλήσεων προεντεταμένου χάλυβα που πραγματοποίησε η SLM εντός του ΕΟΧ, της αντικειμενικής σοβαρότητας της παραβάσεως καθ' εαυτήν, της διάρκειας της συμμετοχής της SLM στην ομάδα Ιταλίας από της διεξαγωγής συναντήσεως στην οποία δεν εκπροσωπήθηκε η SLM, και χωρίς να διαπιστωθεί η ελάχιστη ελαφρυντική περίσταση (βλ. σκέψη 134 ανωτέρω).

314 Πράγματι, όπως προκύπτει από τη νομολογία και συμφώνως προς την αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας της οποίας επιμέρους πτυχές αποτελούν οι αρχές της αναλογικότητας και της εξατομικεύσεως των ποινών (βλ. σκέψεις 138 έως 142 ανωτέρω), το πρόστιμο πρέπει να καθορίζεται λαμβανομένων υπόψη όχι μόνον των στοιχείων που αφορούν την παράβαση καθ' εαυτήν, αλλά και των στοιχείων που αφορούν την πραγματική συμμετοχή στην παράβαση αυτή της επιχειρήσεως σε βάρος της οποίας καταλογίζεται το πρόστιμο. Η Επιτροπή, ή σε περίπτωση που αυτή το παραλείψει, το Γενικό Δικαστήριο, πρέπει επίσης να μεριμνά για την εξατομίκευση της ποινής σε σχέση με την παράβαση, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση της SLM εντός της ενιαίας παραβάσεως όπως αυτή χαρακτηρίζεται από την Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση.

Λεπτομέρειες της συμμετοχής στην ομάδα Ιταλίας

315 Ως προς την συμμετοχή στην ομάδα Ιταλίας, τρεις παρατηρήσεις μπορούν να διατυπωθούν προκειμένου να εκτιμηθεί το πρόστιμο που έπρεπε να επιβληθεί στην SLM υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων σε σχέση με τα στοιχεία που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή προκειμένου να καθορίσει το ύψος του προστίμου.

316 Πρώτον, όπως επισημαίνει και η Επιτροπή, οι συμφωνίες που συνήφθησαν στο πλαίσιο της ομάδας Ιταλίας καλύπτουν γεωγραφική περιοχή πολύ ευρύτερη της Ιταλίας. Πέραν της ιταλικής πτυχής στο πλαίσιο της ομάδας αυτής, χάρη στη συμμετοχή τους σ' αυτήν, ορισμένες επιχειρήσεις, ήτοι ο σκληρός πυρήνας που αποτελείτο από τις Redaelli, CB, ITC και Itas (που δραστηριοποιούνται στην Ιταλία) καθώς και η Tréfileurope (που δραστηριοποιείται στην Ιταλία και στην υπόλοιπη Ευρώπη), αλλά και η SLM, συντόνιζαν τις εξαγωγικές προσπάθειες των Ιταλών παραγωγών και, παράλληλα, καθόριζαν κοινή πολιτική έναντι των αποπειρών των παραγωγικών επιχειρήσεων άλλων ευρωπαϊκών χωρών (όπως οι Tycsa, Nedri και DWK οι οποίες ενίοτε παρενέβαιναν στην ομάδα Ιταλίας) οι οποίες επιδίωκαν να περιορίσουν τις προσπάθειες αυτές, προτείνοντας στους Ιταλούς παραγωγούς ποσόστωση εξαγωγής προς την υπόλοιπη Ευρώπη.

317 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, καθ' όλη την περίοδο κατά την οποία η SLM συμμετείχε μόνο σ' αυτήν την πτυχή της παραβάσεως (από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 10 Σεπτεμβρίου 2000 για την Επιτροπή), οι συζητήσεις που διεξήχθησαν παρουσία της δεν αφορούσαν την Αυστρία και, μολονότι αφορούσαν τη Γερμανία και τη Γαλλία , εντούτοις τούτο συνέβαινε σε χρονικές περιόδους κατά τις οποίες η SLM δεν πωλούσε ή δεν πωλούσε ακόμη προεντεταμένο χάλυβα στις χώρες αυτές. Οι ιδιαιτερότητες αυτές πρέπει να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του ύψους του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στην SLM.

318 Δεύτερον, ως προς τη διάρκεια της συμμετοχής της SLM στην ομάδα Ιταλίας, αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι άρχισε στις 10 Φεβρουαρίου 1997, όπως έκρινε η Επιτροπή, αλλά πρέπει το χρονικό αυτό σημείο να μετατεθεί στις 15 Απριλίου 1997 προκειμένου να ανταποκρίνεται στο απαιτούμενο επίπεδο αποδεικτικής ισχύος προκειμένου να διαπιστωθεί η συμμετοχή στην παράβαση. Συνεπώς πρέπει και αυτό να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο καθορισμού του ύψους του προστίμου.

319 Τρίτον, ως προς την έκταση της συμμετοχής της SLM στην ομάδα Ιταλίας πρέπει να τονιστεί ότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι, από τις 29 Νοεμβρίου 1999, η SLM γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι συμμετέχοντας στην ομάδα Ιταλίας, ελάμβανε μέρος σ' ένα ευρύτερο σύστημα το οποίο περιελάμβανε διάφορα επίπεδα και είχε ως σκοπό τη σταθεροποίηση της αγοράς του προεντεταμένου χάλυβα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν μείωση των τιμών (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 650, και σκέψη 129 ανωτέρω). Επομένως, μόνο σε ένα πολύ όψιμο στάδιο σε σχέση με τις λοιπές επιχειρήσεις η SLM έλαβε γνώση της ενιαίας παραβάσεως η οποία της προσάπτεται από την Επιτροπή.

320 Η ιδιαιτερότητα αυτή, περί της οποίας γίνεται μνεία στην προσβαλλόμενη απόφαση, πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη κατά το στάδιο καθορισμού του ύψους του προστίμου, δεδομένου ότι διαφοροποιεί την κατάσταση της SLM από αυτή άλλων επιχειρήσεων στις οποίες επιβλήθηκε πρόστιμο στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως, όπως είναι η Redaelli, η οποία συμμετείχε στην ομάδα Ιταλίας από τις απαρχές της ή οι οποίες τελούσαν σε γνώση όλων των πτυχών της ενιαίας παραβάσεως, Εντούτοις, πρέπει να τονιστεί ότι η κατάσταση της SLM διαφοροποιείται επίσης σε σημαντικό βαθμό από αυτήν των τριών επιχειρήσεων για τις οποίες η Επιτροπή έλαβε υπόψη της ότι η πανευρωπαϊκή διάσταση της παραβάσεως περιήλθε σε γνώση τους όψιμα. Εν προκειμένω, για τις Socitrel, Proderac και Fapricela, οι οποίες δραστηριοποιούνταν εντός της ομάδας Ισπανίας, η περιέλευση σε γνώση του συνολικού σχεδίου χρονολογείται το πρώτον από τον Μάιο του 2001 και όχι όπως για την SLM από τον Νοέμβριο του 1999. Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι η SLM όχι μόνον τελούσε σε γνώση της πανευρωπαϊκής διαστάσεως της παραβάσεως, αλλά και συμμετείχε πλήρως σ' αυτήν εν συνεχεία.

Λεπτομέρειες της συμμετοχής στην ομάδα Ευρώπης και στις λοιπές συνεννοήσεις

321 Δεν αμφισβητείται ότι η SLM δεν συμμετείχε στη συμφωνία του Νότου, στην ομάδα Ισπανίας, στον συντονισμό που αφορούσε τον πελάτη Addtek ή στην ομάδα Ζυρίχης που προηγήθηκε της ομάδας Ευρώπης.

322 Όσον αφορά την ομάδα Ευρώπης πρέπει να τονιστεί ότι η συμμετοχή της SLM σ' αυτήν την πτυχή της ενιαίας παραβάσεως ελήφθη υπόψη μόνο για την περίοδο από τις 11 Σεπτεμβρίου 2000 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002, πράγμα που ανταποκρίνεται στην περίοδο κατά την οποία η SLM άρχισε να διαθέτει τις αναγκαίες εγκρίσεις προκειμένου να εμπορεύεται προεντεταμένο χάλυβα σε ορισμένες χώρες οι οποίες αποτελούσαν το αντικείμενο της ομάδας Ευρώπης και κατά την οποία διεξάγονταν συζητήσεις με την ομάδα Ιταλίας σχετικά με την έκταση της ποσοστώσεως που θα μπορούσε να αναγνωριστεί στους Ιταλούς εξαγωγείς.

323 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η συμμετοχή της SLM στην παράβαση δεν ήταν ομοιόμορφη, αλλά προοδευτική. Η SLM συμμετείχε αρχικώς μόνο στην ομάδα Ιταλίας, από τον Απρίλιο 1997 έως τα τέλη Νοεμβρίου 1999, έλαβε γνώση της πανευρωπαϊκής διαστάσεως της ενιαίας παραβάσεως από τον Δεκέμβριο 1999, και, εν συνεχεία, συμμετείχε στην ομάδα Ευρώπης από τον Σεπτέμβριο 2000 έως τον Σεπτέμβριο 2002.

324 Η διαπίστωση αυτή αποτελεί στοιχείο το οποίο θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή στο πλαίσιο εκτιμήσεως του προστίμου που θα επιβαλλόταν στην SLM.

325 Εντούτοις πρέπει επίσης να τονιστεί ότι μια τέτοια διαπίστωση δεν σημαίνει ότι η συμμετοχή της SLM στην παράβαση ήταν τόσο περιορισμένη όσο ισχυρίζονται οι προσφεύγουσες. Πράγματι, από τη δικογραφία συνάγεται ότι, από το 2000, ο ρόλος της SLM εντός της ομάδας Ιταλίας, ιδίως όσον αφορά τις συζητήσεις που διεξήχθησαν με την ομάδα Ευρώπης προκειμένου να καθοριστεί ποσόστωση εξαγωγών, μπορεί να εξομοιωθεί προς τον ρόλο που είχαν τα βασικά μέλη της ομάδας Ιταλίας, ήτοι οι Redaelli, Itas, CB, ITC και Tréfileurope.

6. *Συμπέρασμα*

326 Κατά συνέπεια, από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην SLM και εν μέρει στην Ori Martin είναι αντίθετο προς την αρχή της αναλογικότητας, μεταξύ άλλων υπό την έννοια ότι δεν είναι επαρκώς εξατομικευμένο, εκ του λόγου ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της ορισμένες ιδιαιτερότητες της καταστάσεως της επιχειρήσεως αυτής, όταν της επέβαλε πρόστιμο ύψους 19,8 εκατομμυρίων ευρώ προ της εφαρμογής του νομίμου ανωτάτου ορίου του 10 %.

327 Ειδικότερα, το πρόστιμο που επέβαλε η Επιτροπή δεν συνεκτιμά το γεγονός ότι η SLM συμμετείχε μόνον όψιμα και προοδευτικά στην ενιαία παράβαση, περιοριζόμενη κατ' ουσίαν, αρχικώς, στις συνεννοήσεις που έγιναν εντός της ομάδας Ιταλίας όσον αφορά την ιταλική αγορά. Εν προκειμένω, η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη της, στο πλαίσιο υπολογισμού του ύψους του προστίμου, την ανυπαρξία συμφωνιών που θα παρείχαν στην SLM τη δυνατότητα να πωλεί σε ορισμένα κράτη μέλη πριν από ορισμένη ημερομηνία και την ανυπαρξία στοιχείων βάσει των οποίων θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η SLM εμπλέκεται στη σύμπραξη ακόμη και πριν από τη συμμετοχή της στις συναντήσεις της ομάδας Ιταλίας.

328 Επομένως, το άρθρο 2, σημείο 16, της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί στον βαθμό που επιβάλλει στις προσφεύγουσες δυσανάλογη κύρωση.

329 Οι συνέπειες των προεκτεθέντων εξετάζονται κατωτέρω, στο πλαίσιο της ζητούμενης εν προκειμένω ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας που παρέχεται στο Γενικό Δικαστήριο.

330 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η εξέταση των επιχειρημάτων των διαδίκων σχετικά με την αιτίαση περί παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ή των αιτιάσεων περί παραβάσεων ορισμένων σημείων των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, καθώς τα επιχειρήματα αυτά δεν είναι, εν προκειμένω, ικανά να ανατρέψουν ή να μεταβάλλουν το αποτέλεσμα της προεκτεθείσας εκτιμήσεως.

Δ – *Επί της ασυνήθιστα μεγάλης διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας*

1. *Επιχειρήματα των διαδίκων*

331 Η SLM υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας ήταν υπέρ το δέον μακρά. Εν προκειμένω, φρονεί ότι η διοικητική διαδικασία διήρκεσε οκτώ και πλέον έτη και ότι διέρρευσε χρονικό διάστημα έξι ετών μεταξύ των ελέγχων, οι οποίοι διεξήχθησαν στις 19 Σεπτεμβρίου 2002, και της αποστολής της ανακοινώσεως αιτιάσεων, στις 30 Σεπτεμβρίου 2008. Ωστόσο, η Επιτροπή γνώριζε, ήδη από το 2002, πολύ μεγάλο αριθμό πραγματικών περιστατικών επί των οποίων εν συνεχεία στήριξε την προσβαλλόμενη απόφαση, πολυάριθμες δε επιχειρήσεις έσπευσαν να συνεργαστούν. Κατά την SLM, η διαδικασία ολοκληρώθηκε με καθυστέρηση λόγω του πολύ μεγάλου αριθμού υπαλλήλων που επιλήφθηκαν διαδοχικά του φακέλου, λόγος για τον οποίο ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να υποχρεώσει την Επιτροπή να της παράσχει κατάλογο με τον αριθμό των υπαλλήλων που ασχολήθηκαν με τον φάκελο από το 2002 έως το 2010. Μετά από δέκα και πλέον έτη, η SLM υποστηρίζει ότι της είναι δυσχερές να δώσει εξηγήσεις για τα πραγματικά περιστατικά που της προσάπτονται, συχνά με έμμεσο τρόπο, βάσει χειρογράφων τα οποία άλλοι έχουν συντάξει. Ομοίως, η SLM υποστηρίζει ότι η Επιτροπή χρειάστηκε έξι έτη προκειμένου να αποφασίσει εάν θα έπρεπε να δεχθεί ή να απορρίψει την αίτησή της περί επιείκειας, την οποία υπέβαλε στις 30 Οκτωβρίου 2002 και η οποία απερρίφθη στις 19 Σεπτεμβρίου 2008, πράγμα που διακύβευσε το δικαίωμα της SLM να προετοιμάσει εγκαίρως την άμυνά της ούτως ώστε να μπορέσει να διασφαλίσει τη βέλτιστη προστασία των συμφερόντων της. Λόγω της βραδύτητας του διοικητικού μηχανισμού, η SLM δεν κατόρθωσε να προετοιμάσει την άμυνά της κατά τρόπο πρόσφορο όσον αφορά τα πρώτα έτη της συμμετοχής της στη σύμπραξη τα οποία ελήφθησαν υπόψη (1997 και 1998).

332 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά. Ως προς το αίτημα περί διενέργειας αποδεικτικής διαδικασίας, παρατηρεί μεταξύ άλλων ότι, λόγω της περιπλοκότητας της διαδικασίας, είναι άνευ ουσίας η γνωστοποίηση του αριθμού των υπαλλήλων που επιλήφθηκαν διαδοχικά του φακέλου.

2. *Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου*

333 Εισαγωγικώς πρέπει να τονιστεί ότι η SLM συνομολογεί ότι συμμετείχε στην παράβαση από το 1999. Το στοιχείο αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο εκτιμήσεως των συνεπειών ενδεχόμενης παραβιάσεως της αρχής της εύλογης προθεσμίας.

334 Η εύλογη διάρκεια των διοικητικών διαδικασιών στο πλαίσιο της πολιτικής του ανταγωνισμού συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την τήρηση της οποίας διασφαλίζουν τα δικαιοδοτικά όργανά της (βλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2012, Heineken Nederland και Heinekenκατά Επιτροπής, C-452/11 P, EU:C:2012:829, σημείο 97 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

335 Η αρχή της εύλογης διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας κατοχυρώνεται με το άρθρο 41, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, κατά το οποίο «κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας εξέταση των υποθέσεών του από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης» (απόφαση της 5ης Ιουνίου 2012, Imperial Chemical Industries κατά Επιτροπής, T-214/06, Συλλογή, EU:T:2012:275, σκέψη 284).

336 Το εύλογον της διάρκειας της διαδικαστικής φάσεως πρέπει να εκτιμάται ενόψει των συγκεκριμένων περιστάσεων κάθε υποθέσεως και, ιδίως, του όλου πλαισίου της, της συμπεριφοράς που επέδειξαν οι εμπλεκόμενοι στη διάρκεια της διαδικασίας, της σημασίας της υποθέσεως για τις διάφορες ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις και του βαθμού πολυπλοκότητάς της (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 20ής Απριλίου 1999, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Τ-305/94 έως Τ-307/94, Τ-313/94 έως Τ-316/94, Τ-318/94, Τ-325/94, Τ-328/94, Τ-329/94 και Τ-335/94, Συλλογή, EU:T:1999:80, σκέψη 126) καθώς και, ενδεχομένως, των στοιχείων ή των αποδείξεων που είναι δυνατό να εισφέρει η Επιτροπή σε σχέση με τις πράξεις έρευνας που διενεργήθηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία.

337 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η διοικητική διαδικασία υποδιαιρείται σε δύο διαδοχικά στάδια, εκ των οποίων το καθένα έχει τη δική του εσωτερική λογική. Το πρώτο εξ αυτών, το οποίο εκτείνεται έως την ανακοίνωση αιτιάσεων, έχει ως σημείο αφετηρίας την ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή, ασκώντας τις εξουσίες που της έχει δώσει ο νομοθέτης της Ένωσης, λαμβάνει μέτρα που συνεπάγονται τον καταλογισμό παραβάσεως, παρέχει δε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να λάβει θέση σχετικά με τον προσανατολισμό της διαδικασίας. Το δεύτερο στάδιο εκτείνεται από την ανακοίνωση αιτιάσεων μέχρι την έκδοση της τελικής αποφάσεως. Το στάδιο αυτό παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να τοποθετηθεί οριστικά επί της προσαπτομένης παραβάσεως (απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied κατά Επιτροπής, C-105/04 P, Συλλογή, EU:C:2006:592, σκέψη 38).

338 Από τη νομολογία προκύπτει ότι η παραβίαση της αρχής της εύλογης διάρκειας της διαδικασίας μπορεί να έχει δύο ειδών συνέπειες.

339 Αφ' ενός, εάν η υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της διαδικασίας είχε επίπτωση στην έκβασή της, πρόκειται για ελάττωμα ικανό να επιφέρει την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ., συναφώς, απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2006, Technische Unie κατά Επιτροπής, C-113/04 P, Συλλογή, EU:C:2006:593, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

340 Διευκρινίζεται ότι, όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού, η υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της διαδικασίας συνιστά λόγο ακυρώσεως μόνο σε περίπτωση αποφάσεως περί διαπιστώσεως παραβάσεων, εφόσον έχει αποδειχθεί ότι η παραβίαση της αρχής αυτής έθιξε τα δικαιώματα άμυνας των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων. Εκτός της ειδικής αυτής περιπτώσεως, η μη τήρηση της υποχρεώσεως εκδόσεως αποφάσεως εντός ευλόγου χρόνου δεν επηρεάζει το κύρος της διοικητικής διαδικασίας στο πλαίσιο του κανονισμού 1/2003 (βλ. απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2003, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied κατά Επιτροπής, Τ-5/00 και Τ-6/00, Συλλογή, EU:T:2003:342, σκέψη 74 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, επικυρωθείσα κατ' αναίρεση με την απόφαση Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied κατά Επιτροπής, σκέψη 337 ανωτέρω, EU:C:2006:592, σκέψεις 42 και 43).

341 Εντούτοις, καθόσον ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, αρχή της οποίας ο θεμελιώδης χαρακτήρας υπογραμμίστηκε πλείστες όσες φορές από τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή, EU:C:1983:313, σκέψη 7), είναι κεφαλαιώδους σημασίας σε διαδικασίες όπως η επίμαχη εν προκειμένω, πρέπει να αποφευχθεί τόσο το ενδεχόμενο τα δικαιώματα αυτά να θιγούν ανεπανόρθωτα λόγω της υπερβολικής διάρκειας του ερευνητικού σταδίου όσο και το ενδεχόμενο η υπερβολική αυτή διάρκεια να εμποδίσει τη συγκέντρωση αποδείξεων για να αναιρεθεί η ύπαρξη μορφών συμπεριφοράς ικανών να στοιχειοθετήσουν ευθύνη των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Ως εκ τούτου, η εξέταση του ενδεχομένου παρακωλύσεως της ασκήσεως των δικαιωμάτων άμυνας δεν πρέπει να περιορισθεί μόνο στο στάδιο κατά το οποίο τα δικαιώματα αυτά παράγουν τα πλήρη αποτελέσματά τους, δηλαδή στο δεύτερο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας. Η αξιολόγηση της αιτίας στην οποία οφείλεται η τυχόν συρρίκνωση της αποτελεσματικότητας των δικαιωμάτων άμυνας πρέπει να επεκταθεί σε ολόκληρη τη

διαδικασία αυτή, λαμβανομένης υπόψη της συνολικής διάρκειάς της (απόφαση Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied κατά Επιτροπής, σκέψη 337 ανωτέρω, EU:C:2006:592, σκέψη 50).

342 Αφ' ετέρου, εάν η υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της διαδικασίας δεν ασκεί επιρροή στην έκβασή της, η παραβίαση αυτή ενδέχεται να οδηγήσει το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, να θεραπεύσει κατά τον δέοντα τρόπο την παραβίαση που απορρέει από την υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας, μειώνοντας, ενδεχομένως, το πρόστιμο που επιβλήθηκε (βλ., συναφώς, αποφάσεις Technische Unie κατά Επιτροπής, σκέψη 339 ανωτέρω, EU:C:2006:593, σκέψεις 202 έως 204, και της 16ης Ιουνίου 2011, Heineken Nederland και Heineken κατά Επιτροπής, Τ-240/07, Συλλογή, EU:T:2011:284, σκέψεις 429 και 434, επικυρωθείσα κατ' αναίρεση με την απόφαση Heineken Nederland και Heineken κατά Επιτροπής, σκέψη 334 ανωτέρω, EU:C:2012:829, σκέψη 100).

343 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, προκειμένου μια μακροχρόνια διοικητική διαδικασία να μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά παραβίαση της αρχής της εύλογης προθεσμίας, η διάρκεια αυτής της διαδικασίας πρέπει να χαρακτηρίζεται ως υπέρμετρα μεγάλη.

344 Εν προκειμένω, τέσσερα ήταν τα διαδοχικά στάδια της διοικητικής διαδικασίας εκ των οποίων το πρώτο ήταν προγενέστερο της ανακοινώσεως αιτιάσεων και τα τρία επόμενα μεταγενέστερα της εν λόγω ανακοινώσεως.

345 Το πρώτο άρχισε στις 9 Ιανουαρίου 2002, με τη γνωστοποίηση από την Bundeskartellamt των εγγράφων που αναφέρθηκαν στη σκέψη 23 ανωτέρω και περατώθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2008 με την ανακοίνωση των αιτιάσεων.

346 Κατόπιν άρχισε το δεύτερο στάδιο (βλ. σκέψεις 33 έως 39 ανωτέρω), το οποίο περατώθηκε με την έκδοση της αρχικής αποφάσεως στις 30 Ιουνίου 2010.

347 Μετά την άσκηση των πρώτων προσφυγών (βλ. σκέψη 10 ανωτέρω), η Επιτροπή εξέδωσε στις 30 Σεπτεμβρίου 2010 την πρώτη τροποποιητική απόφαση (βλ. σκέψη 4 ανωτέρω), προκειμένου να διορθώσει διάφορα σφάλματα που είχε εντοπίσει στην αρχική απόφαση, περατώνοντας έτσι το τρίτο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας.

348 Τέλος, στις 4 Απριλίου 2011, περατώθηκε το τέταρτο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, με την έκδοση, από την Επιτροπή, της δεύτερης τροποποιητικής αποφάσεως, με την οποία η Επιτροπή δέχθηκε να μειώσει το πρόστιμο που είχε επιβληθεί, αφ' ενός, στις ArcelorMittal, ArcelorMittal Verderio, ArcelorMittal Fontaine και ArcelorMittal Wire France, και αφ' ετέρου, στις SLM και Ori Martin (βλ. σκέψη 6 ανωτέρω).

349 Πρέπει να τονιστεί ευθύς εξ αρχής ότι ο υπό εξέταση λόγος ακυρώσεως δεν αφορά παρά μόνον τα δύο πρώτα στάδια της διοικητικής διαδικασίας.

350 Στις 17 Δεκεμβρίου 2013, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας του άρθρου 64 του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991, το Γενικό Δικαστήριο απηύθυνε έγγραφη ερώτηση στην Επιτροπή, ζητώντας αναλυτική περιγραφή των ενεργειών της μετά τους ελέγχους που διενεργήθηκαν στις 19 και 20 Σεπτεμβρίου 2002 και έως την έκδοση της αρχικής αποφάσεως.

351 Η Επιτροπή απήντησε στην ερώτηση αυτή με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 28 Φεβρουαρίου 2014.

352 Αντίγραφο της απαντήσεως της Επιτροπής διαβιβάστηκε στις προσφεύγουσες από τη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου.

353 Η Επιτροπή παραθέτει, στην απάντησή της, κατά τρόπο αναλυτικό και πειστικό, τις ενέργειές της καθ' όλη τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και τους λόγους για τους οποίους η διαδικασία διήρκεσε από το 2002 έως το 2010.

354 Η διάρκεια της διαδικασίας οφείλεται σε πολλούς παράγοντες εν προκειμένω.

355 Προς τούτο πρέπει να ληφθούν υπόψη η διάρκεια της συμπράξεως (άνω των 18 ετών), η ιδιαιτέρως εκτενής γεωγραφική της διάσταση (η σύμπραξη αφορούσε την πλειονότητα των κρατών μελών), η διοργάνωση της συμπράξεως από γεωγραφικής και χρονολογικής απόψεως (οι διάφορες ομάδες), ο αριθμός των συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των διαφόρων ομάδων (άνω των 500), ο αριθμός των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων (17), ο αριθμός των αιτήσεων περί επιείκειας και ο ιδιαίτερα σημαντικός όγκος των καταρτισθέντων σε διάφορες γλώσσες εγγράφων τα οποία είτε προσκομίστηκαν στο πλαίσιο αυτό είτε κατασχέθηκαν κατά τους ελέγχους και έπρεπε να εξεταστούν από την Επιτροπή, οι διάφορες αιτήσεις παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών που υποχρεώθηκε να αποστείλει η Επιτροπή σε διάφορες εμπλεκόμενες εταιρίες ανάλογα με την πρόοδο που είχε σε σχέση με την κατανόηση της συμπράξεως, ο αριθμός των αποδεκτών της ανακοινώσεως των αιτιάσεων (άνω των 40), ο αριθμός των γλωσσών διαδικασίας (8), καθώς και οι διάφορες αιτήσεις σχετικά με την ικανότητα καταβολής του προστίμου (14).

356 Περαιτέρω πρέπει, επίσης, να τονιστεί ότι η SLM δεν διευκρινίζει τον τρόπο προσβολής των δικαιωμάτων της άμυνας λόγω της διάρκειας της διαδικασίας. Τα στοιχεία που προσκομίστηκαν συναφώς είναι άνευ σημασίας. Συγκεκριμένα, η SLM υποστηρίζει ότι εμποδίστηκε να προετοιμάσει κατά τρόπο ενδεδειγμένο την άμυνά της όσον αφορά τα πρώτα έτη κατά τα οποία θεωρήθηκε ότι συμμετείχε στην σύμπραξη (1997 και 1998), όμως τούτο οφείλεται στην ίδια και μόνο, δεδομένου ότι, ήδη από το φθινόπωρο του 2002, είχε ενημερωθεί για την έρευνα που διεξήγαγε η Επιτροπή σε σχέση με την σύμπραξη στην οποία της προσαπτόταν ότι συμμετείχε. Ομοίως, όσον αφορά την περίσταση σχετικά με την καθυστερημένη απάντηση στην αίτηση περί επιείκειας που υπέβαλε η SLM, ο χρόνος τον οποίο χρειάστηκε η Επιτροπή προκειμένου να της απαντήσει, θα έπρεπε να την παρακινήσει να λάβει τα μέτρα της και να οργανώσει τη γραμμή άμυνάς της το ταχύτερο δυνατόν μετά την έναρξη της έρευνας το φθινόπωρο του 2002. Ως προς την προβαλλόμενη δυσχέρεια να εκφέρει άποψη για τα πραγματικά περιστατικά που της προσάπτονταν λόγω του χρονικού διαστήματος που είχε διαρρεύσει, πρόκειται για περίσταση η οποία θα έπρεπε, εν αντιθέσει προς όσα υποστηρίζει η SLM, να την παρακινήσει να δράσει με ταχύτητα και όχι να αναμένει να διασκορπιστούν τα αποδεικτικά στοιχεία και τα πρόσωπα.

357 Συνεπώς, βάσει των προσκομισθέντων από την Επιτροπή στοιχείων, από τα οποία συνάγεται ο ιδιαίτερα περίπλοκος χαρακτήρας της υποθέσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, παρά τη μακρά διάρκεια της διαδικασίας, αυτή δεν πρέπει να χαρακτηριστεί ως υπέρμετρη. Επομένως, η Επιτροπή δεν υπερέβη την εύλογη διάρκεια της διαδικασίας και, ως εκ τούτου, ο συγκεκριμένος λόγος ακυρώσεως κρίνεται απορριπτέος.

Ε – *Επί του καταλογισμού της ευθύνης για την παράβαση στη μητρική εταιρία*

358 Η Ori Martin υποστηρίζει ότι η Επιτροπή της καταλόγισε εσφαλμένως την ευθύνη εις ολόκληρον ενός μέρους της παραβάσεως που προκύπτει, βάσει των όσων διαλαμβάνουν οι αιτιολογικές σκέψεις 862 έως 875 της προσβαλλομένης αποφάσεως, από το τεκμήριο της καθοριστικής επιρροής, το οποίο θεμελιώνεται στο γεγονός ότι αυτή κατείχε σχεδόν εξ ολοκλήρου το κεφάλαιο της SLM μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 1999 και 19ης Σεπτεμβρίου 2002 (βλ. σκέψη 132 ανωτέρω).

1. *Επιχειρήματα των διαδίκων*

359 Πρώτον, η Ori Martin υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι τα προσκομισθέντα στοιχεία προς ανατροπή του τεκμηρίου ασκήσεως καθοριστικής επιρροής στερούνταν σημασίας, ανήγαγε ένα απλό τεκμήριο σε αμάχητο τεκμήριο. Κατά την άποψή της, τούτο αντιβαίνει στο άρθρο 101 ΣΛΕΕ, στην αρχή της προσωπικής ευθύνης, στην αρχή του προσωποπαγούς χαρακτήρα των ποινών, καθώς και στην αρχή της περιορισμένης ευθύνης η οποία διέπει το εταιρικό δίκαιο. Φρονεί δε ότι η ανατροπή του τεκμηρίου δεν πρέπει να απαιτεί την απόδειξη της αδυναμίας της μητρικής εταιρίας να ασκεί καθοριστική επιρροή επί της θυγατρικής της, αλλά μόνον την απόδειξη ότι δεν ασκήθηκε τέτοια επιρροή.

360 Εν προκειμένω, το γεγονός ότι η Ori Martin είχε, ως μέτοχος, συμφέρον και ρόλο έναντι της SLM να προστατεύσει τα οικονομικά συμφέροντά της (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 874) δεν αρκεί για να της καταλογιστεί η παράνομη συμπεριφορά της SLM. Υποστηρίζει δε ότι ένα τέτοιο συμφέρον δεν είναι παρά μόνον η φυσιολογική συνέπεια της κατοχής μέρους του κεφαλαίου μιας εταιρίας, χωρίς εξάλλου να πρόκειται κατ' ανάγκην για το σύνολο ή έστω για το μεγαλύτερο μέρος του κεφαλαίου αυτού. Κατ' αρχήν, μια παράβαση δεν μπορεί να καταλογιστεί σε πρόσωπο το οποίο δεν την διέπραξε, ή, εν πάση περιπτώσει, η παράβαση αυτή δεν μπορεί να του καταλογιστεί χωρίς τούτο να προβλέπεται ρητώς και εκ των προτέρων από κανόνα. Η Επιτροπή θα έπρεπε να αποδείξει ότι πρόθεση της Ori Martin ήταν να συμβάλλει με τη δική της συμπεριφορά στους κοινούς σκοπούς που επεδίωκε το σύνολο των συμμετεχόντων και ότι τελούσε σε γνώση των συγκεκριμένων συμπεριφορών που σκόπευαν να υιοθετήσουν ή είχαν υιοθετήσει οι άλλες επιχειρήσεις στο πλαίσιο της επιδιώξεως των ίδιων σκοπών ή ότι μπορούσε ευλόγως να τις προβλέψει και ήταν έτοιμη να αποδεχθεί τον συναφή κίνδυνο.

361 Δεύτερον, η Ori Martin υποστηρίζει ότι τα προσκομισθέντα στοιχεία προς ανατροπή του τεκμηρίου είναι κρίσιμα εν προκειμένω. Η Ori Martin υποστηρίζει ότι ανέκαθεν δρούσε ως εταιρία χαρτοφυλακίου και ότι η συμμετοχή στην SLM ήταν μόνον οικονομικού χαρακτήρα. Η Ori Martin ουδέποτε άσκησε ευθέως δραστηριότητες στον τομέα του προεντεταμένου χάλυβα. Επομένως, δεν εμπλέκεται στις παράνομες συμπεριφορές της SLM. Η Ori Martin δεν γνώριζε ούτε μπορούσε να γνωρίζει τις αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορές της SLM. Ειδικότερα, η Ori Martin ουδέποτε παρενέβη στις στρατηγικές επιλογές ή στις επενδυτικές αποφάσεις της SLM. Δεν διαθέτει επιχειρησιακό σχήμα ούτε απασχολεί εργαζομένους. Τα τρία μέλη του διοικητικού της συμβουλίου ουδεμία γνώση έχουν σχετικά με τον τομέα του χάλυβα. Η ανυπαρξία παρεμβάσεως της Ori Martin στην SLM αποδεικνύεται από τα πρακτικά των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου και της γενικής συνελεύσεως των μετόχων. Μόνον περιστασιακά η SLM απευθυνόταν στον όμιλο Ori Martin για την αγορά σύρματος. (2 % των αγορών κατά την περίοδο 1995-2001). Περαιτέρω, η Ori Martin επικαλείται επίσης την ανυπαρξία «ροής πληροφοριών» μεταξύ της ίδιας και της SLM. Εξάλλου, το φυσικό πρόσωπο που συμμετείχε στην σύμπραξη για λογαριασμό της SLM δρούσε με δική του πρωτοβουλία και με απόλυτη ανεξαρτησία. Ουδέποτε είχε τον παραμικρό ρόλο εντός της Ori Martin.

362 Τρίτον, η Ori Martin υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν εξήγησε με την προσβαλλόμενη απόφαση τους λόγους για τους οποίους το γεγονός ότι η SLM δεν είχε υποχρέωση λογοδοσίας έναντι της Ori Martin δεν συνιστούσε στοιχείο δυνάμενο να αποδείξει την αυτονομία της συμπεριφοράς της. Υπό το πρίσμα των στοιχείων που προσκομίστηκαν στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, η Επιτροπή θα έπρεπε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η συμπεριφορά της SLM δεν μπορούσε να καταλογιστεί στην Ori Martin, αποκλειόταν δε οποιαδήποτε άσκηση επιρροής εκ μέρους της επί της θυγατρικής της. Εν προκειμένω, αυτά τα αποδεικτικά στοιχεία είτε ελήφθησαν υπόψη είτε παραμερίστηκαν χωρίς να υπάρξει μια συνολική εκτίμηση, ή ακόμη και απορρίφθηκαν με τόσο γενικόλογη αιτιολογία ώστε η απόρριψή τους να είναι ακατανόητη.

363 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα αυτά. Υποστηρίζει ότι κανένα από τα στοιχεία που προσκόμισε η Ori Martin δεν μπορεί να ανατρέψει το τεκμήριο ασκήσεως καθοριστικής επιρροής. Όσον αφορά τα χαρακτηριστικά των διοικητικών υπαλλήλων της Ori Martin και το περιεχόμενο των πρακτικών των διοικητικών συμβουλίων και των γενικών συνελεύσεων της Ori Martin, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, καθώς τα στοιχεία αυτά δεν προβλήθηκαν στο πλαίσιο της απαντήσεως στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, αλλά μόνο με την προσφυγή, η Ori Martin δεν μπορεί να τα επικαλεστεί για να αμφισβητήσει την εκτίμηση στην οποία προέβη η προσβαλλόμενη απόφαση.

2. *Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου*

364 Από τη δικογραφία συνάγεται ότι η Ori Martin κατείχε το 100 % του κεφαλαίου της θυγατρικής της SLM μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 1999 και 31ης Οκτωβρίου 2001. Από τη δικογραφία συνάγεται, επίσης, ότι η Ori Martin κατείχε άμεσα το 98 % της ίδιας θυγατρικής και, έμμεσα, το 2 % της θυγατρικής αυτής μέσω της Ori Martin Lux SA, μεταξύ 1ης Νοεμβρίου 2001 και 19ης Σεπτεμβρίου 2002 (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 867).

365 Περαιτέρω, από την προσβαλλόμενη απόφαση συνάγεται ότι η Επιτροπή έκρινε ότι η Ori Martin είχε ασκήσει καθοριστική επιρροή επί της SLM από 1ης Ιανουαρίου 1999 έως 19 Σεπτεμβρίου 2002 βάσει της πλήρους ή σχεδόν πλήρους κυριότητας της SLM από την Ori Martin κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 868).

366 Μολονότι η σχέση που συνδέει την Ori Martin, μητρική εταιρία, με τη θυγατρική της, την SLM, δεν αμφισβητείται στην παρούσα υπόθεση, εντούτοις τούτο δεν συμβαίνει με τη συνέπεια που αντλεί εντεύθεν η Επιτροπή. Συγκεκριμένα, η Ori Martin ζητεί να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση στον βαθμό που της καταλογίζει την ευθύνη για την παράνομη συμπεριφορά της SLM κατά την προπαρατεθείσα περίοδο. Υποστηρίζει δε ότι ο καταλογισμός αυτός είναι εσφαλμένος για τους εξής λόγους.

367 Σε επίπεδο αρχών, η Ori Martin υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραμόρφωσε τη φύση και το περιεχόμενο του τεκμηρίου της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής, το οποίο έχει καθιερώσει η νομολογία, θεωρώντας ότι ο χαρακτηρισμός μιας σχέσεως ως σχέσεως σχεδόν αποκλειστικής κυριότητας της θυγατρικής εταιρίας από τη μητρική εταιρία αρκεί ούτως ώστε να μη χρειάζεται να αποδειχθεί η πραγματική άσκηση μια τέτοιας επιρροής. Η Επιτροπή δεν μπορούσε να αρκεστεί μόνο στην ιδιότητα του μετόχου προκειμένου να καταλογίσει τη συμπεριφορά της θυγατρικής στην μητρική της εταιρία. Θα έπρεπε να αποδείξει ότι η Ori Martin ευθύνεται εν γένει με τον έναν ή τον άλλον τρόπο προτιθέμενη να συμβάλλει με τη δική της συμπεριφορά στην παράβαση ή μη δυνάμενη να την αγνοήσει.

368 Για τον λόγο αυτό, η Ori Martin επικαλείται, αφ' ενός, παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, παραβίαση της αρχής της προσωπικής ευθύνης και της αρχής του προσωποπαγούς χαρακτήρα των ποινών, δυνάμει των οποίων μια πράξη δεν μπορεί να καταλογιστεί σε πρόσωπο το οποίο δεν την τέλεσε και, αφ' ετέρου, παραβίαση των αρχών της νομικής προσωπικότητας και της περιορισμένης ευθύνης που δέχεται εντός της Ένωσης το εταιρικό δίκαιο και οι οποίες σκοπούν στον εντοπισμό της ευθύνης στην εταιρία η οποία τέλεσε τις πράξεις που θεμελιώνουν την ευθύνη αυτή και όχι στον όμιλο στον οποίο αυτή ανήκει.

369 Επί του πρακτικού πεδίου, η Ori Martin υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν εκτίμησε ορθώς τα διάφορα αποδεικτικά στοιχεία που επικαλέστηκε στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας τα οποία, εάν είχαν δεόντως εκτιμηθεί, θα αποδείκνυαν ότι δεν μπορούσε να ασκήσει καθοριστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της SLM. Εξάλλου, την απόδειξη αυτή ενισχύουν τα συμπληρωματικά επιχειρήματα που προβλήθηκαν συναφώς ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

370 Στο πλαίσιο αυτό, η Ori Martin επικαλείται την εσφαλμένη εκτίμηση των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών από την Επιτροπή, καθώς και την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, και την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως και της αρχή της χρηστής διοικήσεως.

Επί του τεκμηρίου της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής

371 Υποστηρίζοντας ότι, προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη επιχειρήσεως κατά την έννοια του δικαίου της Ένωσης, η Επιτροπή θα έπρεπε να αποδείξει ότι η μητρική εταιρία ασκεί πράγματι την καθοριστική επιρροή που η Ori Martin θα μπορούσε να έχει λόγω της σημαντικής συμμετοχής της στη θυγατρική της και ότι θα αρκούσε για την Ori Martin να αποδείξει ότι η εν λόγω επιρροή δεν ασκήθηκε προκειμένου να ανατρέψει το τεκμήριο χωρίς να χρειαστεί να αποδείξει ότι της ήταν αδύνατο να ασκήσει τέτοια επιρροή (βλ. σκέψη 359 ανωτέρω), η Ori Martin παρανοεί τη φύση και το περιεχόμενο του τεκμηρίου που έχει καθιερώσει η νομολογία στις περιπτώσεις αυτές.

372 Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, η έννοια της επιχειρήσεως περιλαμβάνει κάθε οντότητα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος στο οποίο υπάγεται και του τρόπου χρηματοδοτήσεώς της. Συναφώς, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει αφ' ενός ότι, στο πλαίσιο αυτό, η επιχείρηση πρέπει να νοείται ως ενιαία οικονομική οντότητα, έστω και αν από νομική άποψη αποτελείται από περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, και, αφ' ετέρου, ότι, όταν μια τέτοια οικονομική οντότητα παραβαίνει τους κανόνες του ανταγωνισμού, η παράβαση της καταλογίζεται σύμφωνα με την αρχή της προσωπικής ευθύνης (βλ. αποφάσεις της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-97/08 P, Συλλογή, EU:C:2009:536, σκέψεις 54 έως 56 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, της 29ης Σεπτεμβρίου 2011, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, C-521/09 P, Συλλογή, EU:C:2011:620, σκέψη 53 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 11ης Ιουλίου 2013, Επιτροπή κατά Stichting Administratiekantoor Portielje, C-440/11 P, Συλλογή, EU:C:2013:514, σκέψεις 36 και 37 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

373 Όσον αφορά τις περιστάσεις υπό τις οποίες ένα νομικό πρόσωπο, μολονότι δεν έχει διαπράξει παράβαση, ενδέχεται, εντούτοις, να υποστεί κύρωση, αποτελεί πάγια νομολογία ότι η συμπεριφορά θυγατρικής εταιρίας μπορεί να καταλογισθεί στη μητρική εταιρία, ιδίως όταν η θυγατρική, καίτοι έχει χωριστή νομική προσωπικότητα, δεν καθορίζει αυτοτελώς τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλά ουσιαστικά εφαρμόζει τις οδηγίες της μητρικής εταιρίας, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των οικονομικών, οργανωτικών και νομικών δεσμών μεταξύ των δύο αυτών νομικών προσώπων (αποφάσεις Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2009:536, σκέψη 58, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2011:620, σκέψη 54, και Επιτροπή κατά Stichting Administratiekantoor Portielje και Gosselin Group, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2013:514, σκέψη 38).

374 Δεδομένου ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, η μητρική και η θυγατρική εταιρία συναποτελούν τμήμα της ίδιας οικονομικής οντότητας και, επομένως, συνιστούν μία και μόνη επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή μπορεί να απευθύνει απόφαση περί επιβολής προστίμου στη μητρική εταιρία, χωρίς να απαιτείται να αποδείξει την εμπλοκή της εταιρίας αυτής στην παράβαση (αποφάσεις Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2009:536, σκέψη 59, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2011:620, σκέψη 55, και Επιτροπή κατά Stichting Administratiekantoor Portielje και Gosselin Group, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2013:514, σκέψη 39).

375 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι, στην συγκεκριμένη περίπτωση κατά την οποία μια εταιρία κατέχει το σύνολο ή σχεδόν το σύνολο του κεφαλαίου της θυγατρικής της η οποία διέπραξε παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού της Ένωσης, υφίσταται αμάχητο τεκμήριο κατά το οποίο αυτή η μητρική εταιρία ασκεί πράγματι καθοριστική επιρροή επί της θυγατρικής της (στο εξής: τεκμήριο της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής) (αποφάσεις Akzo Nobel κ.λπ. κατά

Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2009:536, σκέψη 60, Elf Aquitainekατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2011:620, σκέψη 56, κατά Επιτροπή κατά Stichting Administratiekantoor Portielje και Gosselin Group, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2013:514, σκέψη 40).

376 Υπ' αυτές τις συνθήκες, αρκεί να αποδείξει η Επιτροπή ότι η μητρική εταιρία κατέχει το σύνολο ή σχεδόν το σύνολο του κεφαλαίου της θυγατρικής της, ώστε να ισχύσει το τεκμήριο ότι η πρώτη ασκεί καθοριστική επιρροή στην εμπορική πολιτική της δεύτερης. Στη συνέχεια, η Επιτροπή θα είναι σε θέση να θεωρήσει τη μητρική εταιρία συνυπεύθυνη για την καταβολή του επιβληθέντος στη θυγατρική προστίμου, εκτός εάν η μητρική εταιρία, στην οποία απόκειται να ανατρέψει αυτό το τεκμήριο, αποδείξει ότι, κατ' ουσίαν, η θυγατρική της ενεργεί αυτοτελώς στην αγορά (αποφάσεις Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2009:536, σκέψη 61, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2011:620, σκέψη 57, και Επιτροπή κατά Stichting Administratiekantoor Portielje και Gosselin Group, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2013:514, σκέψη 41).

377 Το τεκμήριο της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής αφορά αποκλειστικώς τη διασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ της σημασίας, αφ' ενός, του σκοπού που συνίσταται στην καταστολή των συμπεριφορών που είναι αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, ειδικώς προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, και στην αποτροπή της επαναλήψεώς τους και, αφ' ετέρου, των επιταγών ορισμένων γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης, όπως, ιδίως, οι αρχές του τεκμηρίου αθωότητας, του προσωποπαγούς χαρακτήρα των ποινών και της ασφάλειας δικαίου καθώς και των δικαιωμάτων άμυνας, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ισότητας των όπλων. Αυτός είναι κυρίως ο λόγος για τον οποίο το τεκμήριο αυτό είναι μαχητό (απόφαση Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2011:620, σκέψη 59).

378 Εξάλλου πρέπει να υπομνησθεί ότι το εν λόγω τεκμήριο βασίζεται στη διαπίστωση ότι, αφ' ενός, πλην όλως εξαιρετικών περιστάσεων, εταιρία που κατέχει το σύνολο του κεφαλαίου θυγατρικής μπορεί αποκλειστικώς λόγω της ως άνω κατοχής κεφαλαίου να ασκήσει καθοριστική επιρροή στη συμπεριφορά της οικείας θυγατρικής, και, αφ' ετέρου, είναι κατά κανόνα προσφορότερο η απουσία έμπρακτης ασκήσεως της εν λόγω εξουσίας επιρροής να αναζητηθεί στη σφαίρα των προσώπων έναντι των οποίων ισχύει το τεκμήριο αυτό (απόφαση Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2011:620, σκέψη 60).

379 Υπ' αυτές τις συνθήκες, εάν για την ανατροπή του εν λόγω τεκμηρίου αρκούσε απλώς και μόνον η προβολή από τον ενδιαφερόμενο μη τεκμηριωμένων ισχυρισμών, το τεκμήριο αυτό θα καθίστατο σε μεγάλο βαθμό άνευ χρησιμότητας (απόφαση Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2011:620, σκέψη 61).

380 Επίσης, κατά τη νομολογία, ένα τεκμήριο, έστω και αν είναι δύσκολο να ανατραπεί, παραμένει εντός αποδεκτών ορίων εφόσον είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, υπάρχει η δυνατότητα ανταποδείξεως και διασφαλίζονται τα δικαιώματα άμυνας (βλ. απόφαση Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2011:620, σκέψη 62 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

381 Από τη νομολογία συνάγεται επίσης ότι, για να διαπιστωθεί αν η θυγατρική εταιρία καθορίζει αυτοτελώς την εμπορική πολιτική της, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα κρίσιμα στοιχεία που αφορούν τους οργανωτικούς, οικονομικούς και νομικούς δεσμούς μεταξύ αυτής της θυγατρικής και της μητρικής εταιρίας, τα οποία ενδέχεται να διαφέρουν ανάλογα με την περίπτωση και τα οποία, επομένως, δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εξαντλητικής απαριθμήσεως (αποφάσεις Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2009:536, σκέψη 74, Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2011:620, σκέψη 58, και Επιτροπή κατά Stichting Administratiekantoor Portielje και Gosselin Group, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2013:514, σκέψη 60).

382 Κατά συνέπεια, όπως υπεμνήσθη ανωτέρω, στη συγκεκριμένη περίπτωση κατά την οποία –όπως εν προκειμένω– μια μητρική εταιρία κατέχει το σύνολο ή σχεδόν το σύνολο του κεφαλαίου της θυγατρικής της, η οποία θεωρείται ότι έχει παραβεί τους κανόνες του ανταγωνισμού της Ένωσης, υφίσταται μαχητό τεκμήριο κατά το οποίο αυτή η μητρική εταιρία ασκεί πράγματι καθοριστική επιρροή επί της θυγατρικής της.

383 Επομένως, εν αντιθέσει προς όσα υποστηρίζει η Ori Martin (βλ. σκέψη 360 ανωτέρω), οσάκις μια μητρική εταιρία και η θυγατρική της αποτελούν μέρος μίας και μόνης επιχειρήσεως κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, αυτό που παρέχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να απευθύνει απόφαση επιβολής προστίμων στη μητρική εταιρία ενός ομίλου εταιριών δεν είναι κατ' ανάγκη η εκ μέρους της μητρικής παρακίνηση της θυγατρικής της να διαπράξει παράβαση ούτε, κατά μείζονα λόγο, η εμπλοκή της πρώτης στην παράβαση, αλλά το γεγονός ότι οι εν λόγω εταιρίες αποτελούν μία και μόνη επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ (απόφαση Elf Aquitaine κατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2011:620, σκέψη 88, βλ. επίσης σκέψη 374 ανωτέρω).

384 Ομοίως, η Επιτροπή δεν υποχρεούται, προκειμένου να εφαρμόσει το τεκμήριο της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής σε δεδομένη περίσταση, να προσκομίσει ενδείξεις συμπληρωματικές αυτών που αποδεικνύουν τη δυνατότητα εφαρμογής και τη λειτουργία του τεκμηρίου αυτού (βλ. απόφαση Elf Aquitainekατά Επιτροπής, σκέψη 372 ανωτέρω, EU:C:2011:620, σκέψη 80 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

385 Υπό το πρίσμα της προπαρατεθείσας νομολογίας, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ορθώς η Επιτροπή επικαλέστηκε το τεκμήριο της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η Ori Martin κατείχε το σύνολο ή σχεδόν το σύνολο του κεφαλαίου της SLM από 1ης Ιανουαρίου 1999 έως 19 Σεπτεμβρίου 2002, χωρίς να απαιτείται από αυτήν να επικαλεστεί συναφώς και άλλα στοιχεία.

386 Περαιτέρω πρέπει να υπομνησθεί ότι, υπό το πρίσμα του μαχητού χαρακτήρα του, το εν λόγω τεκμήριο δεν συνεπάγεται τον αυτόματο καταλογισμό της ευθύνης στην μητρική εταιρία που κατέχει το σύνολο του εταιρικού κεφαλαίου της θυγατρικής της, πράγμα το οποίο θα αντέβαινε στην αρχή της προσωπικής ευθύνης στην οποία στηρίζεται το δίκαιο του ανταγωνισμού της Ένωσης (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2011, General Química κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-90/09 P, Συλλογή, EU:C:2011:21, σκέψεις 51 και 52).

387 Εξάλλου, η Ori Martin δεν μπορεί να προβάλλει ούτε ότι η αρχή του προσωποπαγούς χαρακτήρα των ποινών παραβιάστηκε εν προκειμένω. Δυνάμει της αρχής αυτής, η οποία εφαρμόζεται σε κάθε διοικητική διαδικασία δυνάμενη να καταλήξει στην επιβολή κυρώσεων βάσει των κανόνων του ανταγωνισμού της Ένωσης, κυρώσεις δεν πρέπει να επιβάλλονται σε μια επιχείρηση παρά μόνο για τα πραγματικά περιστατικά τα οποία της προσάπτονται ατομικώς. Εντούτοις, η αρχή αυτή πρέπει να συμβιβάζεται με την έννοια της επιχειρήσεως. Πράγματι, αυτό που παρέχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να απευθύνει απόφαση επιβάλλουσα πρόστιμα σε μητρική εταιρία ενός ομίλου εταιριών δεν είναι κατ' ανάγκη η εκ μέρους της μητρικής παρακίνηση της θυγατρικής της να διαπράξει παράβαση ούτε, κατά μείζονα λόγο, η εμπλοκή της πρώτης στην παράβαση, αλλά το γεγονός ότι οι εν λόγω εταιρίες αποτελούν μία και μόνη επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ (βλ., στο ίδιο πνεύμα, απόφαση της 13ης Ιουλίου 2011, General Technic-Otis κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-141/07, T-142/07, T-145/07 και T-146/07, Συλλογή, EU:T:2011:363, σκέψεις 70 επ., επικυρωθείσα κατ' αναίρεση).

388 Πρέπει, επίσης, να απορριφθεί το επιχείρημα της Ori Martin ότι η Επιτροπή, αποδεχόμενη την εις ολόκληρον ευθύνη της, παραβίασε την αρχή της περιορισμένης ευθύνης που απορρέει από το ισχύον εντός της Ένωσης εταιρικό δίκαιο. Πράγματι, η περιορισμένη ευθύνη των εταιριών σκοπεί κατ' ουσία στον καθορισμό ενός ανώτατου ορίου οικονομικής ευθύνης τους, και όχι στην παρεμπόδιση επιβολής σε επιχείρηση η οποία παρέβη το δίκαιο του ανταγωνισμού κυρώσεων μέσω των οντοτήτων που την συναποτελούν και, ειδικότερα, της εταιρίας που διέπραξε την παράβαση και της μητρικής της

εταιρίας, ιδίως εάν αυτή κατέχει σχεδόν το σύνολο του κεφαλαίου της θυγατρικής της και δεν είναι σε θέση να ανατρέψει το τεκμήριο της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής επ' αυτής της τελευταίας.

389 Επομένως πρέπει να απορριφθούν οι αιτιάσεις που προέβαλε ως προς το σημείο αυτό η Ori Martin.

390 Συνεπώς, εν προκειμένω, δεδομένου ότι η Ori Martin κατείχε το σύνολο ή σχεδόν το σύνολο του κεφαλαίου της SLM, εναπόκειται σ' αυτήν, για να ανατρέψει το τεκμήριο της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής, να προσκομίσει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία, προκειμένου να αποδείξει ότι η θυγατρική της είχε αυτοτελή συμπεριφορά στην αγορά. Επομένως πρέπει να εξεταστεί εάν τα στοιχεία που προέβαλε η Ori Martin προς στήριξη του ισχυρισμού της δύνανται να ανατρέψουν το εν λόγω τεκμήριο.

Επί των προσκομισθέντων αποδεικτικών στοιχείων προς ανατροπή του τεκμηρίου

391 Βάσει του δικαιώματος σε αποτελεσματική δικαστική προστασία που καθιερώνει μεταξύ άλλων ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ο οποίος, συμφώνως προς το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, έχει την ίδια νομική αξία με τις Συνθήκες, εναπόκειται στο Γενικό Δικαστήριο να μεριμνά ούτως ώστε να εξετάζονται δεόντως τα διάφορα στοιχεία που επικαλέστηκε πρόσωπο στο οποίο επιβλήθηκε η κύρωση προκειμένου να ανατρέψει το τεκμήριο της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής.

392 Συναφώς, ως απάντηση στην Επιτροπή, η οποία επισημαίνει ότι, καθώς οι ενδείξεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά των υπαλλήλων της και το περιεχόμενο των πρακτικών των διοικητικών συμβουλίων και των γενικών συνελεύσεων της Ori Martin δεν προβλήθηκαν με την απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, αλλά μόνο με την προσφυγή, η Ori Martin δεν μπορεί να τα επικαλεστεί προκειμένου να αμφισβητήσει την προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που αυτή προβαίνει σε καταλογισμό της ευθύνης για την διαπραχθείσα παράβαση (βλ. σκέψη 363 ανωτέρω), πρέπει να υπομνησθεί ότι καμία διάταξη του δικαίου της Ένωσης δεν επιβάλλει στον αποδέκτη της ανακοινώσεως των αιτιάσεων να αμφισβητήσει τα διάφορα πραγματικά ή νομικά στοιχεία της κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, προκειμένου να μην απολέσει πλέον το δικαίωμα να το πράξει στη συνέχεια, κατά την ένδικη διαδικασία (απόφαση της 1ης Ιουλίου 2010, Knauf Gips κατά Επιτροπής, C-407/08 P, Συλλογή, EU:C:2010:389, σκέψη 89).

393 Συγκεκριμένα, μολονότι η εκ μέρους επιχειρήσεως ρητή ή σιωπηρή αναγνώριση πραγματικών ή νομικών στοιχείων κατά την ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία ενδέχεται να συνιστά συμπληρωματικό αποδεικτικό στοιχείο κατά την εκτίμηση του βασίμου ένδικης προσφυγής, δεν μπορεί να συρρικνώνει αυτό τούτο το δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου το οποίο διαθέτει ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο δυνάμει του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ (απόφαση Knauf Gips κατά Επιτροπής, σκέψη 392 ανωτέρω, EU:C:2010:389, σκέψη 90).

394 Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να εξεταστούν όλα τα στοιχεία που επικαλέστηκε η Ori Martin προς ανατροπή του τεκμηρίου της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής.

395 Πρώτον, η Ori Martin υποστηρίζει ότι ανέκαθεν δρούσε ως εταιρία συμμετοχών και ότι η συμμετοχή της στην SLM είχε οικονομικό και μόνο χαρακτήρα. Εντούτοις, τούτο δεν αρκεί προκειμένου να ανατραπεί το τεκμήριο που δημιουργεί η κατοχή του συνόλου ή σχεδόν του συνόλου του κεφαλαίου της SLM.

396 Πράγματι, στην περίπτωση ομίλου εταιριών, σκοπός της εταιρίας συμμετοχών, η οποία μεταξύ άλλων συντονίζει τις οικονομικές επενδύσεις εντός του ομίλου, είναι να συγκεντρώνει τις συμμετοχές σε διάφορες εταιρίες και έχει ως αποστολή να διασφαλίζει την ενιαία διεύθυνσή τους (βλ., στο ίδιο πνεύμα, αποφάσεις της 8ης Οκτωβρίου 2008, Schunk και Schunk Kohlenstoff-Technik κατά

Επιτροπής, Τ-69/04, Συλλογή, EU:T:2008:415, σκέψη 63, της 13ης Ιουλίου 2011, Shell Petroleum κ.λπ. κατά Επιτροπής, Τ-38/07, Συλλογή, EU:T:2011:355, σκέψη 70, και της 29ης Ιουνίου 2012, E.ON Ruhrgas και E.ON κατά Επιτροπής, Τ-360/09, Συλλογή, EU:T:2012:332, σκέψη 283).

397 Εν προκειμένω, πρώτον, από το πιστοποιητικό εγγραφής στο εμπορικό μητρώο εταιριών του Λουξεμβούργου και το καταστατικό της εταιρίας, τα οποία διαβίβασε η Ori Martin προς στήριξη αυτών που προβάλλει, προκύπτει ότι είναι ανώνυμη εταιρία λουξεμβουργιανού δικαίου, συσταθείσα στις 4 Δεκεμβρίου 1998, της οποίας το κεφάλαιο είναι 44 εκατομμύρια ευρώ, ποσό σημαντικό (το ελάχιστο ποσό του εταιρικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρίας του Λουξεμβούργου είναι 31 000 ευρώ). Το κεφάλαιο αυτό αντιστοιχεί στην αξία στην οποία εκτιμήθηκαν οι εισφορές σε είδος στις οποίες προέβησαν οι τρεις μέτοχοι κατά τη σύσταση της εταιρίας, ήτοι τίτλοι που αντιπροσωπεύουν το 90 % του κεφαλαίου της Ori Martin SpA και το 100 % του κεφαλαίου της Finoger SpA (οι δύο εταιρίες που κατέχουν την SLM).

398 Συνεπώς, ακόμη και αν ήθελε υποτεθεί ότι η Ori Martin δεν έχει επιχειρησιακό σχήμα ούτε απασχολεί υπαλλήλους όπως η ίδια υποστηρίζει, μολονότι είχε γραφείο αντιπροσωπεύσεως στο Λουγκάνο (Ελβετία) (βλ. συνημμένο 6, σ. 674), εντούτοις δεν πρόκειται για εταιρία φάντασμα, απλό κέλυφος, αλλά για εταιρία με συγκεκριμένο ρόλο εντός του ομίλου εταιριών Ori Martin ως εταιρία χαρτοφυλακίου λουξεμβουργιανού δικαίου.

399 Περαιτέρω, από το άρθρο 2 του καταστατικού της εταιρίας συνάγεται ότι ο εταιρικός σκοπός της Ori Martin είναι ο εξής: «η Εταιρία έχει ως σκοπό την εγγραφή, την ανάληψη συμμετοχής, τη χρηματοδότηση και το οικονομικό συμφέρον, υπό οποιαδήποτε μορφή, σε κάθε εταιρία, εταιρία χαρτοφυλακίου, σε κάθε κοινοπραξία ή ομίλους επιχειρήσεων, είτε του Λουξεμβούργου είτε της αλλοδαπής, καθώς και τη διαχείριση των κεφαλαίων που τίθενται στη διάθεσή της, τον έλεγχο, τη διαχείριση και την αξιοποίηση των συμμετοχών της».

400 Η Ori Martin επικαλέστηκε αυτή τη διάταξη του καταστατικού στην απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και στην προσφυγή της προκειμένου να υποστηρίξει ότι είναι μόνο μια «εταιρία απλής διαχειρίσεως οικονομικών συμμετοχών». Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο εταιρικός σκοπός της συνεπάγεται τόσο την ανάληψη της συμμετοχής όσο και τη διαχείριση κεφαλαίων που τίθενται στη διάθεσή της, αλλά και «τον έλεγχο, τη διαχείριση και την αξιοποίηση των συμμετοχών της». Ως εκ τούτου, από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι τυχόν συμμετοχή της Ori Martin σε εταιρία δεν αποτελεί αδρανή συμμετοχή, άνευ ενδιαφέροντος για τον μέτοχο. Αντιθέτως, βάσει του καταστατικού, η Ori Martin υποχρεούται να προβαίνει στον έλεγχο, τη διαχείριση και την αξιοποίηση των συμμετοχών της, πράγμα το οποίο συνεπάγεται μια ενεργητική και όχι παθητική στάση όσον αφορά την παρακολούθηση των συμμετοχών αυτών.

401 Περαιτέρω, η Ori Martin υποστηρίζει ότι από τα χαρακτηριστικά των τριών διευθυντών της συνάγεται ότι ο διορισμός τους έγινε στη βάση μιας αμιγώς οικονομικής διαχειρίσεως της εταιρίας χωρίς να προβλέπεται η δυνατότητα παρεμβάσεως στη διαχείριση των θυγατρικών. Επίσης, οι διευθυντές αυτοί δεν είχαν γνώση του τομέα του χάλυβα, πράγμα το οποίο θα μπορούσε να τους παράσχει τη δυνατότητα αποτελεσματικής παρεμβάσεως. Τούτο επιβεβαιώνεται από την εξέταση των πρακτικών των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου της εταιρίας, καθώς και των πρακτικών της γενικής συνελεύσεως των μετόχων.

402 Εντούτοις, από τις αποφάσεις της καταστατικής συνελεύσεως της Ori Martin (συνημμένο 4 της προσφυγής, σ. 608), συνάγεται ότι ο αριθμός των διευθυντών είχε καθοριστεί σε τρεις και ότι επρόκειτο αρχικώς για τον «[A], διευθυντή εταιριών, κάτοικο Ιταλίας· τον [E], πτυχιούχο χρηματοοικονομικών επιστημών, κάτοικο [Λουξεμβούργου]· την [L], ιδιωτική υπάλληλο, κάτοικο [Λουξεμβούργου]». Ο [E.] θα διοριστεί πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου στις 21 Δεκεμβρίου 1998.

403 Βάσει του πιστοποιητικού εγγραφής στο μητρώο εμπορικών εταιριών του Λουξεμβούργου, (συνημμένο 1 της προσφυγής), στις 3 Αυγούστου 2010, οι διευθυντές της ήσαν ο [N.], κάτοικος Λουξεμβούργου, ο [W.], κάτοικος Λουξεμβούργου και ο [A.], επίσης πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου, κάτοικος Ιταλίας.

404 Έτσι, είναι προφανές ότι ο [A.] φέρεται, βάσει του καταστατικού, ως διευθυντής των εταιριών, πράγμα το οποίο μπορεί να οδηγήσει στην εκτίμηση ότι διαθέτει τα απαιτούμενα προσόντα για τη διοίκηση της εταιρίας λαμβανομένου ιδίως υπόψη του εταιρικού σκοπού της.

405 Από την εξέταση των πρακτικών των διοικητικών συμβουλίων της Ori Martin συνάγεται επίσης ότι, πλειστάκις, το διοικητικό συμβούλιο παρείχε όλες τις εξουσίες στον [A.] προκειμένου να εκπροσωπεί την εταιρία ή επικύρωσε τις αποφάσεις που ελάμβανε ο εν λόγω διευθυντής. Π.χ., από τα πρακτικά της συνεδριάσεως του διοικητικού συμβουλίου της 15ης Σεπτεμβρίου 1999 συνάγεται ότι το εν λόγω συμβούλιο παρέσχε όλες τις εξουσίες στον [A.] προκειμένου «να εκπροσωπεί την εταιρία κατά την υπογραφή των πρακτικών όλων των γενικών συνελεύσεων των θυγατρικών οι οποίες συνεκλήθησαν το 1999» (συνημμένο 6 της προσφυγής, σ. 661). Ομοίως, από τα πρακτικά της συνεδριάσεως του διοικητικού συμβουλίου της 3ης Μαΐου 2000 συνάγεται ότι το εν λόγω συμβούλιο παρέσχε όλες τις εξουσίες στον [A.] προκειμένου «να εκπροσωπεί την εταιρία στο πλαίσιο τακτικών και έκτακτων γενικών συνελεύσεων των ακόλουθων εταιριών: […] SLM […]» (συνημμένο 6 της προσφυγής, σ. 670).

406 Εξάλλου, από την εξέταση των πρακτικών σχετικά με τις συνελεύσεις των μετόχων της Ori Martin μπορεί να συναχθεί ότι η διαχειριστική έκθεση του διοικητικού συμβουλίου προς την καταστατική γενική συνέλευση των μετόχων η οποία συνεκλήθη στις 6 Ιουνίου 2002 κάνει λόγο, στο κεφάλαιο περί «σημαντικών γεγονότων που συνέβησαν κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους», για το γεγονός ότι «η εταιρία συνέχισε την αναδιοργάνωση των θυγατρικών της αναλαμβάνοντας ενεργητικό ρόλο» (συνημμένο 6 της προσφυγής, σ. 692).

407 Από αυτά τα αποδεικτικά στοιχεία μπορεί να συναχθεί ότι, τουλάχιστον ο [A.], ο οποίος ελάμβανε τις σημαντικές αποφάσεις σχετικά με τις δραστηριότητες της Ori Martin, είχε πλειστάκις ρητώς εξουσιοδοτηθεί να παρακολουθεί τις δραστηριότητες των διαφόρων θυγατρικών της εταιρίας αυτής. Επίσης, είναι προφανές ότι η Ori Martin παρενέβαινε εντός του ομίλου για την αναδιοργάνωσή του, πράγμα το οποίο συνεπάγεται κατ' ανάγκη τη γνώση των δραστηριοτήτων του, εν αντιθέσει προς όσα αυτή αφήνει να εννοηθούν.

408 Δεύτερον, η Ori Martin επικαλείται την έλλειψη «ροής πληροφοριών» μεταξύ αυτής και της SLM, καθώς και το γεγονός ότι δεν γνώριζε ούτε μπορούσε να γνωρίζει την παράνομη συμπεριφορά της SLM.

409 Επί του τελευταίου αυτού ζητήματος, τονίστηκε ήδη ότι ένα τέτοιο στοιχείο δεν απαιτείται προκειμένου να καταλογιστεί η παράβαση στη μητρική εταιρία. Το στοιχείο της απουσίας «ροής πληροφοριών», το οποίο είχε ήδη προβληθεί με την απάντηση προς την ανακοίνωση των αιτιάσεων, δεν εξειδικεύεται περαιτέρω. Εντούτοις, ένα τέτοιο στοιχείο δεν παράγει συνέπειες, δεδομένου ότι από τα ανωτέρω συνάγεται ότι ο [A.] ήταν σε θέση να ελέγχει την SLM λόγω των αρμοδιοτήτων του, λόγω των καθηκόντων που είχε βάσει του καταστατικού ως διευθυντής, και λόγω του γεγονότος ότι από τη δικογραφία συνάγεται ότι οι αποφάσεις του εγκρίνονταν από το διοικητικό συμβούλιο.

410 Τρίτον, ο καταλογισμός σε επιχείρηση παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ δεν προϋποθέτει πράξη, ή έστω γνώση της εν λόγω παραβάσεως εκ μέρους των εταίρων ή των κυριότερων διαχειριστών της ενδιαφερόμενης επιχειρήσεως, αλλά πράξη προσώπου, το οποίο έχει εξουσιοδοτηθεί να ενεργεί για λογαριασμό της επιχειρήσεως (αποφάσεις της 7ης Ιουνίου 1983, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, 100/80 έως 103/80, Συλλογή, EU:C:1983:158, σκέψη 97, και της 20ής Μαρτίου 2002, Brugg Rohrsysteme κατά Επιτροπής, Τ-15/99, Συλλογή, EU:T:2002:71, σκέψη 58).

411 Πάντως, η Ori Martin δεν αμφισβητεί ότι οι εκπρόσωποι της SLM εντός συμπράξεως ήσαν νομίμως εξουσιοδοτημένοι από την SLM να δεσμεύουν την επιχείρηση. Το γεγονός ότι αυτοί δεν ασκούσαν καθήκοντα εντός της μητρικής εταιρίας είναι αδιάφορο, δεδομένου ότι ήσαν εξουσιοδοτημένοι να δεσμεύουν τη θυγατρική εταιρία η οποία συμμετείχε στην παράβαση. Ως εκ τούτου, οι ισχυρισμοί ότι τα πρόσωπα αυτά δρούσαν κατά τρόπο αυτοτελή, πέραν του γεγονότος ότι δεν τεκμηριώνονται, δεν μπορούν να απαλλάξουν την SLM και, κατά λογική συνέπεια, την Ori Martin, από την ευθύνη τους.

412 Κατά συνέπεια, κανένα από τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Ori Martin, είτε εξεταζόμενο μεμονωμένα είτε από κοινού με τα υπόλοιπα, δεν μπορεί να ανατρέψει το τεκμήριο της πραγματικής ασκήσεως από την Ori Martin καθοριστικής επιρροής επί της SLM.

413 Όσον αφορά την αιτίαση που στηρίζεται στην έλλειψη αιτιολογίας πρέπει να υπομνησθεί ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως αποτελεί διαφορετικό ζήτημα από αυτό του βασίμου της αιτιολογίας.

414 Κατά πάγια νομολογία, η επιβαλλόμενη από το άρθρο 296 ΣΛΕΕ αιτιολογία πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της σχετικής πράξεως και να εκθέτει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο τη συλλογιστική του οργάνου που εξέδωσε την πράξη, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα, αφ' ενός, στους ενδιαφερομένους να λάβουν γνώση της δικαιολογητικής βάσεως του μέτρου και, αφ' ετέρου, στο αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκήσει τον έλεγχό του. Η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως. Η αιτιολογία δεν απαιτείται να διασαφηνίζει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως ικανοποιεί τις απαιτήσεις του άρθρου 296 ΣΛΕΕ πρέπει να εκτιμάται όχι μόνο βάσει της διατυπώσεώς της, αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το οικείο ζήτημα. Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λαμβάνει θέση για όλα τα επιχειρήματα που προέβαλαν ενώπιόν της οι ενδιαφερόμενοι, αλλά αρκεί να εκθέτει τα πραγματικά περιστατικά και τις νομικές εκτιμήσεις που έχουν αποφασιστική σημασία στο πλαίσιο της οικονομίας της αποφάσεως (βλ. απόφαση της 4ης Μαρτίου 2009, Associazione Italiana del risparmio gestito και Fineco Asset Management κατά Επιτροπής, Τ-445/05, Συλλογή, EU:T:2009:50, σκέψεις 66 και 67 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

415 Πάντως, από τις αιτιολογικές σκέψεις 862 έως 875 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει επαρκώς κατά νόμον ότι η Επιτροπή εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι τα επιχειρήματα που προέβαλε η Ori Martin δεν μπορούσαν να ανατρέψουν το τεκμήριο της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής. Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη όσον αφορά το ζήτημα αυτό, η δε αιτίαση που στηρίζεται στην έλλειψη αιτιολογίας πρέπει να απορριφθεί.

416 Εξάλλου, και στον βαθμό που ο λόγος ακυρώσεως ο οποίος στηρίζεται στην παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως αποτελεί διαφορετική αιτίαση από αυτήν της παραβιάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, ούτε αυτός μπορεί να ευδοκιμήσει.

417 Πράγματι πρέπει να υπομνησθεί ότι από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, μεταξύ των εγγυήσεων που παρέχει η έννομη τάξη της Ένωσης όσον αφορά τις διοικητικές διαδικασίες, περιλαμβάνεται, ιδίως, η αρχή της χρηστής διοικήσεως, με την οποία συνδέεται η υποχρέωση του αρμοδίου θεσμικού οργάνου να ερευνά, με επιμέλεια και αμεροληψία, όλα τα κρίσιμα στοιχεία της συγκεκριμένης περιπτώσεως (αποφάσεις της 21ης Νοεμβρίου 1991, Technische Universität München, C-269/90, Συλλογή, EU:C:1991:438, σκέψη 14, και της 29ης Μαρτίου 2012, Επιτροπή κατά Εσθονίας, C-505/09 P, Συλλογή, EU:C:2012:179, σκέψη 95).

418 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από την προσβαλλόμενη απόφαση συνάγεται ότι η Επιτροπή εξέτασε με επιμέλεια και αμεροληψία τα επιχειρήματα που προέβαλε η Ori Martin στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας προκειμένου να ανατρέψει το τεκμήριο της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής και ότι το γεγονός ότι αυτή τα απέρριψε δεν μπορεί να εξομοιωθεί με παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως.

419 Δεν μπορεί επίσης να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν εξέτασε, τόσο εξατομικευμένα όσο και συνολικά, τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν ενώπιόν της στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας.

420 Σε απάντηση προς την αιτίαση η οποία στηρίζεται στην παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως πρέπει να τονιστεί ότι η Ori Martin υποστηρίζει συναφώς ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της, σε σχέση με άλλες εταιρίες εμπλεκόμενες στην σύμπραξη, την «ύπαρξη ιεραρχικών σχέσεων» και «την υποχρέωση της θυγατρικής να λογοδοτεί στη μητρική εταιρία», πράγμα το οποίο δεν συνέβη στην περίπτωσή της. Εντούτοις, μολονότι η Ori Martin όντως επικαλείται με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων (συνημμένο 5 του δικογράφου της προσφυγής, σημείο 62) την έλλειψη «υποχρεώσεων αναφοράς» της SLM έναντι της ιδίας, η συνεκτίμηση του επιχειρήματος αυτού, ακόμη και αν ήθελε υποτεθεί ότι αποδεικνύεται, δεν μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω την προηγηθείσα συλλογιστική η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Ori Martin ασκούσε καθοριστική επιρροή επί της θυγατρικής της, τούτο δε προκειμένου, μεταξύ άλλων να διαχειρίζεται, να ελέγχει και να αξιοποιεί τη συμμετοχή της όπως τούτο προκύπτει από τον εταιρικό σκοπό της και από τις δραστηριότητες των διευθυντών της.

421 Επομένως πρέπει να απορριφθούν οι διάφορες αιτιάσεις που προβλήθηκαν όσον αφορά την ανατροπή του τεκμηρίου της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής.

422 Κατά συνέπεια, ο λόγος ακυρώσεως που συνδέεται με τον καταλογισμό της ευθύνης της διαπραχθείσας από την SLM παραβάσεως στην Ori Martin πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του ως αβάσιμος.

423 Ορθώς, αφ' ενός, η Επιτροπή δέχθηκε την εις ολόκληρον ευθύνη της Ori Martin και της SLM, από 1ης Ιανουαρίου 1999 έως 19 Σεπτεμβρίου 2002, βάσει του τεκμηρίου της πραγματικής ασκήσεως καθοριστικής επιρροής λόγω της κατοχής από την Ori Martin σχεδόν του συνόλου του κεφαλαίου της SLM και, αφ' ετέρου, ορθώς η Επιτροπή έκρινε ότι η Ori Martin δεν κατόρθωσε να ανατρέψει το τεκμήριο αυτό.

424 Συναφώς, από την εξέταση των διαφόρων αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου συνάγεται ότι αυτό μπορεί πράγματι να καταλήξει ότι η Ori Martin ασκούσε καθοριστική επιρροή επί της θυγατρικής της, τούτο δε προκειμένου, μεταξύ άλλων, να διαχειρίζεται, να ελέγχει και να αξιοποιεί τη συμμετοχή της όπως τούτο προκύπτει από τον εταιρικό σκοπό της και τις δραστηριότητες των διευθυντών της.

ΣΤ – *Επί του αιτήματος της SLM περί επιστροφής των τόκων επί του ήδη αχρεωστήτως καταβληθέντος μέρους του προστίμου*

425 Με το υπόμνημα της απαντήσεως, η SLM παραθέτει τις παρατηρήσεις της επί της δεύτερης τροποποιητικής αποφάσεως και ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να υποχρεώσει την Επιτροπή να της επιστρέψει τους δεδουλευμένους τόκους επί του ήδη καταβληθέντος και αποδοθέντος από την Επιτροπή ποσού κατόπιν των τροποποιήσεων που επήλθαν με τη δεύτερη τροποποιητική απόφαση.

426 Με το υπόμνημα της αντικρούσεως, η Επιτροπή απορρίπτει το αίτημα αυτό για τον λόγο ότι δεν είναι εύλογο, για τον λόγο ότι η μείωση του ποσού του προστίμου, την οποία επέφερε η δεύτερη τροποποιητική απόφαση προκειμένου να διασφαλίσει ότι δεν είναι εν προκειμένω δυσανάλογο σε σχέση με το μέγεθος και τον όγκο των πωλήσεων της επιχειρήσεως στην οποία επιβάλλονται οι κυρώσεις, εμπίπτει στη διακριτική εξουσία της Επιτροπής, καθώς και για τον λόγο ότι η καταβολή τόκων θα συνεπαγόταν περαιτέρω μείωση του ποσού του προστίμου, πράγμα το οποίο θα αποτελούσε διπλό πλεονέκτημα υπέρ των αποδεκτών της δεύτερης τροποποιητικής αποφάσεως.

427 Όπως εξετέθη κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, κανένα από τα επιχειρήματα που προέβαλε η Επιτροπή δεν μπορεί να αποδείξει ότι η SLM τελεί σε κατάσταση αδικαιολογήτου πλουτισμού.

428 Εν προκειμένω, επιβάλλεται εντούτοις η διαπίστωση ότι η δεύτερη τροποποιητική απόφαση, η οποία μείωσε το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην SLM, δεν εξετάζει το ζήτημα της εντόκου επιστροφής του ως αχρεωστήτως καταβληθέντος, εάν η ενδιαφερόμενη προβάλλει τέτοιο αίτημα.

429 Περαιτέρω, από την παρούσα διαδικασία δεν συνάγεται ότι η SLM κατέθεσε αίτηση με το περιεχόμενο αυτό στην Επιτροπή ούτε ότι αυτή έλαβε θέση επί τέτοιας αιτήσεως βάσει πράξεως δυνάμενης να τη βλάψει και, ως εκ τούτου, δυνάμενης να προσβληθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

430 Επομένως, ελλείψει οποιασδήποτε θέσεως εκ μέρους της Επιτροπής επί αιτήματος της SLM περί καταβολής των τόκων που αναλογούν στο ποσό του προστίμου το οποίο αυτή κατέβαλε αχρεωστήτως κατόπιν της αρχικής αποφάσεως, προτού αυτό της επιστραφεί συνεπεία της δεύτερης τροποποιητικής αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί των αιτημάτων περί επιστροφής των εν λόγω ποσών που προέβαλε η SLM με τις παρατηρήσεις της επί της δεύτερης τροποποιητικής αποφάσεως, δεδομένου ότι μια τέτοια αρμοδιότητα δεν παρέχεται, μεταξύ άλλων, ούτε από το άρθρο 263 ΣΛΕΕ ούτε από το άρθρο 261 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 31 του κανονισμού 1/2003.

431 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, εν προκειμένω, το αίτημα της SLM περί καταβολής των τόκων που αναλογούν στο ήδη αχρεωστήτως καταβληθέν μέρος του προστίμου πρέπει να απορριφθεί.

Ζ – Επί των αιτημάτων σχετικά με την κύρωση που επιβλήθηκε λόγω συμμετοχής στην παράβαση, την άσκηση από το Γενικό Δικαστήριο της πλήρους δικαιοδοσίας του και τον καθορισμό του ύψους του προστίμου

432 Η πλήρης δικαιοδοσία που παρέχει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 261 ΣΛΕΕ, το άρθρο 31 του κανονισμού 1/2003 στο Γενικό Δικαστήριο, επιτρέπει στο δικαιοδοτικό αυτό όργανο, πέραν του απλού ελέγχου νομιμότητας της κυρώσεως, βάσει του οποίου μπορεί απλώς να απορριφθεί η προσφυγή ακυρώσεως ή να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη, να υποκαταστήσει με τη δική του εκτίμηση την εκτίμηση της Επιτροπής και, κατά συνέπεια, να μεταρρυθμίσει την προσβαλλόμενη πράξη, έστω και χωρίς ακύρωση, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα πραγματικά στοιχεία, προκειμένου, για παράδειγμα, να τροποποιήσει το ποσό του επιβληθέντος προστίμου, όταν το ζήτημα του ποσού υποβληθεί στην κρίση του (βλ., στο ίδιο πνεύμα, αποφάσεις της 8ης Φεβρουαρίου 2007, Groupe Danone κατά Επιτροπής, C-3/06 P, Συλλογή, EU:C:2007:88, σκέψεις 61 και 62, και της 3ης Σεπτεμβρίου 2009, Prym και Prym Consumer κατά Επιτροπής, C-534/07 P, Συλλογή, EU:C:2009:505, σκέψη 86 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

433 Με τα αιτήματά τους, οι προσφεύγουσες ζητούν, μεταξύ άλλων, από το Γενικό Δικαστήριο να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση, να καθορίσει εκ νέου το ύψος του προστίμου που επιβλήθηκε στην SLM αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με την Ori Martin, και να ακυρώσει ή να μειώσει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στην Ori Martin.

434 Από τα ήδη προεκτεθέντα συνάγεται ότι πρέπει να ακυρωθεί το άρθρο 1, σημείο 16, της προσβαλλομένης αποφάσεως, στον βαθμό που καταλογίζει στην SLM την συμμετοχή στο σύνολο των συμφωνιών και των εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα του προεντεταμένου χάλυβα στην εσωτερική αγορά και εντός του ΕΟΧ από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 14 Απριλίου 1997. Ομοίως, το Γενικό Δικαστήριο πρέπει να ακυρώσει το άρθρο 2, σημείο 16, της προσβαλλομένης αποφάσεως, στον βαθμό που επιβάλλει στις προσφεύγουσες δυσαναλόγως υψηλό πρόστιμο ως κύρωση για τη συμμετοχή της SLM στην ενιαία παράβαση από τις 15 Απριλίου 1997 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2002, δεδομένου ότι το πρόστιμο αυτό καθορίστηκε λαμβανομένης υπόψη της συμμετοχής της SLM στην παράβαση που αναφέρει το άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

435 Εναπόκειται, επίσης, στο Γενικό Δικαστήριο να καθορίσει το ύψος του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στην SLM και, εν μέρει, αλληλεγγύως και εις ολόκληρον στην Ori Martin, λαμβανομένης υπόψη της συμμετοχής της SLM στην ενιαία παράβαση.

436 Συναφώς, τονίζεται ότι, εκ φύσεως, ο καθορισμός ενός προστίμου από το Γενικό Δικαστήριο δεν αποτελεί ακριβή μαθηματική άσκηση. Άλλωστε, το Γενικό Δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τους υπολογισμούς της Επιτροπής ούτε από τις κατευθυντήριες γραμμές όταν αποφαίνεται στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας του, αλλά πρέπει να προβαίνει στην δική του εκτίμηση, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις συγκεκριμένες περιστάσεις (βλ. απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2011, Romana Tabacchi κατά Επιτροπής, Τ-11/06, Συλλογή, EU:T:2011:560, σκέψη 266 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

437 Εν προκειμένω, προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου που επιβάλλεται ως κύρωση για τη συμμετοχή της SLM στην ενιαία παράβαση, πρέπει να ληφθούν υπόψη, όπως προκύπτει από το άρθρο 23, παράγραφος 3, του κανονισμού 1/2003 πέραν της σοβαρότητας της παραβάσεως, η διάρκειά της, ενώ από την αρχή της εξατομικεύσεως των ποινών συνάγεται ότι η κύρωση πρέπει να λαμβάνει υπόψη την κατάσταση εκάστου παραβάτη έναντι της παραβάσεως. Τούτο πρέπει να ισχύει ιδίως στην περίπτωση που πρόκειται για σύνθετη και μακροχρόνια παράβαση του είδους που περιγράφει η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία χαρακτηρίζεται από την ανομοιογένεια των συμμετεχόντων.

438 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο φρονεί ενδεδειγμένο να λάβει υπόψη του τις ακόλουθες περιστάσεις.

439 Αφ' ενός, από τη δικογραφία συνάγεται, βάσει επαρκών αποδεικτικών στοιχείων, ότι η SLM συμμετείχε σε διάφορες συναντήσεις της ομάδας Ιταλίας οι οποίες αφορούσαν την παραχώρηση ποσοστώσεων και τον καθορισμό των τιμών στην ιταλική αγορά. Τέτοιες συνεννοήσεις συγκαταλέγονται εκ της φύσεώς τους και μόνο στους πλέον σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού.

440 Η συμμετοχή της SLM στην ομάδα Ιταλίας αποτελεί ουσιώδες στοιχείο για την εκτίμηση της κυρώσεως και το στοιχείο αυτό καθ' εαυτό είναι σημαντικό λαμβανομένου υπόψη του αντιβαίνοντος στον ανταγωνισμό αντικειμένου των συζητήσεων που διεξήχθησαν εντός της ομάδας αυτής, είτε πρόκειται, για την SLM, για συζητήσεις σχετικά με την εσωτερική πτυχή της συμφωνίας αυτής είτε, εν συνεχεία, για συζητήσεις σχετικά με την εξωτερική πτυχή της.

441 Συναφώς, προκειμένου να καθοριστεί το ύψος του προστίμου, το Γενικό Δικαστήριο φρονεί ότι δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη η αξία των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν σε χώρες καλυπτόμενες από τη σύμπραξη στην οποία η SLM συμμετείχε όντως και συγκεκριμένα από τις 15 Απριλίου 1997 έως τις 10 Σεπτεμβρίου 2000.

442 Ομοίως, δεδομένου ότι τα στοιχεία που δύνανται να αντληθούν από τις χειρόγραφες σημειώσεις της ITC σχετικά με τη συνάντηση της 10ης Φεβρουαρίου 1997 προκειμένου να καταλογιστεί η παράβαση στην SLM δεν ενισχύονται από άλλα αποδεικτικά στοιχεία, δεν πρέπει να ληφθεί η ημερομηνία αυτή ως ημερομηνία ενάρξεως της συμμετοχής της SLM στην ομάδα Ιταλίας. Εντούτοις, μια τέτοια συμμετοχή προκύπτει επαρκώς κατά νόμον από τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία όσον αφορά τη συνάντηση της 15ης Απριλίου 1997 και, περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι διήρκησε, άνευ διακοπής, μέχρι τις 19 Σεπτεμβρίου 2002.

443 Αφ' ενός, ορθώς μπορεί να θεωρηθεί ότι, από τις 29 Νοεμβρίου 1999, η SLM γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι συμμετέχοντας στην ομάδα Ιταλίας, συμμετείχε σ' ένα ευρύτερο σύστημα το οποίο περιελάμβανε διάφορα επίπεδα και είχε ως σκοπό τη σταθεροποίηση της αγοράς προεντεταμένου χάλυβα σε πανευρωπαϊκό επίπεδο προκειμένου να αποτραπεί τυχόν μείωση των τιμών (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 650, και σκέψη 129 ανωτέρω).

444 Ορθώς, επίσης, μπορεί να θεωρηθεί ότι η SLM συμμετείχε στην ομάδα Ευρώπης μεταξύ 11ης Σεπτεμβρίου 2000 και 19ης Σεπτεμβρίου 2002, χρονικό διάστημα που αντιστοιχεί στην περίοδο κατά την οποία η SLM άρχισε να έχει τις αναγκαίες εγκρίσεις για την εμπορία προεντεταμένου χάλυβα σε ορισμένες χώρες που αποτελούσαν το αντικείμενο της ομάδας Ευρώπης και όπου διεξάγονταν συζητήσεις με την ομάδα Ιταλίας σχετικά με την έκταση της ποσοστώσεως η οποία θα μπορούσε να παραχωρηθεί στους Ιταλούς εξαγωγείς.

445 Επομένως, η SLM έλαβε, μόνον σε πολύ πιο προχωρημένο στάδιο σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις, γνώση της ενιαίας παραβάσεως που της προσάπτει η Επιτροπή και συμμετείχε σε πτυχή της παραβάσεως αυτής διαφορετική από την ομάδα Ιταλίας. Εντούτοις, αυτή η σχετικώς όψιμη γνώση μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 320 ανωτέρω.

446 Εκ παραλλήλου πρέπει να τονιστεί ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η SLM συμμετείχε στη συμφωνία του Νότου, στην ομάδα Ισπανίας ή στον συντονισμό που αφορούσε τον πελάτη Addtek που συνιστούν ουσιώδεις πτυχές της ενιαίας παραβάσεως.

447 Βάσει των περιστάσεων αυτών, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι ένα πρόστιμο της τάξεως των 19 εκατομμυρίων ευρώ παρέχει τη δυνατότητα αποτελεσματικής κυρώσεως της παράνομης συμπεριφοράς της SLM κατά τρόπο που να μην είναι αμελητέος και να παραμένει επαρκώς αποτρεπτικός. Οποιοδήποτε πρόστιμο ανώτερο του ποσού αυτού θα ήταν δυσανάλογο σε σχέση με την παράβαση που προσάπτεται στις προσφεύγουσες, βάσει του συνόλου των περιστάσεων που χαρακτηρίζουν τη συμμετοχή της SLM στην ενιαία παράβαση.

448 Το εν λόγω πρόστιμο συνεκτιμά το γεγονός ότι, για ένα μέρος της παραβάσεως, η SLM δεν συμμετείχε στην εξωτερική πτυχή της ομάδας Ιταλίας και λαμβάνει ως σημείο αφετηρίας την 15η Απριλίου 1997. Με τον τρόπο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο φρονεί ότι ελήφθη επαρκώς υπόψη η προοδευτική συμμετοχή της SLM στη σύμπραξη, διευκρινιζομένου ότι, από την αρχή, η SLM συμμετείχε σε μη αμελητέα πτυχή της ενιαίας παραβάσεως και ότι, εν συνεχεία, συμμετείχε πλήρως στη σύμπραξη κατά τρόπο που μπορεί να συγκριθεί με αυτόν των βασικών μελών της ομάδας Ιταλίας.

449 Για τους προεκτεθέντες λόγους, σε απάντηση της επιχειρηματολογίας την οποία αντέταξε συναφώς η Ori Martin, πρέπει να λεχθεί ότι η Ori Martin ευθύνεται εις ολόκληρον για την καταβολή μέρους του προστίμου αυτού. Λαμβανομένης υπόψη της διάρκειας της περιόδου κατά την οποία η Ori Martin θεωρήθηκε ότι μπορούσε να ασκεί καθοριστική επιρροή επί της SLM, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Ori Martin ευθύνεται εις ολόκληρον για την καταβολή του προστίμου έως το ποσό των 13,3 εκατομμυρίων ευρώ όσον αφορά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 1999 έως 19 Σεπτεμβρίου 2002.

450 Το πρόστιμο αυτό απηχεί το γεγονός, όπως έκρινε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η Ori Martin δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ευθυνόμενη για το σύνολο του προστίμου που επιβλήθηκε στην SLM.

451 Εξάλλου, λόγω του νομίμου ορίου του 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών που προβλέπει το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, το τελικό ύψος του προστίμου που επιβλήθηκε ατομικώς στην SLM δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 1,956 εκατομμύρια ευρώ.

452 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω πρέπει να μειωθεί το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην SLM από 19,8 εκατομμύρια ευρώ σε 19 εκατομμύρια ευρώ (περίοδος από 15 Απριλίου 1997 έως 19 Σεπτεμβρίου 2002), και να κριθεί ότι η Ori Martin ευθύνεται εις ολόκληρον για την καταβολή του προστίμου αυτού μέχρι του ποσού των 13,3 εκατομμυρίων ευρώ (περίοδος από 1ης Ιανουαρίου 1999 έως 19 Σεπτεμβρίου 2002). Εξάλλου, λόγω του νομίμου ανωτάτου ορίου του 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών που προβλέπει το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, το τελικό ποσό του προστίμου που επιβάλλεται ατομικώς στην SLM καθορίζεται στα 1,956 εκατομμύρια ευρώ (περίοδος από 15 Απριλίου 1997 έως 31 Δεκεμβρίου 1998).

453 Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο φρονεί ότι δεν συντρέχει λόγος να δεχθεί τις αιτήσεις περί διεξαγωγής των προταθεισών αποδείξεων (μαρτυρικές καταθέσεις των εκπροσώπων της Redaelli και της ITC· κατάλογος υπαλλήλων επιφορτισμένων με τον φάκελο) από την SLM, δεδομένου ότι αυτά τα αποδεικτικά μέτρα δεν κρίνονται αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς.

454 Περαιτέρω, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο μεταρρύθμισε την προσβαλλόμενη πράξη συνεκτιμώντας όλα τα πραγματικά περιστατικά αποφαινόμενο, στο πλαίσιο ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, επί του ύψους του προστίμου που τέθηκε στην εκτίμησή του, παρέλκει πλέον η εξέταση του λόγου ακυρώσεως που προέβαλε η SLM κατόπιν της δεύτερης τροποποιητικής αποφάσεως, στο πλαίσιο του οποίου η SLM υποστήριζε ότι η υποδιαίρεση του προστίμου στην οποία προέβη η αρχική απόφαση ήταν εσφαλμένη υπό το πρίσμα της μεθοδολογίας που εκθέτει η Επιτροπή στις κατευθυντήριες γραμμές του 2006.

455 Οι προσφυγές απορρίπτονται κατά τα λοιπά.

Επί των δικαστικών εξόδων

456 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Πάντως, αν τούτο δικαιολογείται από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ένας διάδικος, πέραν των δικαστικών εξόδων του, φέρει και μέρος των εξόδων του αντιδίκου.

457 Υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, λαμβανομένης υπόψη της μειώσεως του ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στις προσφεύγουσες από την Επιτροπή και του γεγονότος ότι με την αρχική προσφυγή της SLM προβλήθηκε λόγος ακυρώσεως σχετικά με την υπέρβαση του νομίμου ορίου του 10 % από τον οποίον αυτή παραιτήθηκε κατόπιν της εκδόσεως της δεύτερης τροποποιητικής αποφάσεως, πρέπει να κριθεί ότι η Επιτροπή φέρει τα δικαστικά έξοδά της, καθώς και τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της SLM και το ένα τρίτο των δικαστικών εξόδων της Ori Martin, οι οποίες θα φέρουν συνεπώς τα λοιπά δικαστικά έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Συνεκδικάζει τις υποθέσεις T-389/10 και T-419/10 προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

2) Ακυρώνει το άρθρο 1, σημείο 16, της αποφάσεως C(2010) 4387 τελικό της Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 2010, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση COMP/38344 – Προεντεταμένος χάλυβας), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση C(2010) 6676 τελικό της Επιτροπής, της 30ής Σεπτεμβρίου 2010, και με την απόφαση C(2011) 2269 τελικό της Επιτροπής, της 4ης Απριλίου 2011, στον βαθμό που καταλογίζει στη Siderurgica Latina Martin SpA (SLM) τη συμμετοχή σε σύνολο συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα του προεντεταμένου χάλυβα στην εσωτερική αγορά και εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) από τις 10 Φεβρουαρίου 1997 έως τις 14 Απριλίου 1997.

3) Ακυρώνει το άρθρο 2, σημείο 16, της αποφάσεως C(2010) 4387 τελικό, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση C(2010) 6676 τελικό και με την απόφαση C(2011) 2269 τελικό.

4) Μειώνει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην SLM από 19,8 εκατομμύρια ευρώ σε 19 εκατομμύρια ευρώ, εκ των οποίων 13,3 εκατομμύρια ευρώ επιβάλλονται στην Ori Martin SA ως ευθυνόμενη εις ολόκληρον· λόγω του νομίμου ανωτάτου ορίου του 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών που προβλέπει το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003, το τελικό ποσό του προστίμου που επιβάλλεται στην SLM λόγω της ατομικής ευθύνης της ορίζεται σε 1,956 εκατομμύρια ευρώ.

5) Οι προσφυγές απορρίπτονται κατά τα λοιπά.

6) Η Επιτροπή φέρει τα δικαστικά έξοδά της, τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της SLM και το ένα τρίτο των δικαστικών εξόδων της Ori Martin.

7) Η SLM φέρει το ένα τρίτο των δικαστικών εξόδων της.

8) Η Ori Martin φέρει τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Ιουλίου 2015.

(υπογραφές)